

ULUSLARARASI
SÜRDÜRÜLEBİLİR
KENTLER ZİRVESİ

Ali Orkun Ercengiz

Alper Taşdelen

Birsen Çelik

Buket Uzuner

Chris Castro

Ekrem İmamoğlu

Fatma Kaplan Hürriyet

Gerd Trogemann

Gökhan Yüksel

Göktuğ Kara

Görgün Taner

Güven Eken

İrem Daloğlu Çetinkaya

Jordi Pascual

Julia Bartmann

Katrin Jammeh

Louisa Vinton

Mert Fırat

Merve Akı

Minna Arve

Onur Eryüce

Ozan Beşer

Peter Kurz

Recep Gürkan

Şerdil Dara Odabaşı

Şule Kılıç

Tanguy Denieul

Tunç Soyer

Umberto Del Panta

Verena Schwarte

Wolfgang Teubner

Yunus Arkan

ULUSLARARASI SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTLER ZİRVESİ

18 Mart 2022 / KADIKÖY

ULUSLARARASI SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTLER ZİRVESİ

18 MART 2022 / KADIKÖY

ICLEI Hakkında

ICLEI – Sürdürülebilirlik için Yerel Yönetimler, sürdürülebilir kentsel kalkınmayı odağına almış 2,500’ün üzerinde yerel ve bölgesel yönetim ile birlikte çalışan küresel bir ağıdır. ICLEI’nin dünya çapında 24 ofisinde sayıları 400’e varan uzman görev yapmaktadır. 125’den fazla ülkede aktiftir. Sürdürülebilirlik politikalarını şekillendirmekte ve düşük emisyonlu, doğa temelli, eşitlikçi, dirençli ve döngüsel kalkınma için yereldeki aksiyonlara yön vermektedir. Üç Rio Sözleşmesi’nde ve ilgili süreçlerde, Küresel Görev Gücü adına koordinasyondan sorumlu kurum olan ICLEI, yerel ve bölgesel yönetimlerin, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi ve Paris Anlaşması kapsamındaki çalışmalarına öncülük etmektedir.

Kadıköy Belediyesi Hakkında

2017 yılından beri ICLEI üyesi olan Kadıköy Belediyesi; Avrupa Belediye Başkanları Sözleşmesi’ne 2012 yılında katılarak yaptığı taahhütler kapsamında iklim, enerji ve 2030 uyum hedeflerini uygulamaya geçirmiş ve Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarını, belediyenin stratejik planlarına dahil etmiştir.

Zirve internet sitesi:

<https://konferans.kadikoy.bel.tr/>

Zirve Çağrı Metni

Küresel ölçekte kentsel nüfusun hızla artıyor olması ve kaynakların kontrolsüz kullanımı, başta doğal çevre olmak üzere birçok alanda kapsamlı sorunlara yol açıyor. Bir yandan da kentlerde yoğunlaşan nüfus grupları arasındaki sosyo-ekonomik ayrım artıyor ve kentsel yoksulluk, kentsel güvenlik gibi sorunlar da kentsel yaşam kalitesini olumsuz etkiliyor. Bu bağlamda ortaya çıkan veya gittikçe katmanlaşan sorunlara çözüm bulabilmek için sürdürülebilir kentlere ulaşma amacı günümüzün büyük önceliğini oluştururken; dünyanın geleceği konusunda büyüyen riskler her seviyede kamu yöneticilerinin de harekete geçmesi gerektiğini gösteriyor. Bu noktada, küresel ölçekte kabul edilen ilke kararlarının yerelde somut uygulamalar haline getirilmesi önem kazanıyor.

Böylesi bir zaman diliminde, Kadıköy Belediyesi ve ICLEI - Sürdürülebilirlik için Yerel Yönetimler, Sürdürülebilir Kentler Zirvesi ile dünyanın farklı coğrafyalarından aktörleri, iyi uygulama örneklerini ve deneyimlerini paylaşmak üzere Kadıköy'de bir araya getiriyor. Sürdürülebilir Kentler Zirvesi'nin; sürdürülebilirlik, iklim krizi, gıda krizi gibi konularla ilgilenen belediyelerin deneyimlerini paylaşması, ICLEI ağı içindeki küresel muadilleriyle işbirliği fırsatları yaratması ve küresel finansal kaynaklara erişim konusunda uluslararası temsilcilerle diyalog geliştirmesi gibi somut hedefleri bulunuyor. Bu hedefler ise zirvede dört başlık altında tartışılıyor: Başkanlar Oturumu, Yeşil Şehir Finansmanı, Döngüsel Yaşam: Kültür, Doğa ve Avrupa ve Küresel Girişimlerin Yerelleştirilmesi. Hem yerel yönetimlere model olacak uygulamaların yaygınlaşmasına hem de politika yapıcıların bakış açısının zenginleşmesine vesile olacak zirveye katılımınızı bekliyoruz.

Şerdil Dara Odabaşı

Kadıköy Belediye Başkanı

Gino Van Begin

ICLEI Genel Sekreteri

Tunç Soyer

İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı, ICLEI Küresel Yönetim Komitesi İklim Eylemi Eş Başkanı

Program

Tarih: 18 Mart 2022, Cuma

09:30 - 10:00

Açılış (Sayfa 9)

- **Şerdil Dara Odabaşı**, Kadıköy Belediye Başkanı, İstanbul
- **Katrin Jammeh**, Malmö Belediye Başkanı, İsveç; ICLEI Birinci Başkan Yardımcısı
- **Wolfgang Teubner**, ICLEI Avrupa Bölge Direktörü
- **Tunç Soyer**, İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı ve ICLEI Küresel Yönetim Komitesi, İklim Eylemi Eş Başkanı

10:00 - 11:00

Yeşil Şehir Finansmanı (Sayfa 19)

Kentler; ekonomik, fiziki ve sosyal değerlerin bir arada bulunduğu yerlerdir ve küresel ölçekte gayri safi yurtiçi hasılanın %80'inden fazlasını üretmektedirler. Finans, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına ulaşmak için yapılacak yatırımların can suyunu vermektedir. Daha sürdürülebilir ve döngüsel şehirler kurabilmek için belediyeler güncellenmiş finans ürünlerine ihtiyaç duymaktadırlar. Finans kuruluşlarının ise belediyelerin uygulamaları ve içinde bulundukları koşullar konusunda güncel bilgilere erişmesi gerekmektedir. Mevzuat çalışmaları da belediye finansmanı ve iklim krizi ile mücadele konusunda önemli bir ihtiyaç alanıdır. Bu oturum sayesinde talep tarafı belediyeler ve arz tarafı finans kuruluşları bir araya gelme fırsatı bulacaklardır.

Moderatör: Onur Eryüce, İzmir Büyükşehir Belediyesi Başkan Danışmanı

- **Şule Kılıç**, EBRD Türkiye Başkan Vekili
- **Umberto Del Panta**, Avrupa Yatırım Bankası (EIB) Türkiye Temsilciliği Başkanı
- **Tanguy Denieul**, AFD Türkiye Direktörü
- **Ozan Beşer**, IFC Şehirler Programı Türkiye Lideri
- **Recep Gürkan**, Edirne Belediye Başkanı
- **Alper Taşdelen**, Çankaya Belediye Başkanı

Başkanlar Paneli (Sayfa 37)

Günümüzün büyük önceliği olan “sürdürülebilirlik” konusu küresel ölçekte birçok vesileyle tartışılıyor. Dünyanın geleceği konusunda büyüyen riskler her seviyede kamu yöneticilerinin harekete geçmesi gerektiğini gösteriyor. Bu noktada, küresel ölçekte kabul edilen ilke kararlarının yerelde somut uygulamalar haline getirilmesi önem kazanıyor. Bu oturumda çeşitli kentlerin karşılaştığı zorluklar, sürdürülebilirlik stratejileri ve iyi uygulamaları tartışılacak, sürdürülebilirlik konusunda kabul edilen hedeflerin nasıl hayata geçirilebileceği gösterilecektir.

Moderatör: Yunus Arıkan, Küresel Savunuculuk Direktörü, ICLEI Dünya Sekreteryası

- **Minna Arve**, Turku Belediye Başkanı, Finlandiya; ICLEI Başkan Yardımcısı
- **Ekrem İmamoğlu**, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı
- **Şerdil Dara Odabaşı**, Kadıköy Belediye Başkanı, İstanbul
- **Peter Kurz**, Mannheim Belediye Başkanı, Almanya; Küresel Belediye Başkanları Parlamentosu Başkanı
- **Tunç Soyer**, İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı ve ICLEI Küresel Yönetim Komitesi, İklim Eylemi Eş Başkanı
- **Ali Orkun Ercengiz**, Burdur Belediye Başkanı
- **Fatma Kaplan Hürriyet**, İzmit Belediye Başkanı
- **Birsen Çelik**, Bozkurt Belediye Başkanı

Döngüsel Yaşam: Kültür, Doğa (Sayfa 63)

“Döngüsel kültür” kavramı İzmir’de düzenlenen, Dünya Belediyeler Birliği 2021 Kültür Zirvesi sırasında yoksulluk, salgın ve iklim krizi gibi sınırları aşan küresel sorunlara karşı ortaya atılmıştır. Döngüsel kültür dünya kentlerinin ortak sorunlarını kültür aracılığı ile çözmeyi hedeflemektedir. Döngüsel kültür dört temel sütun üzerine oturmaktadır: doğamızla, geçmişle, birbirimizle ve değişimle uyum. Oturumda; sürdürülebilir kentler yaratmayı amaçlayan bu yeni kavram tartışılacak ve ilgili kent uygulamaları hakkında fikir alışverişleri gerçekleştirilecektir.

Moderatör: Mert Fırat, UNDP İyi Niyet Elçisi

- **Louisa Vinton**, UNDP Türkiye Mukim Temsilcisi
- **Jordi Pascual**, Dünya Belediyeler Birliği (UCLG) Kültür Komitesi Koordinatörü
- **Şerdil Dara Odabaşı**, Kadıköy Belediye Başkanı
- **Görgün Taner**, İKSV Genel Müdürü
- **Güven Eken**, İzdoğa A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı, İzmir Büyükşehir Belediyesi Başkan Danışmanı
- **Merve Akı**, WRI Türkiye Kentsel Hareketlilik Yöneticisi
- **Dr. İrem Daloğlu Çetinkaya**, Boğaziçi Üniversitesi Çevre Bilimleri Enstitüsü
- **Buket Uzuner**, Yazar

16:00 - 17:30

Avrupa ve Küresel Girişimlerin Yerelleştirilmesi (Sayfa 91)

Avrupa ve küresel ölçekli sürdürülebilirlik girişimlerinin yerelleştirilmesi, şehirlerimizi dayanıklı ve refah düzeyi yüksek hale getirmek için önem taşımaktadır. Bu oturum, temiz, sürdürülebilir ve karbon nötr bir kent hayatına geçişi hızlandırmanın yollarını ele almaktadır. Dünyanın farklı şehirlerinden uygulama örneklerini bir araya getirecek bu oturum; yerel yetkililerin yeşile geçiş sürecinde karşılaştıkları zorlukları aktarmayı ve şehirlerin başarılarını vurgulamayı amaçlamaktadır.

Moderatör: Wolfgang Teubner, ICLEI Avrupa Bölge Direktörü

- **Peter Kurz**, Mannheim Belediye Başkanı, Almanya
- **Gerd Trogemann**, UNDP İstanbul Bölge Ofisi Direktörü
- **Dr. Göktuğ Kara**, Sürdürülebilir Hareketlilik ve İklim Değişikliği Takım Koordinatörü, AB Türkiye Delegasyonu
- **Verena Schwarte**, Uluslararası İlişkiler ve Küresel Sürdürülebilirlik Departmanı, Bonn Belediyesi, Almanya
- **Julia Bartmann**, Heinrich Böll Stiftung Türkiye Temsilciliği Direktör Yardımcısı
- **Chris Castro**, Sürdürülebilirlik ve Dirençlilik Ofisi Direktörü, Orlando, ABD
- **Gökhan Yüksel**, Kartal Belediye Başkanı

ICLEI Kadıköy Bildirgesi 2022 (Sayfa 115)

ULUSLARARASI SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTLER ZİRVESİ

09:30 - 10:00

Açılış

Şerdil Dara Odabaşı

Kadıköy Belediye Başkanı, İstanbul

Katrin Jammeh

Malmö Belediye Başkanı, İsveç; ICLEI Birinci Başkan Yardımcısı

Wolfgang Teubner

ICLEI Avrupa Bölge Direktörü

Tunç Soyer

*İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı ve ICLEI Küresel Yönetim Komitesi,
İklim Eylemi Eş Başkanı*

■ Şerdil Dara Odabaşı

Kadıköy Belediye Başkanı, İstanbul

Değerli katılımcılar,

Sayın Genel Başkan Yardımcılarım, İl Başkanım,

Büyükşehir Belediye Başkanlarım,

ICLEI ve SODEM'in değerli temsilcileri, uluslararası ve bölgesel kuruluşların Türkiye temsilcileri, değerli delegasyon, kıymetli mevkidaşlarım, sayın basın mensupları, fiziken aramızda bulunan ya da ekranları başında bizlerle bu kıymetli anları yaşayan sevgili komşularım,

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sizleri, Kadıköy'de ağırlamanın heyecan ve mutluluğunu yaşıyorum.

Bu vesile ile; bu kadar önemli bir gündemle böylesi kıymetli bir delegasyonu Kadıköy'de konuk etme şansını bize veren, ICLEI ve SODEM yöneticilerine de hem kendi adıma hem de Kadıköylüler adına teşekkür etmek isterim.

Değerli katılımcılar,

Kentsel nüfusun her geçen gün daha da artması ile ihtiyaçların ölçeği büyürken, dinamik kent hayatının yarattığı yeni ihtiyaçlar oluşuyor.

Geçtiğimiz iki yılı Covid-19 pandemisi nedeniyle hayatın doğal akışının tümden değiştiği bir dönem oldu. Bilim insanları bundan sonraki dönemin “Post pandemi” dönemi olarak anılacağını düşünüyor.

Dünyanın geleceği hakkında daha temel soruların sorulduğu, üretim ve tüketim alışkanlıklarını sorgulandığı bu dönem, aynı zamanda yeni normallerimizi de şekillendirmeye başladı.

Tartışılan tüm bu konuların merkezinde kentler ve kentlerdeki insan faaliyetleri yer alıyor/alacak.

Biz sosyal demokratlar olarak tüm bu tartışmaları yakından takip ediyor; pandemi, iklim krizi, dirençlilik, kalkınma ve diğer tüm gelişmeleri kentlerin sürdürülebilirlik ilkeleri etrafında değerlendiriyoruz.

Küresel, bölgesel ve ulusal düzeyde yaşanan ekonomik, politik, ekolojik ve sosyal krizlerin beraberinde getirdiği tüm sorunlar kaçınılmaz olarak yerelde bizi de etkiliyor ve bu anlamıyla biz yerel yöneticilere daha fazla sorumluluk yüklüyor.

Bu nedenle biz, Kadıköy Belediyesi olarak ekolojik, sosyal, kültürel sürdürülebilirliği ciddiye alıyor ve politikalarımızı bu kavramlar ışığında belirliyoruz.

Artık krize kriz gibi davranmalıyız! Çünkü, artık bir varoluş tehdidiyle karşı karşıyayız ve zamanımız yok.

“Geleceğimize sahip çıkalım”, sözünün bir anlam taşıması için somut adımların atılması gerek. Sivil toplum kuruluşları, yerel

yönetimler, iş dünyası ve bireyler olarak yapmamız gereken çok şey var. Bu nedenle bugün burada Kadıköy Belediyesi olarak siz farklı paydaşları buluşturmaktan ve Sürdürülebilir Kentler Zirvesi'ne ev sahipliği yapıyor olmaktan büyük mutluluk duyuyoruz.

Kentlerin krizleri tek tek ele alma lüksü yok. Özellikle iklim krizi, geri dönüşü olmayacak bir noktaya gelmeden önlemleri acil olarak hayata geçirmeliyiz. Bu yönde atılacak adımlarda sorumluluk, sadece yerel yönetimlerde değil. Kentlerin kendine özgü ihtiyaçlarını gözeterек üst politikayı belirleyecek merkezi yönetimlere de çok iş düşüyor.

Krizlerle gerçekten mücadele edeceksek, öncelikle yerel yönetimlerin önündeki yapısal engelleri aşmamız şart. Doğrusu, hükümetin yakın zamanda imza attığı Paris Antlaşması'ndan sonra Konya'da yapılan İklim Şurası'ndan beklentilerimiz yüksekti.

Ancak bu şuradan, iklim krizine duyarlı çevreleri tatmin eden sonuçların çıkmaması bizleri hayal kırıklığına uğrattı. Çözüm, krizlere karşı dirençli, iklim dostu, bölüşüm, tanınma ve katılım adaletini sağlayan yeni bir kentsel anlayışta yatmakta. Bunun için güçlü ve kapsamlı stratejiler saptanmalı ve bunların kararlılıkla uygulanacağı, teşvik ve denetim mekanizmaları geliştirilmeli. Yani birlikte hareket etmemiz gerekiyor.

Bir konuyu daha önemle vurgulamak istiyorum: öncelikle cevaplamamız gereken soru, "İklim krizi ile mücadele edebilir miyiz?" değil; "İklim krizi ile mücadele etmeye hazır mıyız? Mücadele etme konusunda kararlı mıyız?" olmalı.

Yerel yönetimler, kararlarına ekolojik ve adil bakış açısını yerleştirmeli; ekonomik sistemin tüm paydaşları gezegenin geleceğine yatırım yapmaya odaklanmalı.

Hükümetler, yerel yönetimler, şirketler ve bireyler olarak hep birlikte sorumluluk almalıyız. Var olmayı sürdürmek istiyorsak, her alanda doğa ile uyumlu olmaktan ve farklı paydaşlarla işbirliğini sağlamaktan başka çaremiz yok.

Biz Kadıköy Belediyesi olarak hizmet politikalarımızı katılımcılık, kapsayıcılık, şeffaflık, ekolojiye duyarlılık, sürdürülebilirlik ilkeleri etrafında şekillendiriyoruz. Bizim bu yönetim politikamızı üyesi olduğumuz ICLEI'nin, tüm yerel yönetimlere yaymaya çalıştığını biliyoruz. ICLEI ile birlikte ülkemizde attığımız bu adımın devamını da geleceğinden eminim.

Zirveye katılan ve beni dinleyen herkesi saygıyla selamlıyorum.

Katrin Jammeh

Malmö Belediye Başkanı, İsveç; ICLEI Birinci Başkan Yardımcısı

Çok teşekkürler herkese. Ben Malmö'nün ilk kadın belediye başkanıyım. Bugün bu ilginç programa davet edildiğim için de çok teşekkür etmek istiyorum. Ayrıca Sayın Odabaşı'na bu eşsiz etkinliği düzenlediği için de teşekkür ediyorum.

Şunu belirtmek isterim. Ukrayna'daki akıllara zarar veren savaş yerel yönetimlerin önemini tekrar gösteriyor. Çünkü demokrasi ve küresel barış için yerel yönetimler çok önemli. Ukrayna'daki insanlara sevgilerimizi ve desteğimizi yolluyoruz. Sürdürülebilirlik ve barış bizler için vazgeçilmez bir unsur.

Bugün ilerleyen süreçte finansal konulardan bahsedeceğiz. Malmö'de ben belediye başkanıyım ve bizler İsveç'te ilk defa sürdürülebilirlik prensiplerini şehir konseyimize dahil ettik. Bu ne demek? Bizler SDG'lerle (*Sustainable Development Goals / Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları*) çalışıyoruz. Bunlar yan ürün değil, bunlar aslında her şeyin merkezinde, şehir bütçemizin de merkezinde. Bizler şunu garanti edebiliyoruz. 17 tane küresel amaç bizlere çerçeveler oluşturuyor. Böylelikle bizler bütün eforumuzu, bizler için önemli olan yerel konulara odaklanarak harcıyoruz.

Belediye başkanları panelinde ise şehirlerin sürdürülebilirliği yerel seviyede nasıl ilerlettiği gösterilecek. Eğer bu konulara küresel ve yerel olarak müdahale edemezsek, hiçbir zaman çözülmeyecekler demektir.

Malmö'de bizler durumun çok farkındayız. Dünyada olan her şeyin şehrimiz üzerindeki doğrudan etkisini biliyoruz. Bunun tam tersi de geçerli, Malmö'de olan her şeyin küresel etkileri de oluyor.

2025 yılında dünyanın %70'i kentlerde yaşıyor olacak. Bu çok önemli zorlukları da beraberinde getiriyor. Yeni fırsatlar da bizler için kapıda. Bizler mesela iklim değişikliğini mutlaka küresel, ulusal

ve yerel ölçekte ele almalıyız. Bundan başka hiçbir şey sürece katkı sağlamayacak. Evet, bizler yenilenebilir enerjiye çok önem veriyoruz ve 2030 yılında %100 yenilenebilir enerjiye geçmeyi hedefliyoruz. Buna sadece 8 yıl var. Bu koyduğumuz hedefle birlikte, kamu-özel ortaklıklarına önem veriyoruz. Neden? Eğer uzun vadede bunun mutlaka yapılması gerekiyorsa bu ikisinin işbirliğiyle yapabiliriz, tek başımıza değil.

Umut ediyorum ki bugün çok ilginç ve çok faydalı konuşmalar eşliğinde gününüzü geçirirsiniz. Ben de sizi 11 Mayıs'ta gerçekleşecek olan Malmö zirvesine davet etmek istiyorum. Şehirlerinizin küresel eşdeğerleriyle işbirlikleri geliştirilmesi için bunun bir fırsat olabileceğini düşünüyorum. Hepinizi Malmö'de görmek üzere.

Teşekkürler.

■ Wolfgang Teubner

ICLEI Avrupa Bölge Direktörü

Çok teşekkürler. Sayın Odabaşı, değerli katılımcılar, belediye başkanları. Bu açılış konuşmacılarının arasında olmaktan memnuniyet duyduğumu ifade etmek istiyorum. Kadıköy Belediyesi ICLEI için uzun zamandan beri harika bir ortak.

Bizler bu etkinliği planlarken hiç kimsenin aklında Avrupa'da bir savaş olacağı beklentisi yoktu. Bu savaş kamuoyunda büyük ilgi görüyor ama gözardı edilen çok fazla konu da var.

Son IPCC (*Intergovernmental Panel on Climate Change / Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli*) raporuna baktığımızda da şunu görüyoruz. Evet, bizler küresel olarak çok daha dramatik ekosistem krizine doğru sürükleniyoruz. Ancak bizim burada bir takım fırsatlarımız da var. Gün geçtikçe çok daha küçük bir fırsat penceremiz kaldığını görüyoruz ama her iki aşamada da belediye

başkanları ve yerel yönetimlerin çok önemli rolleri var. Belediye başkanları Ukrayna'da kendi halklarını korumaya çalışıyorlar, günlük yiyeceklerini tedarik ediyorlar ve sığınaklarını yaratıyorlar, savaşa karşı mücadele ediyorlar.

Aynı şekilde burada ifade edildiği gibi, buradaki belediye başkanları da ekosistemin krizine müdahale etmek istiyor ve bunu yaparken de vatandaşlarımızın hayatlarını korumak istiyoruz. Yalnızca bugünü değil aynı zamanda gelecek kuşakların hayatlarını korumak da bizim için çok önemli. Ancak hiçbir belediye başkanı bunu tek başına yapmaya muktedir değil. Uluslararası kuruluşların da belediye başkanlarıyla aynı operasyonun içinde olması, birbirini desteklemesi ve birbirinden öğrenmesi son derece önemli.

Şu anda uluslararası işbirliğinin sonuçlarına ve uluslararası yasaların güvenilirliğine bakıyoruz. Bunu aşabilmek için de uluslararası güvenin tekrar inşa edilmesi gerekiyor. Burada belediye başkanları çok büyük bir güce sahip. Sesinizi yükseltebilmeniz, ulusal hükümetlere ve uluslararası kuruluşlara sesinizi duyurabilmeniz için bizler sizin yanınızdayız. Belediye başkanlarının da masada oturması gerekiyor, onların da mutlaka çerçeve kararlar üzerinde etki yaratabilmesi gerekiyor. Gereken desteği de alabilmeleri gerekiyor. Bunu yapabilmemiz için yanınızdayız ve işbirliği yapmaktan son derece memnunuz. Türkiye'deki üyelerimiz Kadıköy, İzmir ve diğer tüm belediyelerle işbirliği yapmaktan menuniyet duyuyoruz.

Bugün de çok faydalı bir gün olacak, çok faydalı tartışmalar yapacağız. Güzel bir bilgi alışverişi olacağını düşünüyorum. Türkiye'de uluslararası anlamda sürdürülebilirlik konusundaki küresel hedefler alanında da başarılı bir işbirliğinin inşasını yapıyor olacağız.

Çok teşekkür ederim.

■ Tunç Soyer

İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı ve ICLEI Küresel Yönetim Komitesi, İklim Eylemi Eş Başkanı

Sayın Genel Başkan Yardımcım, Başkonsolos Ericson, ICLEI Avrupa Bölge Direktörü Bay Teubner, Saygıdeğer milletvekilleri, saygıdeğer belediye başkanları, belediye başkan yardımcıları ve değerli katılımcılar,

Bu cömert karşılama için Kadıköy Belediyesi'ne ve Sayın Başkan Şerdil Dara Odabaşı'na teşekkür ederek sözlerime başlamak istiyorum.

İklim Eylemi Eşbaşkanı, ICLEI Küresel Yürütme Komitesi ve Türkiye'nin Sosyal Demokrat Belediyeleri SODEM Başkanı olarak, Sürdürülebilir Şehirler Zirvesi'ne hoş geldiniz.

Bu vesileyle, buradaki tüm il ve ilçe belediyelerini, ortak çabalarımızla büyüyen ve 2019'dan bu yana Türkiye'nin iki katı büyüklüğündeki ICLEI ağına katılmaya davet ediyorum.

Bu zirvede, iklim eyleminin öncüleri olarak deneyimlerimizi paylaşabileceğimize, iklim eylemi için son derece hayati öneme sahip sürdürülebilirliğin finansal yönünü daha iyi anlayabileceğimize ve var olan işbirliğimizi geliştireceğimize dair inancım tam.

ICLEI Kadıköy bildirgesinde belirtildiği gibi,

Hiçbir şehir, belediye başkanı veya ülke, küresel zorluklarla tek başına mücadele edemez.

Bugün burada 70'in üzerinde belediyenin, uluslararası kuruluşların ve kentlerin temsilcisi olarak buluşmamız, iklim kriziyle mücadeledeki kararlılığımızın yegâne göstergesidir.

Zirve boyunca gerçekleşecek çalışmalarımızın, Türkiye'de gerekli değişikliklere öncülük edeceğini ve küresel mücadelelere ışık tutacağını ümit ediyorum.

İklim krizi ile mücadelenin, tükenmeyen bir çaba olacağı aşikâr.

Yerel yönetimler olarak kriz yönetimini güçlendirme iradesine ve toplum ile bağımız üzerinden değişimin itici gücü olma fırsatına sahibiz. Bu durum; kentlerin, dünyada benzeri olmayan dönüştürücü güç elde etmesini sağlıyor.

İzmir Büyükşehir Belediyesi bu kapsamda, sera gazı emisyonlarını azaltmak ve entegre gıda politikaları ile iklim kriziyle mücadele etmek için taahhütlerde bulundu.

Bu hedeflere doğru ilerlerken kentsel ve kırsal katmanlar arasında fiziksel, ekonomik ve belki de en önemlisi kültürel bağlar inşa

ediyoruz. Bu yaklaşım İzmir'i, döngüsel kültür kavramı ile yönetmemize fırsat sunuyor. Yani kültürü; ekonomi, ekoloji ve değişimin bizi kendisini birleştiren bir harç gibi görüyoruz. İzmir kadar eski bir şehirdeki bu terim, mevcut ve gelecekteki problemlerimize çözüm bulmamıza yardımcı olan, adeta bir yapbozun uzun zamandır kayıp bir parçası gibi...

Döngüsel kültür dört ayak üzerinde yükseliyor: Doğayla uyum. Birbirimizle uyum. Geçmişle uyum. Ve son olarak, değişimle uyum.

Doğayla uyum, kırsal ve kentsel yaşamları yeniden birbirine bağlamak demek. Yani, şehirlerimizin doğal ve sosyal çevreleriyle derinden bağlantılı olduğunu ifade ediyor.

Gücümüz, çeşitlilikten geliyor. Bu nedenle döngüsel kültürün ikinci ayağı, birbimizle uyumu ifade ediyor. Bu hususta, doğa haklarına olan bağlılığımıza mukabil güçlenen sosyal demokrasi, büyük rol oynayacak.

Döngüsel kültürün üçüncü ayağı, geçmişimizle uyum. Çünkü, bizden önce yaşamış kültürleri anlamadan, kültürün geleceğini tasarlamak mümkün değildir.

Döngüsel kültürün dördüncü ve son ayağı ise değişimle uyum. Değişimle uyum, kültürü sürekli biçimde, çağımızın ve geleceğimizin yenilikleri ile entegre etmemizi sağlıyor.

İzmir'de döngüsel kültürün bu dört ayağı üzerinden yeni bir kentsel model tanımlıyoruz. *Citta Slow Metropol* adlı programımız; şehirleri, popülizm ve otokrasi yerine sakinliği ve uyumu destekleyen bir ekosistem olarak görmesi yönüyle döngüsel kültürü yeniden geliştirmeye adanmış bir program.

Bu fırsatı, ICLEI'yi Döngüsel Kültür konseptinin küresel olarak daha da geliştirilmesini desteklemeye davet etmek için kullanmak istiyorum.

Köklerini İzmir'den, Türkiye'den alan, benzersiz ve yenilikçi bir yaklaşım olan döngüsel kültürün yayılması için ortak aığımızı desteklemeye tamamen hazır durumdayız.

Türkiye'deki belediyeleri; küresel ağlara dahil etmeyi, sürdürülebilir şehirler yaratmayı ve uluslararası işbirliklerini ileri taşımayı amaçlayan bu zirveyi organize eden ekiplerimize yürekten teşekkür ediyorum.

Sürdürülebilir bir gelecek inşa etmek ümidiyle, sizlere saygı ve selamlarımı sunuyorum.

10:00 - 11:00

Yeşil Şehir Finansmanı

Moderatör: Onur Eryüce

Izmir Büyükşehir Belediyesi Başkan Danışmanı

Şule Kılıç

EBRD Türkiye Başkan Vekili

Umberto Del Panta

Avrupa Yatırım Bankası (EIB) Türkiye Temsilciliği Başkanı

Tanguy Denieul

AFD Türkiye Direktörü

Ozan Beşer

IFC Şehirler Programı Türkiye Lideri

Recep Gürkan

Edirne Belediye Başkanı

Alper Taşdelen

Çankaya Belediye Başkanı

Onur Eryüce

Sevgili konuklar bugün burada hem kentler hem de uluslararası finans kuruluşları için son derece önemli bir konuyu tartışacağız. Çünkü bu iki taraf da insan yaşamına dokunan kuruluşlar. Aslına bakarsanız aynı amaca hizmet ediyorlar ve aynı önceliklere sahipler. Zaman ve mevzuat değişiyor, dolayısıyla önümüzde yatan zorlukları genel olarak aşabilmek için belli başlı iyileşmelere ihtiyaç duyuyoruz. Yani aynı tarafta olduğumuzu rahatlıkla söyleyebilirim. Bir nevi araştırmacı sayılabiliriz. Uluslararası finansman kuruluşlarının elinde son derece geniş finansman kaynakları ve know-howlar (bir şeyi yapabilme bilgisi) var. Çünkü yıllar boyunca bu alanda faaliyet gösteren

göstere belli bir bilgi birikimine eriştiler. Kentlerin de know-howları, beşerî, finansal ve maddî kaynakları var. Kentler ellerindeki değerli bu kaynaklarla uluslararası finansman kuruluşlarının bir ortakları konumundalar. Dolayısıyla bu iki kurumu ve kaynaklarını işbirliği yapacak şekilde bir araya getirdiğimizde önümüzde çok güzel fırsatlar beliyor. Türkiye’de büyükşehir belediyeleri dediğimiz zaman IFC’nin ürünleri hakikaten çok işe yarıyor. Çeşitli yatırım planlarına dahil olmak için beş yıllık bir süreye ihtiyaç duyulsa da İzmir Büyükşehir Belediyesi, İstanbul Büyükşehir Belediyesi gibi birçok belediye büyük yatırımlar yapıyor. Ancak dediğim gibi zaman değişiyor, günümüz şartları değişiyor, dolayısıyla mevzuatın değiştiğini görüyoruz. Bu yüzden bu oturumda uluslararası finansman kuruluşlarının yeni ürünlerini nasıl geliştirebileceğimizi, nasıl iyileştirebileceğimizi konuşmak istiyorum. Bu oturumda ilçe ve büyükşehir belediye başkanlarımız ile çeşitli kuruluşların temsilcileri aramızda bulunuyor. Uluslararası finansman kuruluşlarının ürünlerini belediyelere nasıl kullandırırsınız? Finans kuruluşu temsilcileri uluslararası ürünlerini bize tanıtabilirler mi? Öncelikleri ve ihtiyaçları nedir? İlk olarak EBRD Türkiye Başkan Vekili Sayın Şule Kılıç’a söz vermek istiyorum. Şule Hanım EBRD’nin önceliklerini ve Türkiye’de neler yaptığınızı anlatır mısınız?

Şule Kılıç

EBRD Türkiye Başkan Vekili

İlk olarak Kadıköy Belediyesi’ne bugün bu önemli zirvede bizi ağırladıkları için çok teşekkür ediyorum.

Sorunuza gelirse; yeşil finansman ve sürdürülebilirlik kendi gündemimizin çok önemli maddeleri. Londra şehri ve Birleşik Krallık elçiliğinin ortaklaşa düzenlediği yeşil şehirler toplantısında bulundum. Toplantının en önemli çıktısı ise sürdürülebilirlik ve yeşil şehir finansmanı oldu. EBRD olarak biz uluslararası finans kuruluşlarından biriyiz. Bu ne demek? Yetmiş aşkın paydaşımız var ve Türkiye de bankamızın kurucu paydaşlarından bir tanesi. Şu anda 38 ülkede faaliyet gösteriyoruz ve Türkiye ofisimizi 2009 yılında açtık. Türkiye ofisi bankamız içerisindeki en büyük operasyon alanına sahip ve operasyon bölümünün çok büyük bir kısmı Türkiye’de gerçekleşti. Rakamlar her gün değişse de şimdiye kadar 16 milyar Euro’luk yatırım yaptık. Portföyümüz bu doğrultuda ve birçok farklı sektörde faaliyet gösteriyoruz. Türkiye Başkan Vekili olarak benim sorumluluğumda olan alanlar altyapı, enerji ve sürdürülebilir kalkınma. Bunun dışında özel sektörde imalat alt sektörünü kapsayan bir kolumuz var.

Çeşitli Türk bankaları da bizim ortaklarımız arasında ve bu bankalarla birlikte kobileri desteklemeyi sürdürüyoruz. Ankara

ve İstanbul'da olmak üzere 2 ofisimiz ve 100'ü aşkın çalışanımız var. Ama ekibimizin büyük çoğunluğu İstanbul'da bulunuyor. Türkiye ekibi aynı zamanda EBRD ülkeleri içerisinde en büyük ülke ekiplerinden bir tanesi. Bu kalabalık ekip sayesinde müşterilerimizle çok yakın dirsek teması içerisinde çalışabiliyoruz. Sözü şimdilik burada bırakmak istiyorum. Teşekkürler.

Onur Eryüce

Çok teşekkürler Şule Hanım. Şimdi sözü Avrupa Yatırım Bankası Türkiye Temsilciliği Başkanı Umberto Del Panta'ya vermek istiyorum. Avrupa Yatırım Bankası (EIB), Avrupa Birliği'nin ana finansman yapılarından bir tanesi. Geçtiğimiz 2 yılda Türkiye'deki faaliyetlerini durdurdular. Fakat Türkiye faaliyetlerini spesifik olarak yeşile odaklanmak üzere tekrar başlatmayı düşünüyorlar. Söz sizin Sayın Del Panta.

Umberto Del Panta

Avrupa Yatırım Bankası (EIB) Türkiye Temsilciliği Başkanı

Çok teşekkürler. Böyle bir zirveye katılıyor olmak benim için büyük bir onurdur. Avrupa Yatırım Bankasını uzun uzadıya anlatmama gerek yok. Çünkü zaten Türkiye'de 60 yıllık bir geçmişimiz var. Şimdiye kadar yeşil projeler, kobiler, enerji, altyapı vs. birçok projeye finansman sağladık.

Türkiye'de yıllık 2 milyonluk krediler veriyorduk ve toplamda 24 milyon Euro'dan daha fazla yatırım finansmanı sağladık. Şu anda mevcut ofis sayımız, çalışan sayımızdan daha fazla ve bunun sebebi çok açık. Biz AB'nin bir bankasıyız ve bizim paydaşlarımız AB üye devletleri. Türkiye-AB ilişkileri de zorlu bir süreçten geçti. AB Konseyi, Avrupa Yatırım Bankası'nın Türkiye'deki stratejisini gözden geçirme kararı aldı. Bu bağlamda faaliyetleri durdurmak zorunda kaldık. Başlangıçta kamu sektöründe faaliyetlerini durdurmuştuk ancak Türkiye'nin kredi değerlendirilmesinin düşmesiyle birlikte operasyonlarımızın tamamını durdurduk. Geçen yaz aylarında, Türkiye Paris Antlaşması'na imzacı olduktan sonra oyun tamamen değişti. Faaliyetleri tekrar başlatma konusu konuşuluyor, henüz net bir karar verilmiş değil ama olumlu bir karar çıkacağını düşünüyorum. Yeşil sürdürülebilir finansman alanında biz de pay sahibi olmak istiyoruz elbette. Teşekkürler.

Onur Eryüce

Çok teşekkürler, faaliyetleriniz tekrar başlatmanızı umuyorum. İzmir Büyükşehir Belediyesi tren yapılarını kısmen Avrupa Yatırım Bankası

üzerinden finanse etmişti. Türkiye'deki belediyelerin birçok konuda finansman ihtiyacı var. Dolayısıyla faaliyetlerinizi tekrar başlatmayı düşünmeniz çok olumlu bir gelişme. AFD Türkiye Direktörü Sayın Tanguy Denieul'a sözü vermek istiyorum. AFD'nin önceliklerini anlatır mısınız?

Tanguy Denieul

AFD Türkiye Direktörü

"Türkiye'deki hedeflerimiz arasında; atık yönetimi, enerji dönüşümü, sürdürülebilir tarım, eko-turizm, döngüsel ekonomi gibi konular bulunuyor. Bu alanlarda Türkiye'ye destek oluyoruz. Ayrıca toplumsal cinsiyet eşitliği ve mülteciler konularını da çok önemsiyoruz."

Bana bu zirvede AFD'yi sunma ve tanıtmaya fırsatını verdiğiniz için çok teşekkür ediyorum. AFD, Fransız Kalkınma Ajansı. Kalkınma ve uluslararası dayanışma alanlarında projeler yürütüyor. AFD grubunun bünyesinde "Proparco" ve "Expertise France" olmak üzere iki iştirak var. Proparco özel sektöre yönelik çalışıyor. Expertise France ise teknik işbirliği ile ilgileniyor. AFD, 2005 yılından beri Türkiye'de faaliyet gösteriyor. AFD yeşil ve kapsayıcı büyüme, Türkiye-Fransa ortaklığını geliştirme konularına odaklanmış durumda. 2005 yılından beri 3 milyar Euro'luk finansman sağladık. İstanbul ve Ankara'da ekiplerimiz var. Finansman yatırımları için kredi veriyoruz, aynı zamanda teknik destek ve uluslararası işbirliği için de çeşitli kaynaklar sağlıyoruz. Türkiye'deki hedeflerimiz arasında; atık yönetimi, enerji dönüşümü, sürdürülebilir tarım, eko-turizm, döngüsel ekonomi gibi konular bulunuyor. Bu alanlarda Türkiye'ye destek oluyoruz. Ayrıca toplumsal cinsiyet eşitliği ve mülteciler konularını da çok önemsiyoruz.

Onur Eryüce

Katkılarınız için teşekkürler Sayın Denieul. Şimdi sırada IFC (World Bank International Finance Corporation) Şehirler Programı Türkiye Direktörü Sayın Ozan Beşer var. Söz sizde Sayın Beşer.

Ozan Beşer

IFC Şehirler Programı Türkiye Direktörü

Öncelikle Kadıköy Belediyesi ve ICLEI'ye bizi bu platformda bir araya getirdikleri için çok teşekkür ediyorum. IFC'yi tanıtmakla başlayayım. IFC Dünya Bankası'nın bir kolu ve yeni kalkınan pazarlara yönelmiş durumda. 2021 yılında 32 milyon ABD dolarını yatırım kaynağı olarak mevcut kıldık. Genel olarak refah ve kalkınma odaklı çalışıyoruz. Aynı zamanda belediyelerle de yakın dirsek teması halindeyiz. IFC Şehirler Programı girişimi kapsamında Büyükşehir Belediye Başkanlarıyla beraber çalışıyoruz. Öncelikli altyapı meselelerine odaklanıyoruz ve sermaye piyasalarına girişlerinin sağlanması amaçlarımız arasında. Aynı zamanda Dünya

Bankası'nın ve özel sektörün edinmiş olduğu tecrübeyi, deneyimi belediyelere aktarmaya gayret ediyoruz.

Şimdiye kadar dünyanın birçok yerinden belediye başkanlarıyla 286 altyapı projesi gerçekleştirdik. 9 milyar Dolarlık bir yatırımımız oldu. Kendimizi sadece kredi veren finansman kuruluşu olarak görmüyoruz, aynı zamanda danışmanlık hizmeti de sağlıyoruz. Çözüm odaklı hareket etmeye gayret ediyoruz. 2009 yılından beri İzmir, İstanbul ve Ankara Belediyelerinde diğer finansman kuruluşu temsilcileriyle birlikte 5 altyapı projesi gerçekleştirdik. Şimdiye kadar 500 milyon dolarlık ve bizim sigortacılık kolumuz olan çeşitli hareketlilik programlarımız ile sektöre ilave bir 200 milyon dolarlık kaynak sağladık. Metro, altyapı, trafik yönetim sistemleri, çeşitli ihaleler, alımlar, kamu alımları vs. çeşitli alanlarda faaliyet gösteriyoruz. Son bir örnek vereyim; Haziran 2021'de İzmir Büyükşehir Belediyesi ile beraber yürüttüğümüz İZSU projesi ilk sürdürülebilir ödeme aracı. İZSU projesinde odaklandığımız bir diğer konu da kadın istihdamını artırmak. Bu bağlamda 72 olan kadın çalışan sayısını önümüzdeki dönemde 600'e çıkarmayı düşünüyoruz.

Onur Eryüce

Çok teşekkürler. Sözü Çankaya Belediye Başkanı Sayın Alper Taşdelen'e vermek istiyorum. İlçe ve il belediye başkanlarıyla uluslararası finans kuruluşlarının çalışma ritmi hayal edildiği kadar iyi değil. Fakat bunu geliştirebilecek yöntemleri var ve bunu en iyi değerlendirebilecek başkanlardan bir tanesi Alper Taşdelen. Çünkü kendisi İş Bankası'nın Genel Müdür Yardımcılığı görevinde bulunmuş, bankacılığı bilen bir başkanımız. Aynı zamanda Çankaya Belediyesi de finans olarak güçlü olması, milyona yakın insana hizmet götürüp, onların hayatına dokunabilmesi gibi bazı parametreleri çok iyi karşılıyor. Kendisine sorum şu; uluslararası finans kuruluşlarıyla hangi ritimlerde çalışmak gerekir ve bu çalışmalar yaparken zorluklar nelerdir? Söz sizde, buyurun.

Alper Taşdelen

Çankaya Belediye Başkanı

Teşekkür ederim. Bütün konuklarımızı ben de saygıyla selamlıyorum. Belediyecilik çok zor bir iş. Çünkü sınırlı kaynaklarla sınırsız ihtiyaçlara cevap vermeye çalışıyorsunuz. Bu anlamda iklim değişikliği, akıllı şehirler gibi yeni projelere, günün getirdiği yeni koşullara da bir yandan hem ayak uydurmanız hem de mücadele içinde yer almanız gerekiyor. Biz "iklim değişikliği"

tabirini kullanarak konuyu geçiştirmeye çalışıyoruz gibi geliyor bana. Aslında bu bir iklim krizi. İklim krizine karşı şu anda dünyada hakim yeşil şehir uygulamaları çok önemli. Ülkemizde de bu uygulamaların bazı örneklerini görüyoruz ama bunun hızla artırılması gerekiyor. Yine çok büyük yatırımlar gerektiren akıllı şehir uygulamaları var.

Kent yoksulluğu kavramı özellikle Covid-19 pandemisinde çok ciddi bir şekilde gündeme gelmeye başladı. Kent hakkı ve yurttaşlık hakkı bağlamında kent yoksulluğu ile mücadele etmek gerekiyor. Kentli hakkını savunmak gerekiyor. Dünya sürekli geliyor, değişiyor ve belediyeler bu gelişime ve değişime ayak uydurmak zorunda. Aynı zamanda bu problemler aslında yerelden kaynaklanan yani belediye hizmetlerinin sonucunda kaynaklanan problemler değil, daha küresel ve bütün insanlık adına gündeme getirilmesi gereken konular. Peki, bu zorluklarla nasıl mücadele edeceğiz? Bütün sorumluluğu belediyelere yıkmak bence çok büyük haksızlık olur. Merkezi hükümetlerin de elini taşın altına koyması lazım. Merkezi hükümetler kadar uluslararası kuruluşların sorunları gündeme getirmesi lazım. Örneğin kim kirletiyorsa onun elini daha fazla taşın altına koyması lazım. Aslında temel sorunumuz bu. Yani haksız ve adaletsiz bir düzende insanları açlığa mahkûm ettikten sonra “onlara yardım eli uzatıyorum” bakış açısıyla sorunları çözmemiz mümkün değil. Yani makyajı ve realiteyi, gerçeği birbirinden ayırt edebilmemiz lazım. Bu bağlamda finans en temel, kritik konu. Biz Çankaya Belediyesi olarak 8 yıldır hiç kredi kullanmadık, hiç borç almadık. Tamamen kendi öz kaynaklarımızla çalışıyoruz ve öyle de çalışmak istiyoruz. Çünkü geleceğimizi ipotek altına almak istemiyoruz. Ama tabii biz büyükşehir belediyeleri gibi büyük projeler yapmıyoruz. Büyük projelere imza atan büyükşehir belediye başkanlarımız var ve elbette onların da finansal desteğe ihtiyaçları var.

Ümit ediyorum ki Türkiye’de hükümet ile belediyeler arasındaki uçurum bir an önce kapanır. Hükümetle belediyeler daha uyumlu ve işbirliği halinde çalışırlarsa finansal sonuçlarının da olumlu olacağına ben yürekten inanıyorum. Ama dediğim gibi temel belediye hizmetleri finansmanını ayrı değerlendirmek lazım. İklim krizi, kent yoksulluğu gibi aslında belediyelerden çok farklı alanlarda gelişen krizlere karşı da belediyelere hem merkezi hükümetler tarafından hem küresel kuruluşlar tarafından daha çok destek verilmesi gerektiğini düşünüyorum. Teşekkürler.

Teşekkür ederim, Sayın Alper Taşdelen. Şimdi Edirne Belediye Başkanı Sayın Recep Gürkan'a söz vermek istiyorum. Kendisine sorum şu; sizin için finans konusunda en can alıcı, acil, akut konular nelerdir acaba?

Recep Gürkan

Edirne Belediye Başkanı

Öncelikle herkese selamlar ve saygılar sunmak istiyorum. Kadıköy Belediye Başkanımıza ve ICLEI'ye bu toplantı için teşekkür ediyorum. Kuşkusuz finans bizlerin, halkın verdiği görevlerle yönettiğimiz kentleri ve insanları daha sağlıklı, konforlu bir yaşama ulaştırabilmek için olmazsa olmaz enstrüman. Ama diğer taraftan uluslararası finans kuruluşlarının odağında sadece Türkiye'deki büyükşehirler var. Öncelikle uluslararası finans kuruluşlarının bakış açılarını, vizyonlarını, parametrelerini değiştirmesi gerekiyor. Türkiye'de yaklaşık 1.400 belediye var ama bunların sadece 30 tanesi büyükşehir belediyesi. Bunun dışında 1.370 tane daha belediye var. Yasal mevzuatlar düzelebilsen, büyükşehirler haricindeki belediyelerin de finans kuruluşlarının radarlarına girmesi gerekiyor. Bir de tabi bizim ülkemizde maalesef finans, iktidara üye olmayan, iktidardan olmayan partiler üzerinde bir baskı aracı olarak kullanılıyor. Uluslararası finans kuruluşlarıyla bu baskı aracının arkasından ya da yanından dolanma imkânını belki yakalayabiliriz. Bu anlamda ben diğer finans kuruluşlarının da biraz daha bakış açılarını genişletmelerini ve daha duyarlı olmalarını bekliyorum. Diğer taraftan finansal araçların kullanım şekliyle ilgili sorunlarımız var. Örneğin bugün çok yakınımızda bir savaş var ve dünyanın ürettiği finansal araçlar orada bomba üretmek için kullanılıyor. Bu araçlar bir yandan Rusya'nın Ukrayna halkı üzerinde patlattığı bombaları üretmek için kullanılıyor bir yandan emperyalistler Rus halkını yok etmek için kullanıyor. Bu büyük bir çelişki, kaos. Oysa biz insanlığın ürettiği finansal araçları insanların daha konforlu bir yaşama kavuşmaları için; iklim krizini, altyapı sorunlarını, ulaşımı çözmek için kullanmalıyız. Genelde bu sorunlar dile getirildiğinde çeşitli mevzuat zorlukları öne sürülüyor. Fakat mevzuatları koyan da düzenleyen de yöneticiler, yani bizleriz.

Türkiye'de baktığımızda özellikle muhalefet belediyelerinin finansal araçlara ulaşımında hem görünür hem de görünür olmayan zorlukları var. Kendi kentimden bir örnek vereyim; 2017 yılında ben tüm hazırlıklarımı, projelerimi, ihalelerimi yaparak içme suyu kanallarını, hatlarını, atık su sistemlerini yenilemeye karar verdim. Tüm hazırlıkları bitirdim fakat 2 yıl boyunca İller Bankası'na krediyi onaylatabilmek için mücadele ettim. Türkiye de belediyelere bu iş için kredi vermek üzere kurulmuş, bir bankadan kredi almak

"Finansal araçların kullanım şekliyle ilgili sorunlarımız var. Örneğin bugün çok yakınımızda bir savaş var ve dünyanın ürettiği finansal araçlar orada bomba üretmek için kullanılıyor. Bu araçlar bir yandan Rusya'nın Ukrayna halkı üzerinde patlattığı bombaları üretmek için kullanılıyor bir yandan emperyalistler Rus halkını yok etmek için kullanıyor. Bu büyük bir çelişki, kaos. Oysa biz insanlığın ürettiği finansal araçları insanların daha konforlu bir yaşama kavuşmaları için; iklim krizini, altyapı sorunlarını, ulaşımı çözmek için kullanmalıyız."

bu kadar zor olmamalıydı. Yerel yönetim ulusal ve uluslararası imkanlara çok çabuk ulaşabilmeli. Büyükşehirler ve diğer belediyeler arasındaki fark parametrelerin ve ölçeğin değişiyor olması. Fakat temel ihtiyaçları karşılayacak hizmetleri verme sorumluluğu aynı. Kısacası ben uluslararası finans kuruluşlarından radarlarının biraz daha açmalarını, metropol belediyelerin dışındaki belediyelere de bir bakış açısı geliştirmelerini ve bununla ilgili ortak çalışmalar yapmalarını bekliyorum. Teşekkürler.

Onur Eryüce

Recep Bey'in konuşmasından hareketle, Şule Hanım bu beklentilerin zorluklarını, fırsatlarını bu bağlamda yapılması gereken çalışmaları ve bu zorlukları nasıl aşabileceğimizle ilgili fikirlerini bizimle paylaşacak. Buyurun Şule Hanım söz sizde.

Şule Kılıç

EBRD Türkiye Başkan Vekili

Belediye temsilcilerimize, yetkililerimize vermek istediğim mesajlar var. Finansal kurumlar olarak elimizden geleni yapıp belediyelerimize destek olmak bizim en öncelikli görevlerimiz arasında. EBRD olarak biz 2019-2023 ülke stratejimizi oluştururken dört ana tema belirlemiştik. Bu 4 ana tema, yeşil kapsayıcılık, inovasyon ve teknoloji, sermaye piyasalarının geliştirilmesi üzerine. Belirlediğimiz temaların hepsi birbiriyle ve belediyelerle bağlantılı.

Yeşil deyince özellikle belediyelerimizin rolü ön plana çıkıyor. Sebebine gelince; kentlerimiz sera gazı salımında toplam emisyonun %70'ini oluşturuyor. Enerji tüketiminin %75'i kentlerimizde gerçekleşiyor ve kentlerimiz toplam milli hasılanın %80 gibi çok büyük bir payına sahip. Bir diğer önemli şey küresel ölçekte 2017'de nüfusun %55'i yani 7,2 milyar kentlerde yaşarken bu sayının 2050 yılında %68 yani 10 milyar kişiye çıkacağı tahmin ediliyor. Dolayısıyla yeşil dünya, yeşil şehir konsepti bağlamında insanlarımıza daha yaşanılabilir çevreler sağlamak önceliği düşünüldüğünde, belediyelerimize çok büyük görevler düşüyor. EBRD olarak gururla söylemek isterim ki çok sayıda belediyeyle çalıştık. İzmir Belediyesi ilk çalışmaya başladığımız belediyelerimizden birisi. Türkiye'de faaliyete başladığımız ilk zamanlarda daha çok belediyelerimizin ihtiyaçlarına bağlı olarak ve belediyelerden gelen talepler çerçevesinde projelerin finansmanında yer alıyorduk. Nitekim İzmir, İstanbul, Gaziantep, Bursa ve Muğla belediyeleriyle bu bağlamda birçok proje yaptık. Fakat 2019 yılına geldiğimizde gördük ki gelişigüzel, programsız

bir şekilde projelere finans desteği sağlamak pek akıllıca değil. Sebeplerine gelince; belediyelerimizin finansal kapasiteleri zaten kısıtlı ve bizim finansman tarafında kısıtlarımız var. Geçen sene Türkiye’de 2 milyar Euro gibi bir rakam gerçekleştirdik. Bu rakamın 1 milyardan fazlası sadece yeşil alanında, yeşille ilgili yatırımlarda kullanıldı ve belediyelerimize çok önemli bir oranda kaynak aktarıldı.

Yerel yönetimlerin atması gereken adımlardan hareketle Yeşil Şehirler Programı diye bir program başlattık. Yeşil Şehirler Programı’yla şu anda 38 farklı ülkede faaliyet gösteriyoruz ve birçok farklı ülkeden farklı kent bu programa katılmış durumda. İzmir Büyükşehir Belediyesi Türkiye’de Yeşil Şehir Programı’na katılmış olan ilk belediyemiz. Ardından Ankara, İstanbul ve son olarak Gaziantep belediyeleri programa dahil oldu. Peki Yeşil Şehir Programı nedir? Yeşil Şehir Programı’yla biz belediyelerimizle bir niyet anlaşması yapıyoruz. Buradaki amaç bir Yeşil Şehir Aksiyon Planı (*Green City Action Plan*) oluşturmak. Sadece finansman sağlamıyoruz, teknik destek sağladığımız bir kısmımız da var. Daha çok hibe fonlarımızla finanse etmeye çalışıyoruz ve bu konularda uzman danışmanlar tutuyoruz. Bu danışmanlarımız belediyelerimizin ekipleriyle birlikte çalışarak o kentin en öncelikli ihtiyaçlarını belirliyorlar. Daha sonra da önceliklendirme yaparak bunu bir eylem planına döküyorlar ve Yeşil Şehir Aksiyon Planı oluşturulmuş oluyor. Çalışılan kentin daha yeşil, sürdürülebilir, akıllı, ihtiyaca cevap verirken çevreyi koruması gibi konularda öncelikleri belirlenerek, gerçekleştirilecek projelerin de önceliklendirmeleri yapılıyor. En acil proje ilk gerçekleştirilecek şekilde sonrasında birer birer gerçekleştiriliyor. Amacımız bu projelerin finansmanını yapmak, başarılı şekilde uygulanmasını ve hızlı bir şekilde faaliyete geçmesini desteklemek.

Sayın Tunç Soyer ile pandemi öncesinde bir araya gelip İzmir’de Yeşil Şehir Eylem Planı’nın anonsunu yapmış olduk. İzmir Büyükşehir Belediyesi bu anlamda her zaman liderlik üstlendi ve ardından diğer belediyelerimiz takip etti. Gerçekten örnek veya rol model olmak çok önemli. Çünkü bu tarz projeler ister istemez ek bürokrasi veya kısıtlama yaratması konusunda endişeler yaratabiliyor. Aslında bizim amacımız belediye yönetim ve ekipleriyle birlikte çalışarak bu eylem planlarını gerçekleştirmek ve kentlerin daha sürdürülebilir ve yeşil olmasını sağlamak. İzmir Büyükşehir Belediyesi’yle şu anda ikinci projemizi yapıyoruz. Ankara ve İstanbul Büyükşehir Belediyeleriyle ilk başlangıç projemiz ve aynı zamanda aksiyon planının hazırlanmasına yönelik çalışmalar devam ediyor. Gaziantep Belediyesi’nde de ilk defa belediyelerimiz içinde kendi güneş enerjisini üreten bir projemiz oldu. Bana göre bu tarz projeler artık belediyelerimizin kendi enerjilerini kendilerinin üretmesi açısından oldukça önemli. Çünkü çok sayıda belediye

"Kamu-Özel İş birliği Modeli Türkiye'de politize edilmiş olmasına karşın dünyada çok geniş bir ölçekte kullanılıyor. Çünkü finansal, beşerî sermaye ve zaman gibi kısıtlardan dolayı her şeyi kamunun bir başına yapması mümkün değil. Dolayısıyla Kamu Özel İş Birliği Modellerinin doğru kurgulanarak kullanılması, özel sektörün bu faaliyetlerin içine dahil edilmesi hem verimliliği artıracak hem de özel sektörün finansal kapasitelerini bu projelerin gerçekleşmesinde kullanılmasını sağlayacaktır."

binamız var. Bu yapıların çatı katlarının, "Rooftop Solar" denilen çatı güneş sistemleriyle kendi enerjilerini üretmesi hem maliyetlerini azaltacak hem fazla enerji üretiminde satmalarını sağlayacak mekanizmalar.

Biz sürdürülebilirlik ve yeşil projeler bağlamında yoğun bir şekilde çalışıyoruz ve diğer belediyelerimizi de Yeşil Şehirler Programı'mıza katmaya uğraşıyoruz. Fakat bu noktada belediyelerimize de düşen çok görev var. Örneğin belediyelerimizin finansal kapasitesi kısıtlı, dolayısıyla bu kapasiteyi çok doğru kullanmak gerekiyor. Hazırladığımız aksiyon planlarıyla bu konuda mümkün olduğunca yardımcı olmaya çalışıyoruz. Belediyelerin finansal kapasiteyi bozacak ve bizim finanse etmemizi zorlaştıracak yatırımlardan kaçınması gerekiyor. Çünkü bizim için finansal kapasitesinin sağlıklı olması çok önemli. Dolayısıyla finansalların sürekli takip edilmesi ve mutlaka bir önceliklendirme yaparak finansal yapıyı bozmayacak şekilde bu projelerin yapılması gerekiyor.

İkinci bir mesajım; belediyelerin çatısı altında İSKİ veya İZSU örneği gibi çok sayıda kurum var. Bu kurumların her birinin kendi bilançoları var. Aslında bu kurumların kendi yatırımlarını kendilerinin finanse etmeleri mümkün. Bizlerin alt kuruluşlara bu finansmanı sağlama konusunda yardımımız mümkün. Peki önümüzdeki engel nedir? Belediyelerin IFRS (*International Financial Reporting Standards*) sistemiyle bir finansal tablo oluşturmamasından ötürü finansal durumunun net anlaşılamaması. Bu kurumlara direkt finansman vermek istediğimizde finansallarını çok net göremediğimiz için belediyelerimizden garanti istemek zorunda kalıyoruz. Dolayısıyla belediyeler için ek yük anlamına geliyor bu. Zaten özellikle büyükşehir ölçeğinde, belediyelerinin birçok büyük projeyi finanse etmesinden dolayı oldukça fazla finansal yükümlülükleri var. Belediyelerin çatısı altında olan kurumların kendi kendine yetebilir şekilde finansman alabilmeleri mümkün ve bazı temel koşulları yerine getirmek bu yüzden çok önemli.

Son olarak değinmek istediğim bir konu daha var; Kamu-Özel İşbirliği Modeli. Bu model Türkiye'de politize edilmiş olmasına karşın dünyada çok geniş bir ölçekte kullanılıyor. Çünkü finansal, beşerî sermaye ve zaman gibi kısıtlardan dolayı her şeyi kamunun bir başına yapması mümkün değil. Dolayısıyla Kamu Özel İşbirliği Modellerinin doğru kurgulanarak kullanılması, özel sektörün bu faaliyetlerin içine dahil edilmesi hem verimliliği artıracak hem de özel sektörün finansal kapasitelerini bu projelerin gerçekleşmesinde kullanılmasını sağlayacaktır. Belediyelerimize bu anlamda da bazı görevler düşüyor. Uluslararası finans kuruluşları olarak bizim de yerel yönetimlerden beklentilerimizden bir tanesi Kamu Özel İş Birliği Modeline öcü gibi bakılmaması. Beni dinlediğiniz için teşekkürler.

Onur Eryüce

Teşekkür ederiz. Sayın Umberto Del Panta'ya sözü vereceğim. Kendisine bir soru sormak istiyorum. Sizler Avrupa Birliği'nin amiral finansal şirketisiniz ve "Landing Finance" gibi birçok yeni finansal ürünleriniz var. Ayrıca riskleri azaltmak için "Mega" gibi farklı yapılar kuruldu. Bunların birçoğu sürdürülebilir gelişme için geliştirilen çeşitli yeni araçlar. Sizce bu yeni araçları Türkiye'de nasıl kullanabiliriz? Avrupa Yatırım Bankası bizlere bu konuda nasıl bir destek verebilir? Teşekkürler.

Umberto Del Panta

Avrupa Yatırım Bankası (EIB) Türkiye Temsilciliği Başkanı

Öncelikle size şunu söylemek istiyorum; buradaki banka şu anda bir teklif oluşturmak istiyor. Çok kısa bir süre içerisinde Avrupa Yatırım Bankası'nın yönetim kuruluna gidecek ve Mayıs'ta kararlar çıkacak. Çok iyimser bir yaklaşım içerisindeyiz ve Türkiye şu anda, çok zor bir dönemde çok önemli bir rol üstleniyor. Hala bir karar çıkmadı ama ben çok iyimserim bu konuda. Öncelikle çok önemli konular var ve diğer panelistlerin söylediklerini dinlediğimde de çok ilginç konular duydum. Bankalar projelerin finansmanı sağlayabilmek için farklı araçlar kullanıyor. Bunların bazıları Avrupa Birliği'ne bağlı. Geleneksel anlamda 7 yıl aralıklarla bir tartışma oluyor, bir zarf asılıyor garanti için. Biz buna kapsamlı garanti diyoruz. Yani Avrupa Birliği buradaki uluslararası projeleri kapsayacağını söylüyor. Türkiye de geçmiş dönemlerde bu projelerden ve finansmandan sıkça yararlandı.

Şimdi yeni bir döneme geçtik ve yeni tartışmalar dönüyor. Şu anda rakamlar da hala tartışma aşamasında ve henüz belirlenmiş değil. Şunu söyleyebilirim ki Türkiye'de çok büyük bir miktar vardı. Fakat Orta Asya'da olduğu gibi Türkiye'de de belirlenen miktarların hepsi kullanılmadı. Peki, Türkiye ne olacak? Komisyonun içerisindeki uluslararası finans kuruluşlarının arasında nasıl bir koordinasyon sağlanacak ve bu nasıl gerçekleştirilecek? Bu sıralar çok hassas bir dönemden geçiyoruz ve birçok sorunun cevabı elbette yakında ortaya çıkacaktır. Avrupa Yatırım Bankası içinde birkaç ay öncesinde bütün organizasyonların yapısı değişti ve şubeler belirlendi. Bu şubeler daha verimli bir şekilde borç verme aktivitelerini takip ediyor olacak.

İlginç bir konu daha var. Belediyeler uluslararası finans kuruluşlarına şu sorularla geliyor: Bizlere iyi koşullarda finans sağlayabilir misiniz? Sürdürülebilir finans alanında yeni ürünleriniz var mı ve bunları bize önerebiliyor musunuz? Tabi ki bunlar çok önemli sorular. Bu noktada uluslararası finans kuruluşlarının bunlara karar vermesi

çok uzun zaman alıyor. Kendi deneyimlerimde de bunu gördüm. Projenin karmaşıklığına bağlı olarak bu süreç 3 aydan 1 yıla kadar sürebiliyor. Ama bu sadece finansla alakalı değil, başka konular da söz konusu. Ben genç bir bankacıyken CityBank için çalışıyordum. Proje finansmanından sorumluydum ve o dönemde ben sadece karlılığa odaklanırdım. Çünkü bizim için ana odak sadece yatırımcının ne istediğiydi. Ama Avrupa Yatırım Bankası gibi bir bankaysanız başka konular var. Çünkü biz kamu sektöründeyiz ve burada yatırımcının ne kazanacağına bakmıyoruz.

Avrupa Yatırım Bankası'nın her zaman bakış açısı bu şekilde oldu. 30 yıl önce İrlanda'da ilk projemizi hazırlarken mesela çevresel etki yapılırdı. Bugün her zamankinden daha önemli bu bakış açısı. Sürdürülebilir enstrümanlar geliştirme bağlamında birçok önemli konu var elbette. Satın alma da son önemli konulardan bir tanesi. Çünkü eğer bir şekilde satın alma iyi bir şekilde yapılırsa o zaman diğer jenerasyonlara çok fazla yük bırakılmamış olur. Örneğin Almanya'da 30 yıllık bir proje için yatırım yapıldığı zaman bunun yükü uzun dönem taşıyor. En iyi yatırım olanaklarının iyice araştırılmış olması bu yüzden önem kazanıyor. Daha önce belirttiğim gibi birçok farklı konu var ve hepsinin göz önünde bulundurulması gerekiyor. Konulara sadece yatırım açısından değil, aynı zamanda ekonomik olarak geri dönüşümlü bakılması gerekiyor.

Onur Eryüce

Paylaşımınız için çok teşekkür ederiz Sayın Del Panta. Sözü bir sonraki konuşmacımız Sayın Tanguy Denieul'a vermek istiyorum. Uluslararası düzeyde kamu-özel ortaklığı birkaç yıldır devam eden bir tartışma ama mevzuat konusunda hala sorunlu bir alan. Örneğin Türkiye'de kamu-özel ortaklığı mevzuatının sağlam olmaması belediyelerin işini gerçekten zorlaştırıyor. Yine de yabancı yatırımcıları çekmek ve kamu malları yaratmak adına sunduğu birçok fırsat var. Bu açıdan kamu-özel ortaklığının bize ne gibi fırsatlar sunacağını anlatabilir misiniz? Buyurun söz sizin.

Tanguy Denieul

AFD Türkiye Direktörü

Yerel ve bölgesel yönetimlerin finansman ihtiyaçları, nüfusun artması ve iklim değişikliği ile mücadeleyle yönelik yatırımların azalması nedeniyle açıkça artmaktadır. Uluslararası finans kuruluşları tarafından sağlanan finansman çok önemli ancak ihtiyaçları karşılamada yetersiz. Belediyeler kaynaklarını mutlak

çeşitlendirmeleri ve uluslararası finans kuruluşları bunun için de yardımcı olmasının önemli olduğuna inanıyorum. Aslında bu finansmana doğrudan erişim, yerel yönetimlere ayrılmıştır çünkü biz çok büyük krediler veriyoruz. Mesela 100 milyon euro gibi. Daha küçük yatırımlar söz konusu olduğunda çözüm, özel veya kamu bankacılığı sisteminden geçmektir. Uluslararası finans kuruluşları bankacılık sistemine bu doğrultuda destek sağlayabilir ve böylece belediyelerin erişebileceği kredi limitleri oluşturmalarını sağlayabilir. Fakat geleneksel finansmana ek olarak yeni finansman kaynakları geliştirilmeli, kamu-özel işbirlikleri gibi. Burada baktığımız zaman çok önemli bir düzenleyici çerçeveye ihtiyacımız var. Standart prosedürlere ihtiyaç duyuluyor. Bunu yaparken de belediyeleri desteklememiz gerekiyor. Çünkü belediyeler ancak bu prosedürleri adapte ettikleri zaman sürece uyum sağlayabiliyorlar. Uluslararası finans kuruluşları bu anlamda yardımcı olabiliyorlar. Finansal piyasalarda iklim çözümlerini yine yerel projelerle birlikte çalışarak gerçekleştirebiliyorlar. Yeni finansal araçlar, mesela yeşil tahviller, yine bunlardan bir tanesi. Sermayeyi çekebiliyor yeşil tahviller sayesinde. Daha çekici bir şekilde bir yatırım ortamı sunabiliyoruz.

Nihai olarak, daha önce de söylediğim gibi Avrupa Birliği tahviller veriyor. Garanti istiyorlar ve bu garantilerde uluslararası finans kuruluşları kredileriyle destekleniyor. Daha fazla uluslararası finans kuruluşu finansmanı belediyelere ayrılabilir. Bizlerin burada her türlü finansal aracı düşünmemiz, göz önünde bulundurmamız gerekiyor. Çünkü bizim artan çok önemli sorunlarımız var. O yüzden de bizler buradaki belediyelere nasıl destek verebileceğimizi düşünmeli ve bu yeni araçlara nasıl ulaşabileceklerini birlikte değerlendirmeliyiz.

Onur Eryüce

İzmir büyükşehir IFC ile çalışıyor birçok kalemde. En son 34 milyon dolar karşılığı Türk lirasıyla İZSU'nun altyapı yatırım projelerinin işlerini yaptık. Fakat bunun dışında Dünya Bankası kuruluşu olmasından dolayı da çok geniş bir eksper havuzuna sahip. Dünya Bankası da yerel yönetimleri belirli kalemlerde finanse ediyor. Sizin bu belediye alanında yapılan finans çalışmalarında ne gibi yasal düzenlemelere ihtiyaç olduğunu düşündüğünüzü sormak istiyorum. Çünkü sadece IFC değil ama EBRD'den, EIB'den AFD'ye uluslararası finans kuruluşları yüzlerce ülkede çalışıyorlar ve yüzlerce farklı mevzuat içerisinde çalışıyor. İyi örneklerle karşılaşıyor, kolay çalışılabilen yerler olabiliyor, hatalar yapılan yerler olabiliyor. Biraz daha o tecrübemizi alırsak harika olur.

Ozan Beşer

IFC Şehirler Programı Türkiye Direktörü

Konu çok geniş, bir kaç soru var hızlıca hepsine değinmeye çalışacağım. Aslında diğer değerli katılımcılar kamu özel iş birlikliklerin ne kadar önemli olduğunu belirtti. Benim onun dışında bahsetmek istediğim diğer bir alan, finansal koruma ürünlerinin olabildiğince aktif olarak belediyeler tarafından kullanılabilmesi. Bunun nedeni ne? Özellikle büyükşehir belediyelerimizin borçlarının büyük bir çoğunluğu yabancı para cinsinden. Gelirlerinin tamamı yani %100'ü Türk Lirası. Bu büyükşehir belediyeleri ve diğer belediyelerin de üzerine çok ciddi bir finansal risk ortaya çıkartıyor. Mevzuatta bu finansal ürünlerin kullanılabilmesi için belirli maddeler, kısımlar mevcut. Fakat iş pratiğe geldiği zaman, biz bu ürünleri nasıl kullanabiliriz diye düşündüğümüz zaman, orada gri alanların çok fazla olduğu ortaya çıkıyor. Burada yapılması gereken belki bir kanunsal düzenlemeden daha çok, bütün paydaşları bir araya getirmek. Belediyeleri, merkezi hükümeti, TC hazinesini ve finansörleri bir araya getirerek bu konu üzerine nasıl çalışabiliriz; bu finansal koruma ürünlerine, *hedging* dediğimiz, nasıl en iyi şekilde belediyelere faydalandırabiliriz, bunu konuşmamız gerekiyor. Bunu yaptıktan sonra, belki bir pilot kullandırımıyla beraber ikincil mevzuatlarda ne gibi bir değişikliklerin yapılması, kanuni düzenlemelerin yapılması gerekiyor buna bakmamızın önemli olduğunu düşünüyorum.

Peki neden? Yapılan çalışmalar şunu gösteriyor ki şehirlerdeki emisyonlar istenirse eğer %90 oranında azaltılabilmesi ihtimali var. Bunu hangi yollarla yapacaklar? Yaya yollarının daha fazla kullanılması, bisiklet yollarının daha fazla promosyonunun yapılması, elektrikli araçlarının daha aktif bir şekilde kullanılması, şehirlerin planlamasının daha çok toplu taşıma bazlı olacak şekilde büyümeye doğru gitmesi, bütün bunların yapılması çok önemli diyoruz. Fakat bunun belediyeler üstüne milyarlarca dolar ekstra yük getireceğini biliyoruz. Bütün belediyelere bu finansal opsiyonları sağlarsanız da bunun bir sonucu yok ve bir noktada bir limitlere ulaşılacak. O yüzden kamu özel iş birliklerinin aktif bir şekilde kullanılması ya da varolan finansal güçlerin en iyi şekilde korunması önemli. Bunu da özellikle *hedging* tarafında ya da sermaye piyasalarının daha aktif kullanılmasıyla yapabiliriz. Ama özellikle Türk Lirası cinsinden ürünlerle, belki yeşil finansman ürünleriyle uzun vadeli Türk lirası kaynaklarını bir araya getirebilirsek o zaman başarıya ulaşacağımızı düşünüyorum.

Son olarak bahsetmek isterim Dünya Bankası tarafında, bizim birlikte çalışmamız aslında birini destekleyici şekilde. Daha çok büyükşehir belediyelerinin dışında kalan yerel belediyeleri nasıl destekleyebiliriz, bunun üstüne özellikle duruyoruz. Sağladığımız

ürünler projeler birbirinin destekleyici şekilde oluyor. Biz daha çok ticari bazlı, uzun vadeli kredilerle herhangi bir devlet ya da hükümet garantisi olmadan projelerimizi gerçekleştiriyoruz. Dünya Bankası tarafına baktığımızda da İller Bankası aracılığıyla, daha çok hazine garantili projelerle, henüz kendi imkânlarıyla uzun vadeli ticari kredilere erişimi olmayan belediyelere destek olmaya çalışıyoruz. Bugüne kadar Dünya Bankası aracılığıyla 32 belediyeyle çalışma gerçekleştirdik ve 1 milyar doların üzerinde, özellikle de su, atık su ve katı atık yönetiminde projeler gerçekleştirdik. Daha fazla uzatmadan burada durayım.

Onur Eryüce

Çok teşekkür ederim. Alper başkanım siz tabii sahada 2 dönemdir mücadele veren bir belediye başkanınızsınız. Nasil değerlendiriyorsunuz; belediyelerimizin ihtiyaç duyduğu finansal araçlara erişimde ne gibi çalışmalar yaparsak hep beraber, uluslararası finans kuruluşları, belediyeler istediğimiz noktaya erişebiliriz?

Alper Taşdelen

Çankaya Belediye Başkanı

Konu çok çetrefilli, çok derin. Tabii hayata nereden baktığınızla da alakalı. Ozan Bey söyledi hedging meselesi önemli. Belediye kamu kurumu ve bütün gelirleri TL üzerinden ve bütün risk belediyeye kalıyor. Şimdi kamu projesi ise eğer, yani belli bir kamu menfaati söz konusuysa, bütün risk neden belediyeye kalıyor? Bir kere en büyük soru işareti bu. Çünkü belediye, hükümetin politikalarından sorumlu değil. Biz bütçeyi yaptığımızda mazot 7,5- 8 liraydı bugün 20 lira. İşte size belediyenin giderlerindeki artış ve bundan belediye sorumlu değil. Döviz kuru artışından da belediye sorumlu değil, döviz kurunu belediye yönetmiyor.

Buraya bir çözüm gerekiyor çünkü o riski göze almak, o riski gelecek nesillere taşımak gerçekten zor bir karar. Bizim hayata bakış açımız gereği sorumlu olan kimse bedelini onun ödemesi gerekiyor ama maalesef öyle olmuyor. Şehri kirletenler veya emisyon oranlarını artıranlar değil, elini taşın altına koyanlar yine belediyeler oluyor. Şunun altını çizmek istiyorum, sonuçta burada borçlanmayı konuşuyoruz. Bizim sosyal demokrat belediyecilik anlayışımızda temelde borçlanmamak esastır. Öz kaynaklarla hareket etmek, bütçe dengesini yakalamak ve borçlanmamak esastır. Biz bununla övünüyoruz. Türkiye ekonomisinden de biz sorumlu olmadığımız için ve hükümet vermesi gereken desteği belediyelere vermediği için bu durum yaşıyoruz. Temel amaç kamu yararını, kamu

“Temel amaç kamu yararını, kamu menfaatini, kentli hakkını öne çıkaran ve hiçbir şekilde ve geleceğini ipotek altına almadan belediyeyi ve belediye bütçesini yönetmek olmalı. Bu koşullarda bunu becermek de bizim işimiz.”

menfaatini, kentli hakkını öne çıkaran ve hiçbir şekilde geleceğini ipotek altına almadan belediyeyi ve belediye bütçesini yönetmek olmalı. Bu koşullarda bunu becermek de bizim işimiz. Teşekkür ederim, Şerdil başkana da teşekkür ediyoruz ev sahipliği için.

Onur Eryüce

Teşekkür ederiz başkanım. Recep başkanım, belediyelerimizin uzun vadeli, kendi bütçeleriyle yapması mümkün olmayan altyapı yatırımları, üstyapı yatırımları, belki de nefeslerinin yetmediği ama uluslararası finans kuruluşları olanaklarıyla uzun vadede ödeyerek yapabilecekleri projeleri il belediyelerine nasıl tartışırız acaba? Bundan sonraki çalışmalarımızı uluslararası finans kuruluşlarıyla nasıl yürütmeliyiz ki gerek mevzuat gerekse merkezi hükümeti de ikna edici çalışmaları gerçekleştirelimiz?

Recep Gürkan

Edirne Belediye Başkanı

Tabii sevgili Alper'in konuşmasında şu geldi aklıma. Nazım'ın meşhur şiiridir: "Sen yanmasan ben yanmasam nasıl çıkar karanlıklar aydınlığa". Onu biraz tahrif edersek biraz değiştirirsek, sen borçlanmazsan, ben borçlanmazsam finansçılar ne yapacaklar? Tabii Alper arkadaşımın ortaya koyduğu model kesinlikle doğru bir model. Diğer taraftan da Türkiye'deki belediyeler vatandaşla doğru ve en kolay ulaşan kurumlar. Buna belediye başkanlığı dahil. Vatandaşın doğmasından önce başlıyor aslında belediyeyle ilişkisi. Hamile annenin sokaklarda rahatça gezmesini sağlamakla başlıyorsunuz. Ölümüyle beraber, yakışır bir şekilde defin edilmesiyle de son buluyor. Şimdi çok güzel bir örnek. Geçtiğimiz yıl ben 700 bin litre mazot kullandım, TL karşılığı 5 milyon. Bu yıl yine 700 bin litre mazot kullanacağım ama karşılığı şu anda 17 milyon lira. Peki, kim bunun sorumlusu? Asfalt aynı şekilde, diğer malzemeler aynı şekilde. Tabii kuşkusuz finans kuruluşları bizi istedikleri modelde göremiyorlar, haklılar.

Bunun altını çok net bir şekilde çizmek istiyorum. Bizim belediyelerimizde bazen konformist, bazen plansız yatırımlar oluyor. Belediyelerin ekonomik planlama açısından denetlenebilirliğini, şeffaf yönetime ya da uluslararası denetime açılması aslında bizim de tercih ettiğimiz, istediğimiz bir çalışma. Ben geçen dönem uluslararası denetim kuruluşlarıyla çok çalışmak istedim. Defalarca davet ettim, aradım, işte ücretini vermek istedim ama bir türlü sağlayamadım. Bu bizi hangi açıdan rahatlatır dersiniz, plansız hiçbir şeyi yönetemezsiniz. Ben finans

kuruluşlarına şunu önermek istiyorum, belediyelerin mali yapısını denetlenebilir ve hesap verebilir anlamında bir adım atalım, ilk çalışmayı öyle başlatalım. Büyükşehirlerin finansal tablosunu zaten görüyorsunuz. İlçe ve il belediyelerini uluslararası denetim kuruluşlarıyla buluşturun, bunları fonlayın. Bir fotoğrafımızı çekin, biz de görelim. Finansal araçların kullanımı ve bir anlamda sigortalanmasını da beraberinde getirelim. Yani buna bir yerden başlamak lazım. Büyükşehir belediyelerinin dışındaki belediyelerin finansını konuşacaksak bugün başlamak lazım. Bizim sizden en büyük beklentimiz bu. Teşekkür ederim.

Onur Eryüce

Çok teşekkür ederiz Recep başkanım. Sürdürülebilir Kentler Zirvesi ısınma turuydu. İkinci ayağını Kartal'da Finans Zirvesi'nde daha detaylı konuşacağız. Aynı hedefe doğru çalışan iki tarafız. Belediyelerimiz vatandaşa iyi hizmetler götürmeye çalışırken kendi siyasi kaynaklarıyla, finansal kaynaklarıyla, insan kaynaklarıyla; uluslararası finansal kuruluşları on milyarlarca Euro'yu bulan finansal yapıları ve projelerde elde ettikleri know-howlarla çok büyük kaynak sahibi. Aynı dertle dertleniyor, aynı amaca hizmet etmek istiyor ve fakat elimizdeki potansiyelin çok az bir kısmını değerlendirebiliyoruz. Burada önemli bir eksiklik mevzuatın yeterince güçlü ve olgun olmaması. Bana kalırsa talep tarafıyla arz tarafının bir araya gelip önümüzdeki zorlukları beraberce ve herkesin kazanabileceği bir biçimde nasıl çözebileceğine dair, birkaç adımlı bir yol haritasına ihtiyacımız var. Hepinize çok teşekkür ediyorum.

ULUSLARARASI SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTLER ZİRVESİ

11:30 - 13:00

Başkanlar Paneli

Moderatör: Yunus Arıkan

Küresel Savunuculuk Direktörü, ICLEI Dünya Sekreteryası

Minna Arve

Turku Belediye Başkanı, Finlandiya; ICLEI Başkan Yardımcısı

Ekrem İmamoğlu

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı

Şerdil Dara Odabaşı

Kadıköy Belediye Başkanı, İstanbul

Peter Kurz

*Mannheim Belediye BaşkanıAlmanya; Küresel Belediye Başkanları
Parlamentosu Başkanı*

Tunç Soyer

*İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı ve ICLEI Küresel Yönetim Komitesi,
İklim Eylemi Eş Başkanı*

Ali Orkun Ercengiz

Burdur Belediye Başkanı

Fatma Kaplan Hürriyet

İzmit Belediye Başkanı

Birsen Çelik

Bozkurt Belediye Başkanı

Yunus Arıkan

*Bu etkinliğimizin amacı şu: Çeşitli gerçeklerin ışığında imkansız nasıl
hayata geçiriyoruz, olağanüstü koşullara rağmen belediyelerimiz
Türkiye’de ve dünyada sizlere nasıl hizmet ediyor, dünyaya nasıl bir
gelecek vaat ediyoruz ve gelecek kuşaklar nasıl bir kent bırakacağız
sorularının somut örneklerini sizlerle tartışacağız.*

İstanbul'dayız, İstanbul'un şehremini İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Sayın Ekrem İmamoğlu ile başlamak istiyorum. Ben başkanın sorusuna şöyle bir girizgah yapmak istiyorum, yönetime gelir gelmez yaptığınız işlerden bir tanesi de 2050'de Türkiye'nin ilk karbon nötr kenti olma hedefini belirlemiş olmanız. Bu tip hedefler oldukça önemli ve değerli ama biliyoruz ki siyaset hayatımız oldukça kısıtlı. Gerek yerelde gerek ulusal düzeyde yöneticilerimiz bu kadar uzun vadeli bir sorumluluk içerisinde değiller. Dolayısıyla bu tip uzun vadeli yatırımlara ve de hedeflerimize kalıcı bir şekilde ulaşabilmek, bir daha geriye dönmek ve atılan adımların kalıcılığını sağlamak adına ne gibi çalışmalar yapıyorsunuz? Bunun dışında tabii ki sizin burada bizlere paylaşmak istediğiniz konular varsa onları da duymaktan mutluluk duyarız.

Ekrem İmamoğlu

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı

"2050 yılında karbon nötr hedefine ulaşma amacıyla yürüyoruz. Özellikle 2030'a kadar % 52'lik bir mutlak azaltım, 2040'a kadar %89 mutlak azaltım ve 2050'de de %100 mutlak azaltım şeklinde stratejileri ortaya koyduk."

Sürdürülebilirlik dünyanın en fazla tartıştığı de en fazla yakalamak arzusunda olduğu bir kavram, bir yolculuk. Çok değerli çalışmaları ve başarılı hizmetlerini yakinen takip ettiğim, yaşadığım, değerli dostum Kadıköy Belediye Başkanı Şerhil Dara Odabaşı'nın ev sahipliğinde böyle bir toplantının yapılmasından elbette çok mutluyum. Ben belediye başkanlarıyla müşterek çalışma kabiliyetine çok önem veriyorum. Onları gördüğümde kendimi güçlü hissediyorum. Burada sosyal demokrat belediye başkanları bir aradayız. Fiziki buluşmaların bugüne dair en önemli katkısı, dokunulması gereken kısmı barışa katkısı. İnsanlar bir araya geldikçe, konuştukça savaşı engelleyici bir güce de sahip olacağına inanıyorum. Dolayısıyla 21. yüzyıla yakışmayan savaş ortamını kesinlikle kınıyorum. Savaşa kesinlikle hayır diyorum. Bir an önce savaşın bitmesini diliyorum. Şu anda yüz binlerce insan göç etmek zorunda. Milyonlarca insanın göç etmek zorunda olduğu bir coğrafyada yaşıyoruz. Hem de Avrupa'nın göbeğinde, hiç yakışmadı ne Avrupa'ya ne dünyaya. Dünyanın kötü sınavlarını özellikle Orta Doğu'da yıllardır yaşıyoruz. Umarım bu sınavı kötü vermez dünya. Bu dünyanın içerisine kendi ülkemi de katıyorum. Bulunduğumuz Avrupa kıtasını da Asya kıtasını da katıyorum, bütün dünyayı katarak konuşuyorum. Bu, müşterek bir sorundur. Çareyi de diyalogla müşterek bir biçimde bulmak zorunluluğumuz var, diyerek sözlerime başlamak istiyorum.

İklimle bağlı çok ciddi bir risk dönemindeyiz. Bu çağa ait bir sorun ama tedbirli davranmazsak gerçekten dünyanın geleceği çok büyük sıkıntıda. Dünyadaki sıcaklık artışlarını 1,5-2 dereceyle sınırlamadığımız takdirde çok büyük felaketlerin kapıda beklediğini

bütün bilim insanları bizimle paylaşıyor. Özellikle iklim değişikliği paneli IPCC raporunda, dünyanın çok riskli bir yere dayandığı ve bir alarm seviyesine ulaştığı ifade ediliyor. Küresel ısınmanın 2 dereceyi aşması halinde geriye dönülmesi mümkün olmayan bir sürecin başlayacağını da altını çiziyorlar. Tüm bunlara bakarak gerçekten bu kötü gidişatın hepimizin sorunu olduğunu; İstanbul'da yapılan bir iyi hamlenin Mannheim'a da fayda vereceğini Mannheim'da yapılan iyi bir hamlenin de İstanbul'a fayda vereceğini düşünerek bu küresel boyuttaki probleme hep birlikte bakabilme becerisini göstermek zorundayız.

Aşın kuraklık yaşıyoruz bazen, ardından aşırı, beklenmedik yağmurlar yaşıyoruz. Ağustosun, yazın ortasında bir sel oluyor, Batı Karadeniz'de ne yazık ki 82 vatandaşımızı kaybedebiliyoruz. Bir yangın çıkıyor ve günlerce söndüremiyoruz. Akdeniz'de, Ege'de biz bunu ne yazık ki yaşadık. Aynı dönemde bir bakıyoruz benzeri Yunanistan'da ya da Akdeniz'in diğer bölgelerinde çıkıyor. Gerçekten günlerce insanları etkisi altına alıyor. Sadece ormanlarımızı kaybetmiyoruz, insanlarımızı kaybediyoruz. Orada yaşayan canlıları da kaybediyoruz. İnsanların malvarlıklarını kaybediyoruz ve büyük bir problemle karşı karşıya bir süreç yaşıyoruz. O bakımdan kuraklığın, susuzluğun dünyanın her yerinde derin etkilerini yaşadığımız bir dönemde birlikte hareket etme ruhuna sahip olmalıyız.

İstanbul'un hemen içerisinde olduğu bir sorunu konuşmakta fayda var. Müsilaj sorunu bir anda Marmara Denizi'nde birçok etkenle, birçok birikmişlikle büyük bir sorun çıkarıyor. Hem deniz suyunun ısınması, küresel ısınmaya bağlı hem de kontrolsüz atıklara bağlı. Tarımsal, evsel veya sanayi noktasındaki kontrolsüz atıklara bağlı. Hatta dünyanın ne kadar entegre olduğuna dair bir şeyi ifade etmek isterim ki Tuna'nın Karadeniz üzerinden Marmara'ya taşıdığı atıkları dahi bunun içine katarak konuşabilmemiz mümkün. Dolayısıyla küresel ısınmanın bütün dünyayı etkisi altına aldığını ve dengesini altüst ettiğini hepimizin bilmesi lazım. Dünyanın

"İstanbul İklim Vizyonu çerçevesinde beş temel strateji var. Birincisi, sera gazı emisyonlarının azaltılması ve iklim krizine uyum sağlama kapasitesinin artırılması. İkincisi, iklim adaletinin sağlanması ve iklim krizinin sosyal ve ekonomik etkilerinin azaltılması. Üçüncüsü, iklim krizine ve çevre yönetimine yönelik kurumsal kapasitenin geliştirilmesi. Dördüncüsü, İstanbul'un özgün ekolojisinin ve doğal kaynaklarının korunması, doğasının iyileştirilmesi ve onarılması. Beşincisi de yaşam döngüsünün desteklenmesi, kirlenmenin ve karbon ayak izinin azaltılması."

neredeyse % 80'e yakını artık kentlerde yaşıyor. O zaman küresel ısınmayla mücadele noktasında biz de mücadelenin en büyük paydaşlarıyız. Şurada yan yana duran masayı konuşsak dahi, kendi nüfuslarımızı üst üste koysak şurada 20 milyonun üzerinde 25 milyona yaklaşan bir nüfusun içinde olduğu süreci yöneten insanlar diye düşünmek lazım. Onun için çözümleri oluşturmakta çok hayati bir rolümüz var. Biz İstanbul Büyükşehir Belediyesi olarak göreve geldiğimiz ilk aylarında Kopenhag'da C40 toplantısına hemen katıldım ve İstanbul kenti adına *Deadline 2020 Protokolü*'ne imza attım. Hızlıca İstanbul'un İklim Eylem Planı revizyon sürecine girdik. Bunu bütün kurum ve kuruluşlarıyla yapmak adına bir süreç başlattık. Burada stratejik hedeflerimizi ve eylemlerimizi tanımladık, bunu *Yeşil Çözüm* gibi vizyoner bir isimle İstanbul halkıyla paylaştık. İstanbul'un dirençli bir kent olması, çok daha iddialı bir senaryo ile ulaşım, enerji, su, atıkta yeni hedeflerimizi ve dünyayla paralel düşünerek iyi örnekleri alarak uyum politikalarımızı ortaya koyma konusunda kararlılığımızı çalıştırdık. İstanbul'un dirençliliğini artırma adına İstanbul İklim Değişikliği Eylem Planı gerçekten yön verici. Uluslararası platformlarda da kabul görmüş bir plandır. Tabii 2050 yılında İstanbul'da karbon nötr ve iklim krizine dayanıklı bir kent olması vizyonunun, toplum tarafından kabul edilirse ve işletilirse başarıya ulaşmasının mümkün olduğunu da biliyoruz. Bunun sadece bir belediye başkanının ya da bir belediye yönetiminin vizyonu ile olması mümkün değil. Biz aslında bir iklim anayasası hazırlamak gayreti içerisinde olduk. İklim değişikliğiyle mücadelede attığımız her adımın yanına *Yeşil Çözüm* kavramını, markasını koyuyoruz. Yarınlarda diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla da bu markayı paylaşarak bunu bir bütüncül eylem planı, bütüncül mücadele haline dönüştüreceğimizi ifade ediyor ve o şekilde çalışıyoruz.

Baktığımız zaman Avrupa kentlerinin en büyüğüüz. Bugün 16 milyon nüfusumuz var; 2 milyonun üzerinde mültecimiz, 1 milyon 200 bine yakın üniversite öğrencimiz var ki bunun yarısı gurbetçi diye tarif diyeceğimiz üniversite öğrencimiz. Aktif nüfusu ile beraber 20 milyonluk etkin nüfus. Biz günde 3 milyon 200 bin metreküpe kadar çıkan su sunuyoruz İstanbullulara. Dolayısıyla böyle bir kentin eylem planı önemli. Planımızı sürdürülebilir Enerji Eylem Planı, Sürdürülebilir Kentsel Hareketlilik Planı ve İstanbul Atık Yönetimi Planı ile politika belgeleriyle hayata geçirdik. İstanbul İklim Vizyonu, çok kıymet verdiğimiz ve katılımcı bir modelle hayata geçirdiğimiz bir çalışma. İstanbul Planlama Ajansı (İPA) tarafından yürütülen 2050 Vizyonu'nun da bir parçası, ana omurgası. 2050 yılında karbon nötr hedefine ulaşma amacıyla yürüyoruz. Özellikle 2030'a kadar % 52'lik bir mutlak azaltım, 2040'a kadar %89 mutlak azaltım ve 2050'de de %100 mutlak azaltım şeklinde stratejileri ortaya koyduk. İstanbul İklim Vizyonu çerçevesinde beş

temel strateji var. Birincisi, sera gazı emisyonlarının azaltılması ve iklim krizine uyum sağlama kapasitesinin artırılması. İkincisi, iklim adaletinin sağlanması ve iklim krizinin sosyal ve ekonomik etkilerinin azaltılması. Üçüncüsü, iklim krizine ve çevre yönetimine yönelik kurumsal kapasitenin geliştirilmesi. Dördüncüsü, İstanbul'un özgün ekolojisinin ve doğal kaynaklarının korunması, doğasının iyileştirilmesi ve onarılması. Beşincisi de yaşam döngüsünün desteklenmesi, kirlenmenin ve karbon ayak izinin azaltılması.

İstanbul'da göreve geldiğimiz andan beri, sadece strateji belgeleri yolculuğumuzu tanımlamaya yetmez. Bu hususta kıymetli, önemli adımlar attık. Afetler, kuraklık ve deprem karşısında İstanbul'un dirençliliğini artıracak çalışmalar başlattık. Tespit çalışmalarımız, kentsel dönüşüm, yapı kuvvetliliği, dayanıklılığını artırıcı çalışmalar gibi birçok çalışmamız var. İstanbul'da yağmur suyu tünellerini yeniledik. Yer altında görünmeyen altyapı çalışmalarımız var. 21. yüzyılın 20 milyonluk kentine yakışmayan sel baskınları sürecinin giderilmesi adına İstanbul'un neredeyse 100 noktasında çalışma başlattık. Bunların büyük bir kısmı bitti. Bu işin yaklaşık güncel değerli bütçesi 2,5 milyara yakın, 2,5 yılda bunu yaptık. Açıkçası pandeminin de bize bir desteği oldu bu konuda; pandeminin desteği denmesi biraz garipsense de sokağa çıkma yasağı esnasında biz aylarca trafiğin vızır vızır işlediği, üstünde 100 binlerce insanın geçtiği meydanlarda, Kadıköy dahil birçok ilçemizde çalışmalar yaptık. Bu sıkıntıdan İstanbul'u kurtardık.

Tarım alanlarının yeniden üretime kazanılması için de çiftçilerimizin yanında olduk. İstanbul tarım kenti mi, değil yani İzmir'in yanında. Tarım derken, üretimin bir parçası, doğallığın yeşilin ve çevrenin gerçek anlamda yanında olması bunun morali motivasyonu da değil sadece, besleyici pozisyonuyla da çok kıymetli. Sağlıklı gıda pozisyonuyla da çok kıymetli bir adım. İstanbul'da 153 köyümüz var. Üreticileriyle çok sağlıklı işler yaptık. Örneğin hayvancılıkla uğraşan çiftçilerimizin ürettiği sütle günde 150 bin çocuğa süt dağıtımı yapıyoruz. Bunun kaynağında tarıma destek var. Fide üretiminde, kompost gübre kullanımıyla, sıfır atık yaklaşımını destekliyoruz. Bununla ilgili kompost üretim tesislerimizin sayısını üçe çıkartacağız. Bütün dere kenarlarını yaşam vadisi kavramıyla sosyal yaşama katmanın çabası içerisinde olduk. Kent içi karbon salımını azaltmak ve kentsel hareketliliği geliştirmek için İstanbul'da 10 hatta birden metro yapıyoruz, dünya rekoru bu. Kısa vadede metro hatlarımızı 233 kilometreden 630 kilometreye çıkartmanın yolculuğunu yönetiyoruz. Tabii ki bu aynı zamanda Ulaştırma Bakanlığı'nın yaptığı hatlarla beraber. Bisiklet yollarını kısa sürede 350 km'den 650 km'ye çıkartıyoruz. Biyoçeşitlilik ve tarım uygulamalarını geliştiriyoruz. Atık depolama yöntemlerini azaltacak alternatif projelere odaklanıyoruz ki dünyanın en büyük atık yakma

tesisini devreye aldık 2021'de. Bu tesisimiz şu anda Avrupa'nın en büyük tesisi ve 70 megavatlık enerji üretimi yapan bir tesis. Biyometanizasyon Tesisimizi yine Kemerburgaz'da kasım ayında devreye aldık. 130 ton kapasiteyle organik atıkların işletileceği bir tesis kurduk. Elektrik üretimi de yapıyoruz. İçme suyu arıtma tesisimizi yine 2021 Kasım'ında hayata geçirdik. Anadolu yakasının tamamının ve Fatih, Bakırköy, Beşiktaş, Sarıyer ve Zeytinburnu su ihtiyacını karşılıyor. Az önce söylediğim gibi bu atık yakma tesisi 1.4 milyon kişinin enerjisini sağlayan bir tesis. 1.38 milyon ton karbondioksit eşleniği emisyon azaltımı sağlıyoruz. *Yeşil Çözüm*'ü dediğim gibi geçen yıl bir seferberlik olarak Kasım'da başlattık. Planlama ajansımızın bünyesinde İklim Platformu'nu oluşturduk. Katılımcı bir modelle yürüttüğümüz bu sürecin içerisinde bütüncül bir çalışma var. Akıllı şehir dönüşümü var. Bu konuda İBB'nin etkin kurum ve kuruluşları sürecin içerisinde. *İstanbul Senin* uygulaması kentin bütün hizmetlerinin tek uygulamayla yönetileceği bir sistemi hayata geçirmenin çalışmaları içerisinde. Şu anda 200 bin insan kullanıyor ama biz bunu en az 6-7 milyona kadar çıkartmayı hedefliyoruz.

Bu tür fırsatlar deneyim paylaşımları çok önemli. C40 bunlardan birisi, Urban20 bunlardan birisi, COP26'da bir aradaydık. Bölgemizde B40, Balkan Şehirleri Zirvesi'ni hayata geçirdik. Bunun sekreteryasını İstanbul'da kurduk. Bu sene ikincisini Atina'da yapacağız. 11 Balkan ülkesinin çok önemli şehirleri İstanbul'da bir araya geldik. Bu sürdürülebilir bir biçimde, bahsettiğimiz bu kentsel ihtiyaçları tartışan bir süreçle yönetilsin, yürütülsün istiyoruz. Biz İstanbul başta olmak üzere Türkiye'mizin güzide şehirleri; İzmir ve diğer şehirlerimiz, burada bulunan çok kıymetli belediye başkanlarımız, hepimiz iyi şehircilik örneklerinin en iyilerini yapma adına kararlıyız.

Bugün özel bir gün 18 Mart, Çanakkale Zaferi günü. Yurdunu, vatanını savunma mücadelesi vermiş Mustafa Kemal Atatürk'ü ve bütün şehitlerimizi rahmetle anıyoruz. Mustafa Kemal Atatürk'ün aynı zamanda gerçekten gereksiz bir savaşı cinayete benzeten sözünü unutmamak lazım. Böylesi güzel bir günde bizi bir araya topladığı için tekrar Şerdil Dara Odabaşı başkanına teşekkür ediyorum. Yaşanabilir kentleri var etme konusunda ortak çalışmalar hususunda hep birlikte yol alacağımızdan, sosyal demokrat belediyelerimizin, Cumhuriyet Halk Partili belediyelerimizin Türkiye'de en iyi örnekleri vereceğinden hiç kimsenin kuşkusu olmasın diyor, hepinizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Yunus Arıkan

Buradan çıkardığım sonuç aslında uzun vade hedeflerin kalıcılığı,

akılcı yöntemlerle planlarsanız, şeffaflık sağlarsanız, halka katılım sağlarsınız ve bunları sürekli uygulamayla birleştirirseniz çok uzak değil. Diğer belediye başkanlarımız değişik ölçeklerde benzer çalışmaları küçük olsun büyük olsun kırsal olsun sanayi olsun, bütün alanlarda bu tip çalışmaları nasıl hayata geçirdiklerini paylaşacaklar. Bu çerçevede ben Peter Kurz'a şunu sormak istiyorum, enerji ve sürdürülebilir kalkınma hedefleri bağlamında demokrasiye vurgu yapıldığını da duydunuz. Barışa ve savaşa hayır denildiğinde de. Bunlar birbirinden bağımsız değil, birbirini besleyen kavramlar ve gerçeklikler. Siz bu konu için neler söylersiniz?

Peter Kurz

Mannheim Belediye Başkanı, Almanya; Küresel Belediye Başkanları Parlamentosu Başkanı

Çok teşekkürler. Nazik davetiniz için de ayrıca teşekkür ediyorum size ve saygıdeğer meslektaşlarıma. Sizinle Kadıköy'de birlikte olmak çok büyük bir keyif. Ev sahibimiz Kadıköy Belediye Başkanı Sayın Odabaşı'na da çok teşekkür ediyorum.

Çok yerinde bir soru yönelttiniz, barış ve demokrasi dediniz. Şu anda bizim bu çabalarımız tabii ki Ukrayna'da olan bitenlerin gölgesinde kalıyor. Avrupa'da tekrar savaş var. Aynı zamanda demokrasiye bir saldırı ve insani değerlere, insan haklarına da bir saldırı söz konusu. Şu anda yüreklerimiz Ukrayna halkı için çarpıyor. Son zamanlarda yaşananlar bize şunu da gösterdi, hiçbir şeyin garantisi yok ve her zaman bir anlamda diken üzerindeyiz. Şunu kastediyorum, demokrasi için ve barış için mücadeleyi asla bırakmamak lazım. Hiçbir zaman ataletle kapılmamız lazım. Şehirlerarası diplomatik faaliyetlerin ve çabaların da, ICLEI gibi örgütlenmelerin vesilesiyle ne kadar önemli olduğunu bir kez daha görmüş olduk. Böyle bir durumda dayanışma çok daha önem kazanıyor tabii ki. Rusya-Ukrayna savaşı bize şunu da hatırlattı; savaşın olduğu yerde bolluk, bereket ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin tutturulması, barış olmadan onlara ulaşmak, savaşın hakim olduğu durumlarda mümkün değil. 16. Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi barışın, diğer kalkınma hedeflerinin ön koşulu olduğunu bize gösteriyor zaten. Bu vesileyle merhum Willy Brandt'a da atıfta bulunmak isterim. Kendisi "barış her şey demek değildir ama barış olmadan her şey hiçbir şeydir" ya da "hiçbir şeyin anlamı kalmaz" demişti. Emanuel Kant'a da buradan atıfta bulunmak istiyorum yeri gelmişken. Kendisi barışı tesis eden ve barışı garanti edenin demokrasiler olduğunu vurgulamıştı. Demokrasi olmayan yerde barış da mümkün olamaz demişti.

Ukrayna'ya farklı bir boyutta bakacak olursak, Çernobil'e bakacak olursak ki Ukrayna da bulunuyor nükleer bir savaş durumunda

"Mannheim'da geniş katılımlı bir süreç başlattık. 16. Sürdürülebilir Kalkınma Amacı'na ulaşabilmek için. Mannheim'da 250 bin vatandaşı bu sürece dahil ettik ve 2030 deklarasyonunu yayınladık. Bu deklarasyonda 17 adet Sürdürülebilir Kalkınma Amacını tutturmak ve bu hedeflere ulaşmak için gerekli tüm taahhütleri verdiğimizizi de belirttik."

bizim insanlık olarak hayatta kalmamız mümkün değil. Doğa her zaman üstün gelecektir. Bunlar bizim hayatta kalabilmemizin ön koşulları. Daha önce yürütülen tartışmanın bir boyutunu burada dile getirmek istiyorum. Önümüzdeki 10 yıllar içerisinde, kentler olarak, şimdiye kadar hiç olmadığı kadar çok maddi kaynağa ihtiyaç duyacağız. Dönüşebilmek için ümit ederim ki gerekli desteği öyle veya böyle bir yerlerden temin edebiliriz. Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'na ulaşmamız son derece elzem ve aciliyet kazanmış durumda, demokrasiler tehdit altında. Demokrasi tesis edecek olan unsurlar arasında örneğin katılımcılık var. Kent yoksunluğundan söz edildi, çevre meselelerine vurgu yapıldı. Bütün bu meselelerin demokrasi ve katılımcılık olmadan çözülmesi mümkün değil. Yerel yönetimlere de ihtiyacımız var, yerel demokrasilere ihtiyacımız var. Kentler kendi içlerinde bağımsız birer unsur, bağımsız birer yapıdır. Demokrasiler istedikleri kadar işlevsel olsun kentlerin ve kentlerde olan biten, sivil toplumun ve kentte yaşayan insanların aktif katılımı olmadan ulaşmak mümkün değil. Bunun için de özel sektörün katılımına ihtiyacımız var. Az önce de belirtildiği gibi kentler, belediyeler vatandaşlara, yurttaşlara en yakın olan birimlerdir. Bu çok güzel bir bağlantı ancak bu belediyelere çift bir rol de yüklüyor. Vatandaşın, yurttaşın derdini anlamak, önceliklerini anlamak bizim aslı görevimiz. Bu ihtiyaçların uluslararası bağlamda da dile getirilmesini sağlamak bizim sorumluluklarımızdan bir tanesi. Aynı zamanda sürdürülebilirlik ve iklim değişikliği konularını her fırsatta dile getirmek de.

Mannheim'da 6. Sürdürülebilir Kalkınma Amacı'na ulaşabilmek için geniş katılımlı bir süreç başlattık. Mannheim'da 250 bin vatandaş bu sürece dahil ettik ve 2030 deklarasyonunu yayınladık. Bu deklarasyonda 17 adet Sürdürülebilir Kalkınma Amacını tutturmak ve bu hedeflere ulaşmak için gerekli tüm taahhütleri verdiğimizizi de belirttik. İklim değişikliği bağlamında, iklim dostu, iklimin dirençli ve iklim nötr bir kent olma taahhüdünde bulunduk. En azından %80'lik oranda 2030'a kadar. Vatandaşlarımızın katkısıyla

bu hedefleri kısmen gerçekleştirdik. Biz sinerji içinde yaşama taahhüdünde bulunuyoruz. Hedefimiz, tüm çabalarımızın ortak hedeflerle uyumlu olması. İhtiyaçlarımızın ve önceliklerimizin havada kalmaması bizim asli görevimiz. Bunları hayata geçirmek önemli. Sahadan bir örnek vermek istiyorum. Önümüzdeki yıl Mannheim Buga'ya ev sahipliği yapacak. Bu ülke çapında bir bahçe fuarıdır. Mannheim kentimize yakın olan eski bir Amerikan askeri karargahını bahçeye dönüştürmek için, yeşil alana dönüştürmek için harekete geçtik. Bu alanı sürdürülebilir bir şekilde tasarlıyoruz ki fuarı daha sonra da daimi bir yeşil koridor olarak hizmete sunulabilsin. Buga Fuarı eşsiz bir fırsat ve 2 milyonu aşkın misafiri bekliyoruz. Katılımcılara, ziyaretçilere sürdürülebilirliği anlatmayı hedefliyoruz. Fuarımızda çeşitli sürdürülebilir kalkınma hedefleri köşeleri de olacak. Bu sayede sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin içeriğini ve ne anlama geldiğini vatandaşlara da anlatmayı hedefliyoruz. Şehrimizin güzel bir çabası bu. Sözlerime son verirken şunu da belirtmek istiyorum; katılımcılık üzerinden ne başardıysak şimdiye kadar başardık, bunun altı defalarca çizildi. Başarı sadece vatandaşın katılımıyla mümkün olacaktır.

Yunus Arıkan

Teşekkür ederim. Benzer zorluklardan bahsettiniz ancak farklı çözümler söz konusu. Vatandaşlığın önemine vurgu yaptığınız, bu çok yerinde oldu çünkü barışa giden yol bu. Şimdi ICLEI'nin yeni üyelerinden bir tanesi İzmit Belediyesi'nin değerli başkanı Sayın Fatma Kaplan Hürriyet'e soracağız. Pek çok kentimizin en büyük sorunlarından bir tanesi olan sağlıksız gıdaları kendimiz alıp, son derece zararlı atıkları dışarıya bırakıyoruz. Siz bu konuda özellikle izmit ölçeğinde oldukça önemli çalışmalar yaptınız, isterseniz oraya girebiliriz. Bunun dışında önceki konuşmalarla beraber de katkılarınız varsa da seviniriz.

Fatma Kaplan Hürriyet

İzmit Belediye Başkanı

Öncelikle ev sahibi olan değerli Kadıköy Belediye Başkanımıza, toplantının düzenlenmesine katkı sunan çok kıymetli belediye başkanlarımıza ve kuruluşlarımızın kıymetli temsilcilerine ve tüm katılımcılara teşekkür ediyorum ve saygılar sunuyorum.

Biz ilçe belediyesi olarak tabii büyükşehirlerin yanında ufak ufak işler yapıyoruz ama etkin işler yapmaya gayret ediyoruz olabildiğince. Öncelikle bilmeyenler için kentim ile ilgili kısaca bilgilendirme yapmak isterim. Kocaeli, Türkiye'de sanayi başkenti

olarak anılan bir kent. 2 milyonluk nüfusa sahip ve endüstrisi, yoğun sanayisi olan bir kent. İzmit, Kocaeli'nin en merkezi, en büyük ilçelerinden bir tanesi ve kalbi. Bütün günlük nüfus orada genel ihtiyaçlarını görüyor. Aslında resmîyette 367 bin nüfusumuz var ama merkez ilçe olduğumuz için ne yazık ki günlük kullanım nüfusumuz 1 milyonu buluyor. Dolayısıyla kıt kaynaklarla ihtiyaçları gidermeye çalışıyoruz.

Sizin ifade ettiğiniz gibi ICLEI'nin son üyesiyiz. 2021 Kasım'dan bu yana stratejik ortaklığımızı sürdürüyoruz. Bu bize hem yeni ufuklar açtı, yeni uygulama alanları, yeni farkındalıklar ve yaptığımız her işte sadece bölgesel, lokal bir yere bir şey yapmak değil. Kreşin bahçesinde çocuklara bir permakültür eğitim alanı yaparken de burada imzaladığımız deklarasyonlardaki konular ya da farkındalıklar bize de farkındalık oluyor. Açtığımız Kadın Girişimciler Merkezi'nde çocuklara vereceğimiz ekoloji dersleri, uygulama detaylarını yine bu üyelikler üzerinden; özellikle iyi uygulama örneklerini paylaştığımız ulusal ve uluslararası belediyelerden de çok katkı aldığımızı özellikle belirtmek istiyorum.

Bu vesileyle kentimizle ilgili nasıl yoğun üreten, yoğun bir sanayi kenti olduğunu ifade etmek anlamında bir bilgi paylaşmak isterim. Kocaeli Sanayi Odası verilerine göre Şubat'da Kocaeli'de ihracat 20 milyar 3 milyon dolar olarak gerçekleşti. Tabii hem sanayi şehri olması hem de yoğun bir nüfusa sahip olması nedeniyle de büyük miktarlarda atık üreten bir kentsel ve endüstriyel kümelerden bir tanesi. Biz de bu anlamda elimizden geldiği kadar karbon ayak izini azaltmak, kentin yeşil döngüsüne katkı sunmak, kendi ölçeğimizi de uygulamalarımızda aktif işler yapmak için gerçekten çok çabalıyoruz. Ciddi işler yapmaya çalışıyoruz çünkü kent merkezi olduğumuz için omuzlarımızdaki yük çok fazla. Uğraştığımız alan çok fazla, kaynaklarımız az. O yüzden özellikle uluslararası finans kuruluşları ile beraberce dayanışmayı çok arzu ettiğimizi söylemek isterim.

İzmit Belediyesi olarak atık miktarını azaltmak çalışıyoruz. Belediyelerin en önemli görevlerinden bir tanesi çöp toplama hizmeti. Bunu azaltmak hem tasarruf anlamında hem de doğaya katkı anlamında çok kıymetli. Biz de geri dönüşüm çalışmalarına ve sıfır atık uygulamalarına çok önem veriyoruz. Önce kendi belediyemizde ve bütün hizmet alanlarında çöp kutularını kaldırdık, tamamen geri dönüşüme geçtik. Bu sayede ciddi çöpün geri kazandırılmasıyla ilgili bir katkı sunuyoruz. Aynı zamanda çöp toplama hizmetine ayırdığımız kaynağın da ciddi olarak azaldığını görmüş olduk. 5 milyon kilogram civarında ayrıştırıyoruz ki daha büyük imkanlarımız ya da kaynaklarımız olsa çok daha fazlasını da yapabilecek durumdayız. Okullarda başlattığımız kampanyalarla elektronik atıklardan tutun da gıda atıklarına kadar çok ciddi

*"Avrupa
Döngüsel Şehirler
Deklarasyonu'nda
Türkiye'deki ilk
imzacılardanız. İlk
başta da söylediğim
gibi, sosyal tesis
demek ya da işte
bir kreş, bir kültür
merkezi sadece bir yapı
demek değil. Onun
en ufacık alanında
küçük uygulamalarla
büyük sonuçlar
ve farkındalıklar
yaratabilirsiniz.
Bizim büyükşehirler
gibi kaynaklarımız
yok ama küçük
alanlarda yapacağımız
belki büyük
farkındalıklarımızı
olabilir düşüncesiyle
hareket ediyoruz."*

bir dönüşüme kazandırmakla ilgili çalışıyoruz. İzmit Çınar Atık uygulaması yaparak bir geri dönüşüm haritası oluşturduk. Bu da ICLEI'nin örnek olarak gösterdiği çalışmalardan bir tanesiydi. İzmit halkı bu konuda duyarlı, çok hızlı entegre oldu sisteme. Bu sayede geri dönüşüme kazandırdığımız atık miktarının sayısının iki kat arttığını gördük.

İzmit'te bizim sorumluluk alanımız 400 kilometre kare 102 mahallemiz var, 50'si köy olmak üzere. Aslında sanayi kenti diye geçer ama kırsalı da güçlü bir kent. Bu alanda geri dönüşüm noktalarını artırmaya çalışıyoruz. Diğer kentlerle dayanışma göstermeye çalışıyoruz. Yakın zamanda orman yangınlarıyla boğuşan Milas ile zeytin ağaçları dayanışması gösterdik. Onun dışında mobil atık getirme merkezleri var. Bir de çocuklara yönelik farkındalığı yükseltmek için Çocuk Ödül Market adı altında bir çalışma başlattık. Şu anda 4 noktada bu işi yapıyoruz. Çocukların evde geri dönüşüme katkı sunması ve topladığı atıkları getirebilmesi için muhtarlarla da işbirliği yaparak getirdikleri atık karşısında teşvik edici ödüller veriyoruz. Eğitim setlerinden tutun ev ihtiyacı için ne istiyorsa. Daha yeni başladık ama yaklaşık 12 bin kilogram sadece 2021 yılında toplayarak geri dönüşüme sağladık. 102 mahalleye yaydığımızda ciddi bir veriye ulaşacağımızı düşünüyoruz. Yine kendi küçük lokal alanlarımızda kompost açık üretim alanları yapmaya çalışıyoruz. Dal budak atıklarından tutun da pazar atıklarına kadar çok ciddi bir atık çıkıyor. Bunların doğaya kazandırılması için bir kompost üretimimiz var. Hatta kompost üzerinden istiridye mantar üretiyoruz. Şu anda daha çok bir pilot uygulama.

Tabii ki sağlıklı gıda üretimini önemsiyoruz. Örneğin bizim kentimizde aslında yoğun bir buğday üretimi vardı. Bilinçsiz tarım ve ne yazık ki katkı maddeli tarım nedeniyle topraklarımız ölüyor, kaybediyoruz. Biz de bir buğday çalışması yaptık dört ayrı buğday çeşidini ektik. En verimli hangisi, çok müdahale etmeden doğal üretim dediğimiz biçimde bir cinsi belirledik mühendislerimiz eşliğinde. Şimdi 448 çiftçimize bu konuda çok ciddi bir alanda ekim yaptırdık. Gübre desteği verdik. Yine çiftçilerimize İBB'nin bize hibe ettiği fideleri dağıttık, doğal tarıma ve doğal gıdaya üretimle birlikte ulaşabilmek için. Bunun dışında özellikle alternatif bitkileri çok önemsiyoruz. Sahlep gibi süper meyve aronya gibi, dut bahçeleri, lavanta, ipekböcekçiliği, siyez buğday gibi ürünler üretmeye başladık. Biz bir pilot uygulama yapıyoruz, boş kalan arazilerimizi ekıyoruz ama burada ekmek isteyen bu konuda uygulamada bilgi sahibi olmak isteyen üreten çiftçilere de destek vermeye çalışıyoruz.

Bunların dışında Avrupa Döngüsel Şehirler Deklerasyonu'nda Türkiye'deki ilk imzacılardanız. İlk başta da söylediğim gibi, sosyal tesis demek ya da işte bir kreş, bir kültür merkezi sadece bir yapı

demek değil. Onun en ufak alanlarında küçük uygulamalarla büyük sonuçlar ve farkındalıklar yaratabilirsiniz. Bizim büyükşehirler gibi kaynaklarımız yok ama küçük alanlarda yapacağımız belki büyük farkındalıklarımızı olabilir düşüncesiyle hareket ediyoruz. Sosyal tesisimizde bitki, hayvan ve insanı bir araya getiren permakültür çalışması yapıyoruz. İçerisinde yağmur suyu toplamasından göletine, gri su arıtmaya, tıbbi aromatik kuşak yükseltilmiş bahçeler yenilebilir peyzaj gibi hem sağlıklı gıda için hem de çocuklar için kompost üretim alanları gibi alanlar oluşturuyoruz. Bu kapsamda iki çalışma başlattık, Orman Okulu ve Doğa Eğitim Kampüsü. Çocuklara bu konuda farkındalık aşılacak, ekolojik çevreye duyarlı çalışmalara katkı sunmalarını sağlamak ve küçükten daha eğitimlerini sağlamakla ilgili. Son olarak İzmit Çarşısı adı altında döngüsel ekonomiyi ve yerel, doğal üretimi destekleyen bir ekonomik model oluşturduk. Hem evinden üretim yapan insanların ya da bahçesinde üretim yapan insanları desteklemek hem de toplumsal cinsiyet eşitliğini de destekleyen, içerisinde 160 üreticinin en az %35'inin kadın olduğu doğal ürün üreten üreticilerin kendi ekonomilerine katkı sunduğu Good For Trust ile işbirliği yaptığımız bir çarşı kurduk. Bu oturumların hepsinde konuştuğumuz çevreye duyarlı politikaların ve uygulamaların hayata geçmesi için farkındalık oluşturmak anlamında yaptığımız güçlü işlerden bir tanesi diyorum. Teşekkür ediyorum sabrınız için, herkese saygılar sunuyorum.

Yunus Arıkan

Çok teşekkürler. Bizim iki binden fazla üyemiz, dünyada 120'den fazla ülkede var ve portföy çok geniş. Şimdi Marmara dışına çıkıyoruz, Burdur'a geçeceğiz. Türkiye'deki sağlıklı kentler hareketinin içerisinde uzun süredir yer aldığını öğrenmiştim. Pandemi aslında "her işin başı sağlıklıdır" lafının ne kadar önemli olduğunu hepimize hatırlattı. Sağlıkla sürdürülebilirliğin iç içe geçtiğini de gösterdi. Bu konuda yaptığınız çalışmaları paylaşırsanız çok seviniriz.

Ali Orkun Ercengiz

Burdur Belediye Başkanı

Öncelikle ben de tüm katılımcıları selamlamak istiyorum. Kadıköy Belediye Başkanımıza ve çalışanlarımıza da teşekkür etmek istiyorum. Burdur, Batı Akdeniz bölgesinde iklim olarak Ege'ye benzeyen bir şehir. 7 bin yıllık bir şehir. Özellikle de Salda Gölü'nün gündeme gelmesiyle birlikte sıkça duymaya başladığınızı düşünüyorum. Biz Burdur için 2014'te göreve başladıktan sonra belediyeceiliğin

sadece kent hizmetleri üretmekten ibaret olmadığını düşünüp, kentin geçmişine bakarak geleceğine yönelik çalıştık. Sağlıklı Kentler Birliği'nden de bahsetmek isterim, Türkiye'de önemli bir hareket. Sürdürülebilirlik anlamında birçok şeyi içinde kapsayan bir birlik. Burdur 2013'te bu birliğin üyesi olmuş. 2016'da önce encümen üyeliği, ardından da birlik başkan yardımcılığı görevini sürdürerek elimden geldiğince katkı sunmaya ve birliğin deneyim paylaşımlarıyla kene katkı sunmaya çalışıyorum.

Özellikle atık yönetimi her şehrin bence en hızlı şekilde çözülmesi gereken en büyük sorunu. Bir taraftan enerjiye dönüştürmek, bir taraftan da sağlık sorunlarının ortadan kaldırılması için bir an evvel atığın ortadan kaldırılmasının önemli olduğunu hepimiz biliyoruz. Kentimizin alt yapı sorunu olan çöp sorununu, yani atık sorununu tüm il, ilçe ve köylerimizle birlikte çözülmesi için önemli bir adım attık. Diğer taraftan Türkiye'de önemli bir su sorunu var. Sulak alanların hızla kaybedildiği, yok olduğu ya da kirletildiği bir süreçteyiz. Geçtiğimiz aylarda Tunç Bey'in başkanlığında önemli bir su çalıştayına imza attık. Önemli bir deklarasyonu yayınladık, suyun korunmasının ne kadar kıymetli olduğunu tüm Türkiye'ye, tüm dünyaya anlatmaya çalıştık. Burdur Gölü'nün ve Salda Gölü'nün korunmasıyla ilgili deklarasyon metnimizde önemli bir karar maddemiz vardı. Gölün korunması endemik bitki ve hayvan türlerinin yaşamını sürdürebilmesi, göçmen kuşların sulak alanının hayatta kalabilmesi açısından çok önemliydi. Avrupa Yatırım Bankası'nın desteğiyle projemize başladık. Mayıs ayı içerisinde faaliyete geçecek sistem ile tamamen ileri biyolojik arıtmayla suyu deşarj edeceğiz.

Pandemi bize birçok şey öğretti aslında. Bir taraftan insanın hayatını kısıtlarken bir taraftan da dünyayı temizledi. Aslında sağlıklı kentler açısından önemli bir tecrübe edindik. Sokağa çıkma yasakları esnasında insanların gereksiz yere karbon emisyonunu artırmış olmasının doğaya verdiği zararı gördük, bunların azaltıldığını gördük. Tüketime biraz azaldığını gördük. Fakat birçok şeyi de kaybettik pandemi döneminde. Bu kayıplarımızı bir an evvel kazanabilmek için yerel yönetimler aksiyon aldı, önemli bir görev edildi. Burada çok önemli ve özel örnekleri başta büyükşehirlerimiz olmak üzere biz ortaya koyduk. Sosyal demokrat belediyeler bu alanda çok hızlı hareket ettiler. Çünkü o süreçte, henüz aşının bulunmadığı süreçte, en önemli 3 faktörde, maskenin, hijyenin ve mesafenin ayarlanmasıyla ilgili aksiyon aldı. Maskeye ulaşım konusunda her yurttaşın günlük kullanılabileceği kadar maske üretiminde atölyelerimiz iyi çalıştırdık. Ardından yurttaşın hijyenini sağlayabileceği suyun belli oranda ücretsiz verilebilmesini sağladık. İşini kaybeden, aşını kaybeden yurttaşın en başta evinde sıcak yemek götürebilmesi ve gıda sürdürülebilirliğini sağlayabilmesi için gıda kolisi yardımlarını programladık.

Yerel yönetimlerin pandemi sürecinde deneyim paylaşımının çok önemli olduğunu gördük. Biz de sağlıklı kentler olarak doğru örnekleri, doğru uygulamaları hem kendi paydaşlarımıza hem de diğer yerel yöneticilere aktarmak için gayret sarf ettik. Doğru örneklerin yaygınlaştırılması salgının daha çok yayılmasını ya da salgından etkilenen yurttaşların daha az etkilenmesinin sağlanması açısından çok kıymetliydi. Sürdürülebilir kentlerin, sağlıklı kentlerden aslında çok da bir farkı yok. Sağlıklı kentlerinin oluşabilmesi için finansman desteğinin sağlanması lazım ancak üzülerek ifade edelim ki bugün bizlerin peşinde koştuğu finansmanlarının yüzlerce binlerce katını insanlar savaşta harcıyor; bombalara, mermilere, uçaklara, jetlere harcıyor. Keşke bunlara harcanan paraların çok çok daha aزیyla kentlerin sağlıklılaştırılması, insan sağlığının korunması ve hiç öngöremediğimiz pandemi benzeri yıkımların etkilerini azaltacak birtakım önlemlerin alınması için birikim yapılıyorsa diye düşünüyorum. Pandemi sürecinde tüm belediyelerimizin bütün gücünü salgınla mücadeleye harcadığını çok iyi biliyorum. Birçoğumuz projelerimizi ötelemek zorunda kaldık çünkü insanı yaşat ki devlet yaşasın; bu bizim felsefemizde vardı. Ben çok teşekkür ediyorum. Büyükşehir belediye başkanlarımıza ayrı bir teşekkür etmek istiyorum, tarım konusunda verdikleri destekten ötürü. Biz güzel uygulamaları birlikte hayata geçiriyoruz. Ekrem Başkanımız, Kadıköy Belediye Başkanımız, bizlerin kadınları desteklediğimiz bu pandemi sürecinde, özellikle evlerinde ürettiklerini satıp pazarlayabilmesi için oluşturdukları pazarlar için belediye başkanlarımıza teşekkür ediyoruz. Ayrı bir teşekkür de Tunç Başkan'a etmek isterim. Tarımda önemli bir hamle yaptık Burdur'da. İçme suyunun korunması için içmesuyu havzamızda yapılan tüm sulu tarımları bitirebilme adına ata tohumunun toprakla buluşmasını sağladık. Bin dönüm araziye ata tohumunu kendisinden alarak ve ürettiğimiz buğday da kendisine satma garantisini alarak köylümüzü, çiftçimizi yönlendirdik.

Yunus Arıkan

Çok teşekkürler başkanım. Pandemide yaşadığımız deneyimleri sürdürülebilirlik adına kendi uygulamalarımızda daha kalıcı hale getirerek belki dönüştürebiliriz. Bu anlamda paylaşımlar çok önemli. Bozkurt Belediyesi'ne geçelim, kentiniz daha kırk-kent arasında. Kırsal nüfustaki bir ilçe belediyesi olarak su kaynakları, kırsal nüfusun kentlere ilişkisi gibi konulara değinebilirsiniz.

Birsen Çelik

Bozkurt Belediye Başkanı

Saygılar ve sevgiler sunuyorum. Önce ilçemi kısacık tanıtayım. İstanbul-Ankara karayolu üzerinde Denizli'ye 50 kilometre mesafede 12 bin 500 nüfuslu. Şu anda buradaki yerel yönetimlerin zannediyorum en küçük ilçesi. Makro projelerden bahsettiler, makro ölçekli sorunlardan ve makro çözümlerden. Aynaları bizim ölçekte biraz daha mikro olarak tabii ki var. Normal bir zamanlardan geçmiyoruz. Pandemi ve şu anda sıcak savaşları yaşıyoruz. Bunların bize öğrettiği çok güzel bir şey var; sağlıklı ve sürdürülebilir gıdanın ne kadar önemli olduğunu, küresel ısınmanın ya da savunma diyeceğim çünkü son bir ayda o kadar yoğun bir karla mücadele ediyoruz ki bütün belediyelerimiz artık küresel ısınma diyemiyorum küresel savunma demeye başlamak istiyorum. Biz yerel yöneticilerin görev alanlarımız da değişti. Direkt görev alanımıza girmeyen her işi yapmaya başladık. Tabii ki bu da zorunlu bir görev çünkü neden vatandaş talep eder, yerel yönetici yapar. Bundan bir kaçış söz konusu değildir.

Sürdürülebilir enerji, elektrik çok önemliydi bizim için. 2015'te küçük bir belediye olmamıza rağmen 20 bin metrekairelik bir alanda 1 megavatlık güneş enerjisi santralini hayata geçirdik. Bu sene itibarıyla bir megavatı 500 kilowatt artırdık. Şu anda 60 bin metrekairelik alanda iki buçuk megavatlık güneş enerjisi santralimizin bağlantı anlaşması bitti, projesi tamamlandı. Biz 1 megavatlık santral ile Bozkurt'taki 875 hanenin bir yıllık elektrik giderini karşılarken projemizin sonunda 2.560 haneye ulaşacak. Sürdürülebilir bir kalkınma modeli izliyoruz. Karbon salımını önemsiyoruz çünkü memleketimizi torunlarımıza bırakmamız gerekiyor, alımımızın aklıyla bırakmamız gerekiyor. O nedenle bütün çabalarımız da hem bugünle ilgili hem gelecekle ilgili. Özellikle bir aydır Türkiye'nin tüm sosyal medyası olsun, haber kanalları olsun en çok konuşulan konu elektrik parası. Elektriğin %100'lerin üstünde artmasıyla bir şeyler yapmalıydık. Çatısına güneş enerjisi sistemi kurmak isteyen vatandaşlarımızın önünü açabilmek için belediye meclis kararı aldık, statik projenin tüm yükünü üstümüze aldık. Vatandaşa bunu anlatabilmemiz için önce devlet bankalarıyla sonra özel finans şirketleriyle görüşmelerimiz başladı.

2019'da Bozkurt 6 şiddetinde deprem geçirdi, 330 tane evimiz yıkıldıktan sonra bütün bina stoklarımızı çıkarmaya başladık, Pamukkale Üniversitesi ile beraber bir protokol imzaladık. Bundan sonra yapılabilecek olan binalar için yalıtım, aydınlatma, ısıtma gibi konularda önyak olmak istedik. Vatandaşa destek olmaya başladık, imar birimizle, enerji verimliliğini artırmayı amaçlayan

"Sürdürülebilir enerji, elektrik çok önemliydi bizim için. 2015'te küçük bir belediye olmamıza rağmen 20 bin metrekairelik bir alanda 1 megavatlık güneş enerjisi santralini hayata geçirdik. Bu sene itibarıyla bir megavatı 500 kilowatt artırdık. Şu anda 60 bin metrekairelik alanda iki buçuk megavatlık güneş enerjisi santralimizin bağlantı anlaşması bitti, projesi tamamlandı. Biz 1 megavatlık santral ile Bozkurt'taki 875 hanenin bir yıllık elektrik giderini karşılarken projemizin sonunda 2.560 haneye ulaşacak."

tüm projeleri onayladık. Enerji festivali düzenledik. Biz aynı zamanda tarım memleketiyiz. Tarımsal girdilerde, tarımsal sulama kooperatiflerinin en fazla girdisi elektrikti. Bunu çözmemiz lazım, aynı finans kurumlarıyla fotovoltaik sistemle enerji giderlerini nasıl minimize edeceğimizi masaya yatırdık. Kooperatifleri topladık, finans şirketleriyle buluşturduk ve şu anda başladık.

Belediye başkanlarının tek bir amacı var vatandaşın mutluluğu, memnuniyeti. 42 bin hektar arazi var, bunun 20 bin hektarı orman. Yaklaşık 16 bin hektarı tarım arazisi. Bir swot analizi yaptırım, boş arazilerim var ve bunları değerlendirmem lazım. 1 buçuk milyon metrekare araziye gerek tahsis, gerek kiralama ya da param varsa satın alarak şu anda tarıma açtım. Yaklaşık 5 senedir, ata tohumlarını İzmir Büyükşehir'den alıyorum, 5 binin üstünde cevizlerim var artık. Hangi köyümde yaptıysam, diyelim ki Başçeşme Köyü, topluyorum cevizleri ihaleyle satıyorum. Alıyorum parayı köyün ortasında muhtarımınla beraber köylüye diyorum ki bu para sizin, bunu Başçeşme için nasıl kullanabiliriz diye soruyorum, bunu burada konuşalım diyorum. Ortak bir karar çıkıyor orada ve bu sayede oradaki ceviz bahçesinin korunmasını sağlıyorum, kolektif bir yönetimle.

Bozkurt'ta susuzluk çok büyük problem. Yaklaşık beş altı senedir belediye olarak susuzluğa dayanıklı alternatif bitkilere yöneldik. Çocuk bahçelerine dahil olmak üzere oyun alanlarıma meyve ağacı dikiyorum. İstiyorum ki kaydırdıktan kaydıktan sonra elmayı koparsın. O elma ağacına bakmayı öğreysin. Meyve ağaçları, ıhlamur ağaçları, bunlara döndük. Bir buçuk milyon metrekarelik tarım arazisinde tıbbi aromatik bitki üretiyorum. Ata tohumlarından buğday üretiyorum, nohut, kekik, lavanta üretiyorum. Bunu da kadın kooperatifleri ile üretime sunuyorum. Sokak aydınlatmalarında paramızın yettiği ölçüde fotoselli led aydınlatmalara dönmeye çalışıyoruz. İlçemiz 93 Harbi'nden sonra, Osmanlı-Rus savaşıdan sonra Bulgaristan muhacirleri tarafından

kurulmuş bir ilçe olduğu için ana aracımız bisiklet. Dediğim gibi bizler genel başkanımıza söz verdik, derman belediyecilik yapmak için. Dertlere derman olmaya geldik. Hepinize saygılar sevgiler sunuyorum.

Yunus Arkan

Şimdi görüntülü bağlantımız olacak. Finlandiya'da Turku'nun Belediye Başkanı Minna Arve. Çok etkin belediyelerimizden bir tanesi. 2018'den bu yana kendisiyle ben şahsen çalışıyorum. Özellikle iklim değişikliği ve döngüsel çalışmalara pek çok kent imza attı ama çok azının gerçekten hedeflere ulaştığını biliyoruz. O hedeflere ulaşabilen kentlerden bir tanesi Turku. Pek çok çalışmayı bünyesinde barındıran bir vizyonla bize seslenecek.

Minna Arve

Turku Belediye Başkanı, Finlandiya; ICLEI Başkan Yardımcısı

Bu panele katılmaktan ve iklim hedeflerimizi uygulamamıza ve döngüsel ekonomiye geçişi başlatmamıza yardımcı olan iyi uygulamaları paylaşmaktan gurur duyuyorum. Turku'nun iklim hedefi 2029'a kadar iklim nötr olmak. Emisyonlarımızı 1990 seviyelerine kıyasla yarı yarıya azaltmayı başardık ve bu hedefe doğru ilerlemeyi sürdürüyoruz. Turku yenilenebilir enerji, bölgesel ısıtmanın karbonsuzlaşması ve düşük karbon taşımacılığına yatırım yaptı. Ancak iklim pozitif hale gelmek, Turku'daki çeşitli endüstriler ve ekonomik sektörler genelinde dönüşüm ve yenilik gerektiriyor. Yeni enerji kaynakları yaratmayı gerektirir. Örneğin atık ısı geri kazanımını gerektirir. Ekonomik sistemleri tüm vatandaşlarımıza adil ve eşit olacak şekilde yeniden tasarlamalıyız. O nedenle Turku burada döngüsel ekonomiye odaklanıyor. Buradaki amacımız da emisyonları azaltabilmek ve bunu yaparken de yüksek bir etki yaratmak. Emisyonu azalttığınız zaman, tüketimi azalttığımız zaman aynı şekilde mümkün olan bütün yerel üretimlerdeki süreçlerle de ilişkilendirebiliyoruz. Bizler bir yol haritası planladık 2021 yılında ICLEI ile beraber. Buradaki yol haritasıyla beraber bizler yaklaşık 200 paydaşla ve yerel yöneticilerle bir arada çalışabiliyoruz. Baktığımız zaman yine döngüsel ekonomiye destekleyen 5 tane öncelikli sektör ortaya çıkıyor; gıda, lojistik ve ulaşım, bina ve inşaat, enerji ve su. Dönüşüm iş birliklerine bağlı ve Turku burada akademi ve özel sektörle birlikte çalışmalarını yürütüyor ve diğer paydaşlarıyla sürecin içerisine dahil ediyoruz.

Turku'da bizler teknoloji merkezleri oluşturuyoruz. Tekstil atıklarını

azaltabilmek için teknolojiler geliştiriyoruz. Çok büyük bir potansiyel çünkü önemli bir etkisi var lokal ve global olarak. Tekstil sektöründe çok önemli bir değer zinciri yaratmakta. Dördüncü ölçeğe baktığımız zaman da yine Turku'da yakın bir dönemde açılan bir merkezimiz var. Burada 15 bin ton atık elle işleniyor, iplikler ve kumaşların üretimiyle atık sayısını azaltabiliyoruz. Amacımız döngüsel ekonomiyi ekosistemle eşleştirebilmek ve tekstil hammaddesini doğrudan bir şekilde fabrikadan yeniden işlem süreçlerine dönüştürebilmek

Diğer bir örnek olarak da yenilenebilir enerji sayesinde su arıtma tesislerini oluşturabilmek verilebilir. Turku bölgesindeki ısının %10'unu buradan alabilmeyi amaçlıyor. Burada iklim pozitif iş birliği bizler için son derece önemli. Turku'nun gerçekleştirdiği bu harita sayesinde bizler hedefimiz adil ve dahil edici bir sistem içerisinde vatandaşlarına ulaşmasını sağlayabilmek. Vatandaşlarımızın yaşam tarzını da değiştirmelerini istiyoruz. Bu yüzden iletişim materyellerini gençlik ekiplerimiz sayesinde iletebiliyoruz. Bu yol haritası sayesinde bir yarı insanların refahı ve sağlığını arttırabiliyoruz. İklim nötrlüğünü sağlayarak bizler çeşitliliği artırıyoruz ve sosyal adaleti arttırabiliyoruz. Bunu da sürdürülebilir gelişim hedefleriyle destekleyebiliyoruz.

Son olarak sizlere mutlaka bu teşviğe katılmanızı, ICLEI'nin teşviklerine katılımınızı bekliyorum. Bütün belediyelerin çok önemli faydalar elde edebileceği, aynı zamanda köprüler oluşturabilecek bir yapı olduğunu düşünüyorum. Özellikle acil durumlarda. Hepinizin de bildiği gibi insanoğlu çok önemli, zorlu dönemlerden geçiyor. İklim değişikliği, kaynaklarının azalması biyoçeşitliliğin azalması, Kovid-19 pandemisi... Burada demokrasi ilkelerinin tehdit altında olması korkunç. Avrupa'da şu anda devam eden savaş, yerel, bölgesel bütün uluslararası hükümetlerin burada çok önemli bir katkıda bulunması gerekiyor. Sosyal refah anlamında, sürdürülebilirlik anlamında çok önemli katkılarda bulunabilirler.

Yunus Arıkan

Ben de bu komite içerisinde birlikte çalışma fırsatı bulduğum için çok memnunum, çok teşekkürler. Turku nüfusu 150 bin am Circular Turku projesi, Çin, Japonya'ya ulaştı. Dolayısıyla bu birlikteliklerin aslında sınırlarının olmadığı, gereken şeyin iletişim ve birbirlerini tanıma ve hızlandırılmış fikri hayata geçmesi gerektiğini ortaya koyan bir yaklaşım. Önce Kadıköy Belediye Başkanımıza döneceğiz. Bir kentte katılımcılığı, eşitliği sağlayabilmek bütün yaşayanları bir sürece katabilmek, sizin uzun yıllardır çabaladığınız bir konu. Özellikle uluslararası alanda da Irkçılığa Karşı Kentler Ağı'nda bünyesindeyiz. Sürdürülebilirlik ve halkı sürece katabilmek herkese

Şerdil Dara Odabaşı

Kadıköy Belediye Başkanı

Öncelikle tekrar hepiniz Kadıköy'e hoş geldiniz. Tüm katılımcıları, konukları, burada Kadıköy'de ağırlamaktan büyük bir onur ve şeref duyuyoruz. Ben bir önceki oturuma bir atıfta bulunarak konuşmama başlamak istiyorum. Yeşilin finansmanını konuştuk ve birçok hukuki mevzuat engellerinin olduğunu finans kuruluşlarının yöneticileri söyledi. Bu mevzuattan çıkabilecek bütün sorunları aşmaya biz hazırız. Her türlü siyasi risk almaya da hazırız çünkü konumuz geleceğimiz ve bu geleceği kaybedersek ne yazık ki yaşayacak bir gezegenimiz olmayacak. O finans kuruluşlarının da finanse edecekleri kuruluş kalmayacak. Bu riski almaya onlar da hazır mı? Herkes iyi niyetli bir şeyler söylemeye çalışıyor, çözüm önerileri getiriyor. Konuşmamda söyledim, tekrar ediyorum: Kararlı mıyız? Tüm belediyeler olarak çıkacak bütün problemlerin siyasi ve hukuki ilişkilerini alacağız. Siz de geleceği finanse etmek için, geleceğimizi finanse etmek için, yaşadığımız toplumu, yaşadığımız coğrafyayı yönettiğimiz kentlerin geleceğini kurtarmak için, dünyamızı kurtarmak için bu risklerde bizim yanımızda mısınız yoksa yapıyormuş gibi yapmaya devam edeceğiz? Bunun cevabını bir şekilde vermemiz gerekiyor. Eğer bunun cevabını gerçek anlamda vermezsek, bugün burada konuştuğumuz hiçbir şey ne yazık ki karşılığı yok. Ben Kadıköy Belediye başkanı olarak ICLEI üyesiyim. Aynı zamanda Avrupa İrkçılığa Karşı Kentler Ağı'nın Avrupa'daki yönetim kurulu üyesiyim. Orası için de geçerli. Yapıyormuş gibi yapmaya dünya devam mı edecek yoksa kararlı bir şekilde iklim krizinin içerisinde yaşıyoruz, iklim kriziyle mücadele mi edeceğiz? Yoksa birbirimizi bombalamaya, öldürmeye devam mı edeceğiz?

Bugün 18 Mart, "Çanakkale geçilmez" denilen Çanakkale Savaşı'nın 107. yıldönümü. Büyük önderimiz Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün "Yurtta sulh, cihanda sulh", yani "yurtta barış, dünyada barış" sözünü ilke edinip kaynaklarımızı insanlığın yararına mı kullanacağız, geleceğimizi kurtarmak için mi mücadele edeceğiz? Şimdi hepimiz geleceği konuşuyoruz, bugünü konuşmuyoruz. Kadıköy Belediyesi olarak biz yaklaşık 10 yıldır borçlanmıyoruz. Kaynağı doğru kullanacak, kamu yararına, kamu menfaatine bize para verecek bir finans kuruluşu varsa, hemen bugün sözleşme imzalamaya hazırız. Tekrar söylüyorum: Kararlı mıyız? Eğer kararlısak bundan sonra konuşacaklarımızın bir anlamı olacak.

"Herkes iyi niyetli bir şeyler söylemeye çalışıyor, çözüm önerileri getiriyor. Konuşmamda söyledim, tekrar ediyorum: kararlı mıyız? Tüm belediyeler olarak çıkacak bütün problemlerin siyasi ve hukuki ilişkilerini alacağız. Siz de geleceği finanse etmek için, geleceğimizi finanse etmek için, yaşadığımız toplumu, yaşadığımız coğrafyayı yönettiğimiz kentlerin geleceğini kurtarmak için, dünyamızı kurtarmak için bu risklerde bizim yanımızda mısınız yoksa yapıyormuş gibi yapmaya devam edeceğiz? Bunun cevabını bir şekilde vermemiz gerekiyor."

Biz Kadıköy Belediyesi olarak ne yapıyoruz, isterseniz kısaca söyleyeyim. Biz bugün yaşıyoruz. Bugünün sorunlarıyla mücadele ediyoruz fakat geleceği, uzun vadeli politikalarımızı da hazırlıyoruz. Kadıköy'ü geleceğe hazırlamaya çalışıyoruz. Bunda önceliğimiz toplumsal adalet ve eşitlik temelinde politikalar üretmek. Bu politikalarımızın tümünü 4 ana eksenle yaşama geçirmeye çalışıyoruz. Bunlar; kent yoksulluğu ile mücadele etmek, toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak, afetler ve küresel iklim kriziyle mücadele etmek ve yaşam kalitesini artırarak bir yaşam kültürü oluşturmak. Bunları 2022-2024 planımıza da yazdık. Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'nı da stratejik planı entegre eden ilk belediye olduk. Buradaki herkes gibi ben de sosyal demokrat bir belediye başkanı olarak sosyal demokrat ve toplumcu bir belediyecilik anlayışını hakim kılınmasını sağlamaya çalışıyorum. Benim şansım benden önceki yaklaşık 4-5 dönem belediye başkanı da aynı kültürden. Bu kültürün, sosyal demokrasinin yaşamsal ilkelerinin Kadıköy'de yaşatılması ve yerleştirilmesi noktasında öncü oldu.

Şimdi bir kriz içerisindeyiz. Bir iklim krizi var, bir de Türkiye coğrafyasında bir ekonomik kriz var. Pandemi bunu doruk noktaya ulaştırdı. Bu kriz kent yoksulluğunu hem yaydı hem de derinleştirdi. Bugün artık derin yoksulluk yanında yokluktan da bahsederek olduk. Hatta ihtiyaç kavramımız değişti. Kadıköy'de eskiden hiç sosyal destek talebi almadığımız mahallelerimizden her geçen gün artarak destek isteyen kesimler olmaya başladı. Özellikle pandemi döneminde Kadıköy Belediyesi olarak başlangıçta 65 yaş üstü yurttaşlarımız, daha sonrasında tüm Kadıköy'e sıcak yemek götürmeye başladık. Gördük ki artık ihtiyaç kavramını ekonomik gelir seviyesi ile değil insanların hizmete ulaşabilmesi ile eşdeğer. Parası var, ekonomik gücü var fakat yemek yapacak kimsesi yok. Kendisi de yemek yapamıyor evinde. Eğer ekonomik gelirini baz alsaydık yemeği götürmeyecektik. Buradan çıkarak sosyal destek projelerimizi çeşitlendirdik. Gıda otomatı kurduk, veren eline alan eli görmediği bir sistem kurmaya çalıştık. Belediye'den destek isteyen vatandaşımız başvuruyor. Eğer bu ihtiyacını sosyal

hizmetlerdeki arkadaşlarımız gerekli gördüğünde bir şifre veriyor onlara. Bu şifreyle bir otomattan, bankadan para çeker gibi gidip hangi destek paketini almak istiyorsa oradan alıyor.

Deprem sonrasına hazırlık kapsamında bir gezici aşevi ihtiyacı doğdu. Bunu İzmir depremi sırasında gördüm, insanların sıcak yemeğe ihtiyacı olduğunu gördük. Bir gezici aşevi projesi geliştirdik. Şu anda Kadıköy'ün farklı mahallelerinde yemek dağıtıyor. İkincisi de bu ay sonunda hizmete girecek. Günde yaklaşık üç bin kişiye yemek pişirecek bir kapasitede. Dediğim gibi deprem sonrasına hazırlıktı ama bugün yoksulluğun o kadar doruğa ulaşmasından dolayı Kadıköy'de hizmet veriyor. Biz sosyal destek projelerine yardım çerçevesinde değil, fırsat eşitliği çerçevesinde bakıyoruz. Onun için eğitim, kültür ve sağlık hizmetlerini çeşitlendirdik. Pandemi başladığı zaman online eğitime geçti Milli Eğitim Bakanlığı. Fakat şunu unuttu, o öğrencinin eğitimi alacak bilgisayarı var mı, yok. Bunun üzerine Türkiye'de ilk kez ilk biz başlattık, sonra devamı geldi, bir kampanya başlatarak bu çocuklarımıza bilgisayar götürmeye başladık. Bunları yaparken farklı sorunlarla karşı karşıya gelmeye başladık. Biraz önce bahsettiğim Stratejik Planımızı Anlat Kadıköy başlığı altında Kadıköy'de yaşayan her kesime, herkese, her mahalledeki bilim insanından oradaki sanatçıya, sporcuyla ulaşarak stratejik planımız oluşturmaya çalıştık. Sonra Konuşan Kadıköy diyerek mahalle sorunlarını tartışmaya başladık.

Kadıköy ve tüm Türkiye içerisinde toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamamız gerekiyor. Bu konuda da en duyarlı belediyelerden birisiyiz. Tarihin farklı dönemlerinde insanlar farklı kimliklerinden, mezhebinden, dininden, renginden, ırkından dolayı ayrımcılığa uğradı. Kadınlar sadece kadın olduklarından dolayı bu ayrımcılığa uğramaya devam ettiler ve halen de devam ediyorlar. Bu nedenle ne yaparsanız yapın, hangi hedefi koyarsanız koyun kalkınma ve sürdürülebilirlik hedeflerinin tutturulmasında, güçlü ekonomilerin inşa edilmesinde, belki de en önemlisi toplumsal barışın sağlanmasında kadınların güçlendirilmesi. Ne kadar güçlü olurlarsa bu hedeflere ulaşma noktasında işimizin o kadar kolaylaşacağını biliyoruz ama maalesef yaşadığımız coğrafyanın, Türkiye'nin de gerçekleri var. Bunun başında kadın şiddeti sorunu geliyor. Kadın sığınma evimizin yanında hukuki boşluklardan, bazı sığınma evine gidemeyen kadınlarımız için Kadın Yaşam Evleri kurduk. Kadıköy Belediyesi olarak sosyal adalet ve eşitlik konularında öncü bir rol oynuyoruz. Bizim yönetici olarak en büyük görevimiz bugünün sorunlarını çözmek ama bir o kadar da gelecek kuşaklara daha iyi bir gelecek devredebilmek. Onun için de bu tür adımları atmaya devam edeceğimizi söylemek isterim. Ama bunları tek başımıza yapmanın, yapabilmenin çok zor olduğunu biliyoruz. Onun için bu zirveye ev sahipliği yapmak, değerli başkanların yaptıkları projeleri

"Biz bugün yaşıyoruz. Bugünün sorunlarıyla mücadele ediyoruz fakat geleceği, uzun vadeli politikalarımızı da hazırlıyoruz. Kadıköy'ü geleceğe hazırlamaya çalışıyoruz. Bunda önceliğimiz toplumsal adalet ve eşitlik temelinde politikalar üretmek. Bu politikalarımızın tümünü 4 ana eksen de yaşama geçirmeye çalışıyoruz. Bunlar: kent yoksulluğu ile mücadele etmek, toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak, afetler ve küresel iklim kriziyle mücadele etmek ve yaşam kalitesini artırarak bir yaşam kültürü oluşturmak."

görmek, onların yol göstericiliği ve onlardan alacağımız derslerle, ilhamlarla Kadıköy'ün geleceğini sağlam bir şekilde inşa etmek bize çok şey katıyor. Hepinize tekrardan, geldiğiniz ve katıldığınız için çok teşekkür ederim.

Yunus Arıkan

Çok teşekkür ederiz. Bu oturumumuzun son bölümüne geçerken, ben Sayın Tunç Soyer'i tanıtmak isterim. Kendisi iki dönem Seferihisar belediye başkanlığı yaptıktan sonra 2019 yılından itibaren İzmir Büyükşehir Belediyesi başkanlığını yürütüyor. Aynı zamanda da ICLEI yönetim kurulunda. ICLEI olarak 2012 yılında yine bir İstanbul toplantısında ilk defa kendisiyle tanışma fırsatı bulmuştuk. O dönemlerde 1990'lardaki rüzgârı Türkiye'ye nasıl getiririz diye konuşmuştuk. Biraz gecikmeli de olsa sanırım şu anda en güçlü şekilde sürdürülebilirlik rüzgarının Türkiye'de bir daha sönmeyecek biçimde buradan tekrar başlatacağımıza inanıyorum. Özellikle İzmir'de başlattığınız döngüsel kültür meselesini biraz isterseniz bu vesileyle açalım. Doğa, adalet, demokrasi bağlamında bize ne ifade ediyor, neler getirebilir? Arkasından da deklarasyonumuzu birleştiririp, bitirelim. Buyurun söz sizde.

Tunç Soyer

İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı ve ICLEI Küresel Yönetim Komitesi, İklim Eylemi Eş Başkanınız

Ben de çok teşekkür ediyorum öncelikle Şerdil başkanına. Zirve boyunca ne kadar güzel işler yapıldığını hep beraber duyduk, dinledik. Burada bulunmak çok heyecan verici. Ben de İzmir'de yaptıklarımızı anlatmayı çok isterdim ama geciktik. Oralara hiç girmeden sadece ne yapmalıyız kısmında bir perspektifi tekrar herkesin dikkatine sunmak istiyorum. İnsan evladının bu kainattaki varlığı ile ilgili önce bir tespiti paylaşmak isterim. 4,5 milyar yıllık tarihi olan kâinatı 24 saate indirgediğinizde şöyle bir tablo çıkıyor ortaya; gece saat 24 civarı kâinatın kurulmaya başladığını düşünün, sabaha karşı yaşam koşulları olgunlaşmaya başlıyor. Sabah 8'e doğru ilk algler, yosunlar çıkıyor. Gün boyu dağlar, denizler şekilleniyor, akşam saat 22.30 civarı dinozorlar çıkıyor. 23.20 civarı memeliler ve bildiğimiz homo sapiens yani modern insan 23.59.59'da ortaya çıkıyor. Yani bu kainattaki varlığımız aslında bir saniyeye tekabül ediyor. Biz bu bir saniyelik zaman dilimi içinde doğayla kavga eden, doğayla çatışan, aramızdaki adaleti yok etmiş bir noktada duruyoruz.

Dolayısıyla içinde yaşadığımız krizler, savaşlar, felaketler giderek

tırmanıyor ve artıyor. Önce doğayla olan adaleti sağlamak mecburiyetindeyiz. Doğayla olan adalet ne demek; aslında doğanın avukatı, sendikası, meclisi, hiçbir şeyi yok. En kolay ezilebilir, yok edilebilir gibi görünüyor. Ama insanın adil olup olmadığını aslında doğayla olan ilişkisi gösterir. Eğer siz o en zayıfa hakimiyet, üstünlük kurmuyorsanız o zaman insanlar arasındaki adaletten de bahsedebilirsiniz. Kısacası bizim önce doğayla adaleti ve uyumlu tekrar yakalamaya çalışmamız lazım. Bunun da aslında en kolay yolu kültür. Yani kültür sadece sanat, edebiyat, şiir, şarkı değildir. Kültür hayatın var olması için gereken koşulların oluştuğu zemin demek ve bu zemin aslında bizim kaldıracımız.

Dünyayı doğayla uyumlu ve bu iklim kriziyle başa çıkabilir bir hale getirmek için yapmamız gereken şey kültürü kullanmak. Nedir kültür; işte orada yapmaya çalıştığımız bir tarifleme var. Adına döngüsel kültür dediğimiz bir şey ve doğayla uyum, birbirimizle uyum, geçmişimizle uyum ve değişimle uyum olmak üzere 4 sütun üzerinde temelleniyor. Kültürü bu 4 sütun üzerine oturttuğunuz zaman, döngüsel kültür dediğimiz bir tarif ortaya çıkıyor. Döngüsel kültürün başlıklarından çok kısaca birkaç cümleyle bahsederseniz, nasıl bir tanımla yapacağız? Değişim; aslında inovasyon, teknoloji, gelişim demek. Çünkü insan bu kainattaki evrimi sürekli devam eden bir canlı türü ve biz hep iyiyi, daha güzeli aramaya devam edeceğiz. Onun için o değişimi yakalamakla uyum içinde olmak mecburiyetindeyiz.

Geçmişinizle uyum deyince aslında hem şehrimiz Homeros bundan 2000 yıl önce demiş ki; bu gök kubbe altında söylenmemiş söz yok. Her şey söylenmiş ama biz bunu iyi anlamak mecburiyetindeyiz ki geleceğimizi onun üzerine inşa edebilelim. Peki doğayla uyum ve birlikte yaşam yani birbirimizle uyum ne demek? Doğayla uyum; aslında doğayı anlamaya, doğayla barışık olmaya çalışmak demek. Bizim bu muazzam kadim kültürümüzde bunun çok ipucu var.

Örneğin bizim köylümüz toprağa tohum serperken kurda, kuşa, aşa der. Yani o tohumda aslında kurdun da kuşun da ve senin sofradaki aşın da payı vardır. Hatta bu bir matematiksel orana tekabül eder. Ürettiğinin üçte ikisini doğayla, üçte birini kendinle paylaşacaksın. Şimdi bu doğayla uyum meselesinde o kadar büyük bir tahribat yarattık ki doğanın üzerinde bir güç olduğumuz vehmine kapıldık. Doğayı yönetebileceğize ve onun üzerinde bir hakimiyetimiz olduğuna inandık. Oysa unuttuk ki biz doğanın bir parçasıyız. Dışarıdaki ağaçtan, uçan kuştan bir farkımız yok. Aslında onlar ne kadar doğanın bir parçası ise biz de o kadar doğanın bir parçasıyız. Ama biz kendimize doğanın üzerinde bir güç vehmettik ve böyle olduğunu zannettik. Şunu anlamamız lazım; doğayla beraber, iç içe ve birlikte barış içinde yaşayabilirsek ancak bu iklim krizi ve felaketlerle başa çıkabileceğiz. Piramitleri, gökdelenleri

"4,5 milyar yıllık tarihi olan kâinatı 24 saate indirgediğinizde şöyle bir tablo çıkıyor ortaya; gece saat 24 civarı kâinatın kurulmaya başladığını düşünün, sabaha karşı yaşam koşulları olgunlaşmaya başlıyor. Sabah 8'e doğru ilk algler, yosunlar çıkıyor. Gün boyu dağlar, denizler şekilleniyor, akşam saat 22.30 civarı dinazorlar çıkıyor. 23.20 civarı memeliler ve bildiğimiz homo sapiens yani modern insan 23.59.59'da ortaya çıkıyor. Yani bu kainattaki varlığımız aslında bir saniyeye tekabül ediyor. Biz bu bir saniyelik zaman dilimi içinde doğayla kavga eden, doğayla çatışan, aramızdaki adaleti yok etmiş bir noktada duruyoruz."

belki de ona inat yapıyoruz. Yani doğanın gücünü kısıktığımız için yapıyoruz. Kısacası doğayla uyum meselesini tekrar bir gözden geçirmemiz lazım. Doğayla uyum ile birbirimizle uyum meselesi çok bağlantılı konular aslında. Çünkü az önce Başkan Sayın Kurz çok güzel ifade etti. Demokrasi aslında barışı korur çünkü demokrasi 5 yılda bir sandığa gitmekten ibaret bir şey değil. Demokrasi, birlikte yaşama kültürüdür. Peki birlikte yaşama kültürü sadece insanlar arasındaki bir hikâye midir? Demokrasi, evet hukukun üstünlüğü ve temel insan haklarının üzerine oturur. Niye doğa yok burada.

Bence bizim demokrasiye bakışımızı da yeniden gözden geçirmemizin vakti geldi. Birlikte yaşadığımız tüm canlıların, doğanın hukukunun üstünlüğünü de korumak mecburiyetindeyiz. Onun temel haklarını da gözetmek mecburiyetindeyiz. Kısacası demokrasiyi sadece insanların bir arada yaşadığı bir kültür ve yaşam biçimi olmaktan ziyade, topyekûn bir arada yaşadığımız bu kâinata bir birlikte yaşama kültürü olarak algılamaya başlamamız lazım. Özetle bizim doğayla, birbirimizle, geçmişimizle ve değişimle uyum kurmamız ancak bu felaketlerle başa çıkamamızı sağlayacak. Şerdil Başkan'ın bu hikâyede samimi miyiz, kararlı mıyız sorusuyla bitireyim.

Nazım Hikmet'in "yetmişinde bile, mesela, zeytin dikeceksin hem de öyle çocuklara falan kalır diye değil ölmekten korktuğun halde ölüme inanmadığın için" sözü var ya. Bizim aslında bugün saatlerdir konuştuğumuz şey, hayatı savunmak. Bugün zeytinlik alanlarla ilgili çıkardıkları yönetmelik hayata inanmadıkları için. O 1000 yaşındaki zeytinlerin oradan sökülüp, kömür madeni çıkarılmasının bir ekonomik faydası olabileceğini düşünüyorlar. Çünkü o zeytinin ne kadar kıymetli olduğuna inanmıyorlar. O zeytin ki onu yayınlayan resmi gazeteden ve birçok ülkeden yaşlı. Aslında biz ona sahip değiliz onlar bize sahip. Kısacası birileri buna inanmasa da biz hayatı savunmaya devam edeceğiz.

14:00 - 15:30

Döngüsel Kültür: Yaşam, Doğa

Moderatör: Mert Fırat

UNDP İyi Niyet Elçisi

Louisa Vinton

UNDP Türkiye Mukim Temsilcisi

Jordi Pascual

Dünya Belediyeler Birliği (UCLG) Kültür Komitesi Koordinatörü

Şerdil Dara Odabaşı

Kadıköy Belediye Başkanı

Görgün Taner

İKSV Genel Müdürü

Güven Eken

İzdoğa A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı, İzmir Büyükşehir Belediyesi Başkan Danışmanı

Merve Akı

WRI Türkiye Kentsel Hareketlilik Yöneticisi

Dr. İrem Daloğlu Çetinkaya

Boğaziçi Üniversitesi Çevre Bilimleri Enstitüsü

Buket Uzuner

Yazar

Mert Fırat

Herkes merhabalar. Çok heyecanlı bir zirve. Çok şahane bir katılım. Döngüsel kültür kavramı İzmir'de düzenlenen Dünya Belediyeler Birliği 2021 Kültür Zirvesi sırasında yoksulluk, salgın ve iklim krizi gibi sınırları aşan küresel sorunlara karşı ortaya atılmıştı. Döngüsel kültür dört

temel sütun üzerinde oturmaktadır: doğamızla, geçmişle, birbirimizle ve değişimle uyum. Oturumda sürdürülebilir kentler yaratmayı amaçlayan bu yeni kavram tartışılacak ve ilgili kent uygulamaları hakkında fikir alışverişleri gerçekleştirilecek.

Öncelikle bağlantımız hazırsa, ben arkadaşlarıma da bakıyorum. Galiba, bağlantımız hazır durumda. Louisa Vinton, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Mukim Temsilcisi. Onun konuşmasını dinleyeceğiz. Şu anda hazır durumda. Louisa Vinton, Mayıs 2021 itibarıyla Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nın Türkiye Mukim Temsilcisi olarak göreve başlamıştır. Vinton, Avrupa ve Orta Asya bölgesi bürosunun kapsadığı bölge ve 30 yılı aşkın tecrübeye sahip bir kalkınma uzmanıdır. Kendisine şu soruyu soruyoruz: Kültür kent yaşamının içinde bulunduğu salgın, yoksulluk ve iklim krizi gibi sorunlara çözüm üretebilir mi?

Hoş geldiniz Sayın Vinton.

Louisa Vinton

UNDP Türkiye Mukim Temsilcisi

Çok teşekkürler herkese. Bugün burada olmak çok güzel ve bu kadar değerli grup üyelerinin önünde olmak, bu kadar önemli kişilerle birlikte olmak bizler için son derece önemli. Öncelikle Amerika'dan sizlere sesleniyorum. Çok özür dilerim, yanınızda ve yüz yüze olamadığım için. Ama online bir şekilde, yakından takip ediyorum. Öncelikle organizasyon komitesini çok takdir ediyorum ve Kadıköy Belediyesi'ne teşekkür etmek istiyorum. Aynı zamanda ICLEI'ye de çok teşekkür ediyoruz. Bu kadar önemli çabalar gösteriyor dünya çapında. Aynı zamanda dünyamızda barışı gerçekleştirebilmek için çok büyük çabaları var. İyi niyet elçisi Mert Fırat'ı da tebrik etmek istiyorum.

Evet bizler için bu konsept, yani "döngüsel kültür" çok önemli bir konu. Çünkü şimdi buradaki deklarasyonu okurken de aynı şekilde şunu görüyoruz ki bu tamamen Türkiye'den gelen bir katılım. Çünkü çok önemli bir çaba var burada. Türkiye'de ve burada gelecek nesiller için iyi bir miras bırakmaya çalışıyoruz. Şimdi Birleşmiş Milletler sistemine baktığımız zaman yine Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'na baktığımız zaman çok farklı fikirlerin paylaşıldığını görüyoruz. İzmir'de de geçen eylül çok önemli tartışmalar, konuşmalar oldu. Ben yine açılış konuşmasını yapmıştım bu dönemde. Ve burada şunu görüyorum ki buradaki kültür gerçekten sürdürülebilir gelişmenin dördüncü katmanı ve buradaki ekonomi, çevre aynı zamanda sosyal katmanlar da bunun bir parçası. Böyle bir yaklaşımla beraber biz Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nda bazen farklı terminojiler kullanıyoruz ama

çok farklı, önemli konuşmacılar gördük ve çok şiişsel konuşmalar yapıldı. Normalde biz böyle şiişsel konuşmalar yapamıyoruz. Buradaki çalışanlar aynı zamanda çok önemli kişiler ve çok önemli katkılarda bulundu.

Evet, burada biz döngüselliikten bahsediyoruz. Biraz geriye dönüp baktığımız zaman, Birleşmiş Milletler'in ve dünyanın yaklaşımına baktığımızda, bizler son on yıl içerisinde çok büyük çabalar harcadık ve hayatı yaşanılır kılmaya çalışıyoruz diyebiliriz. Evet, hayatı yaşanabilir kılmak, daha iyi bir hale getirebilmek, insanların refahını artırabilmek, insanlara daha iyi bir gelecek sunabilmek, varlığımızın en büyük parçası. Bizler de en başından beri insanların refahını finansal ölçümlerle sınırlandırmayacağını biliyoruz. Yani yurtiçi hâsıla, kişi başına düşen rakamlar bunları göstermeye başladı bize. Ülkelerin neler yaptığını bu rakamlar üzerinden takip etmeye başladık refahlarını ölçerken. Burada daha sonrasında bir indeks oluşturmaya başladık ve bu indeksle beraber gayrisafi yurtiçi düşen gelire bakıldı ve aynı zamanda sağlık, uzun yaşam, eğitim gibi bütün farklı indekslere bakılmaya başlandı. Hayatın aslında seçimleri artırmakla alakalı olduğunu gördük. Sadece fiziksel olarak paraya sahip olmak ve bununla yetinmek olmadığını gördük. Ve gitgide buraya katkılar sunmaya çalışıyoruz. Sürdürülebilirliği artırmaya çalışıyoruz. Sağlıklı bir gezegen olmadan bunları başarabilmek mümkün değil. Başka bir gezegenimiz yok o yüzden de bizim elimizde olan gezegenimizi onarmamız gerekiyor. Bunun için de herkesin refahının olduğu bir dünyaya ihtiyacımız var.

Evet, çok önemli öncelikler var burada. Bizler bir kurum olarak, aynı zamanda bütüncül anlamda bir dünya refah modeli oluşturmak durumdayız. Ama bu elbette ki doğal kaynakların yok edilmesi ile gerçekleşebilecek bir şey değil. Zamana baktığımız zaman burada tarihi bir korelasyon olduğunu görüyoruz. Ne kadar çok çevrenizi yok ederseniz o kadar kötü bir duruma düştüğünüzü görüyorsunuz. O yüzden Glasgow'da İklim Zirvesi'nde şunu gördük; en az katkıda bulunan en çok risk altında olanlardır.

Bugün de burada harika bir forum organize edilmiş. Bunlar bizler için çok önemli, çünkü yeni bir model ortaya çıkıyor. Evet bu yeni refah modelinin içerisinde bizler, refahı aynı zamanda doğal kaynakların yok edilmesinden ayırtırmaya çalışıyoruz. Şunu da öncelikli bir şekilde söylemek istiyorum; bu etkinliğin merkezinde de bu var ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Ajansı da buna çok önem veriyor. Yerel hükümetler bizler için son derece önemli. Bu çözümleri üretirken en önemli paydaşımız yerel yönetimler. Pek çok sunum yapıldı belediye başkanları tarafından ve hepsi de aynı şeyi gösteriyor. Buradaki çözümler, insanların refahının ve insanların hayatlarının en iyi seviyeye getirilmesi yerel seviyelerle gerçekleşiyor. Pek çok Türk şehri, dünyadaki birçok ülkeden de

büyük. O yüzden de yerel seviyede baktığımız zaman özellikle de Türkiye’de bunun çok ça karşımıza çıktığını görüyoruz. Bazen çok önemli bir momentum yakalayabiliyoruz bir konuyu çöze bilmek için. Sürdürülebilirlik olabilir bu konu ya da doğayı korumak olabilir ve böyle bir momentumu yakaladığımız zaman bu yerel seviyede çok da etkili olabiliyor.

Glasgow’a baktığımız zaman da muazzam bir toplantı gerçekleştiğini ve koalisyon gerçekleştirildiğini görüyoruz. Buradaki amaç da belediyeler bazında karbon bütçesi oluşturmaktır. Bizler gerçekten yerel hükümetler sayesinde bunu gerçekleştirebildik ve buna çözümler bulabilmek ve aynı zamanda buradaki doğal seviyedeki değişimi daha hızlı bir şekilde gerçekleştire bilmek bizler için son derece önem arz ediyor. Bunun içerisinde yerel hükümetler, şehirler kendi deneyimlerini paylaşıyorlar ve bizler bugünkü etkinlikte de bunu görüyoruz. En önemlisi bu farklı uygulamaları görebilmek. Yani farklı bağlamlarda, farklı yerelerde aynı kurumların katkıda bulunduğunu görüyoruz. Evet bizler yerel seviyede çok pratik insanlarız, çok pratik kurumlarız ve buradaki çözümler, bugün sunulan çözümler bizim için son derece önemli. Meyve ağaçlarından ve komposttan bahsedildi ki bunlar bizler için son derece önemli. Özellikle de bir prensip bulmaya çalışırken bizler bunları döngüsel ekonominin bir parçası olarak düşünüyoruz ve altyapıları da bu eksen de dizayn etmeye çalışıyoruz ama hiçbir çaba daha geniş bir yapı olmadan düşünülemez. O yüzden de burada sosyal bir bağlamların olması gerekiyor ve buradaki altyapıyı desteklemesi gerekiyor. Birkaç örnek vermek istiyorum bununla alakalı olarak.

Bizler UNDP olarak, çok önemli çalışmalar gerçekleştiriyoruz atık yönetiminde ve parklarda. Mesela Türklerin mülteci kesime yaklaşımlarıyla beraber, bu konuya dair doğrudan bir cevap vermek istedik. Buradaki belediyelerin birtakım ihtiyaçları oldu ve çok ciddi mülteciyi kabul ediyorlar ve bir şekilde daha fazla atığı yönetmek zorundalar. Bunu yaparken de yeni altyapının büyük bir döngüsel ekonomi içerisinde olması gerekiyor. Mesela Gaziantep’te on milyon dolarlık bir emekani biyolojik atık yönetimi tesisi kurduk ve burada çok büyük bir atık ele alınıyor. Aynı zamanda buradan organik biyogazlar üretilebiliyor ve bu da enerji tedariki için çok önemli, gelir de yaratıyor belediyeler için.

Daha sonra yine geri dönüşüm son derece önemli konulardan bir tanesi; buradaki yine çöpten elde edilen geri dönüştürülebilir materyallerle yeni bir ekonomi üretiyoruz. Bunlar çok güzel örnekler ve bizler İzmir ile de çalışıyoruz, bölgesel gelişim yetkilileriyle birlikte. Burada endüstriyel simbiyosis oluşturuyoruz, yani bir yerden alınan atık diğer bir endüstrinin ana maddesi olabiliyor. Amacımız da burada finansal olarak sürdürülebilir

bir model oluşturabilmek. Özellikle solar paneller için bu çalışmalar yapılıyor ve toplumda çeşitli kaynaklara sahip değiller ama netice de geri yatırım geri dönüşümü çok hızlı bir şekilde gerçekleşebiliyor. Programlarımızda istihdam üretmeye çalışıyoruz, insanlara yetkinlikler vermeye çalışıyoruz. Bunu yaptığımız zaman da özellikle geleceğe odaklanıyoruz. Yenilenebilir enerji gibi alanlara yatırım yapmaya çalışıyoruz.

Burada dört tane farklı oryantasyon noktası var. Bunlar Mert Fırat'ın da söylediği dört ana fikirle çok ilişkili. Bunlardan bir tanesi de bizlerin gerçekten bir referans oluşturmamız gerektiği, bir farkındalık oluşturmamız gerektiği. Çünkü bizler doğanın bir parçasıyız, doğanın nesnesiyiz, doğanın sahipleri değiliz. Yine İzmir Belediye Başkanımız da aynı şekilde bu mesajı çok net bir şekilde verdi. Gerçekten şunu çok önemsiyorum; bizler gerçekten çok güçlüyüz kendi gezegenimizin tarihinde. O yüzden de bunu alçak gönüllülikle kabul etmeli ve buna göre davranmalıyız. Eğer dünyaya bakarsak ve farklı yerlerde, farklı kültürlerde, farklı seviyelerde bir anlayış olduğunu görebiliriz. Farklı seviyede bir farkındalık var. Oysa bu kültürlerden öğrenebiliriz, modern dünyanın sahipleri değiliz. O yüzden de bizler herkesten, her yerden öğrenebiliriz. Nasıl bir denge oluşturabiliriz?

Ben kendi kariyerimde, UNDP'de şunu görüyorum: Çok farklı ülkeler ile çalışmalar yapıyoruz ve bazı yerlerde insanlar kendi çöplerini atıyorlar bazıları da topluyorlar, bu kadar basit. Yani bizim buna bakmamız gerekiyor. Bu sorumluluk duygusunun aşılması gerekiyor. Bu tabii ki de kültürel bir konu. Bazıları diyebilir ki evet bu toplumların refah düzeyi ile alakalı ama elbette sorumluluk duygusu ile de alakalı. Çünkü onların bir aidiyet duygusu var ve aynı zamanda bu aidiyet duygusu sadece bu fikrin de ortaya çıkmasını sağlayabilir, yani bu döngüsel kültürle beraber. Bunun bir parçası olarak Mannheim Belediye Başkanı'ndan dinlediğimiz gibi, demokratik bir sistem olması gerekiyor, karşılıklı sorumluluk olması ve insanların söyleyecek bir sözü olması ve seslerinin duyurulması gerekiyor. Onların çıkarlarının yansıtılması gerekiyor ve bunların hepsi beraberinde önemli sorumluluklar getiriyor.

Bizler UNDP olarak birbirimize mutlaka güveniyoruz ve buradaki bütün zorluklara doğa bazlı birtakım çözümler bulmaya çalışıyoruz. Seller, deniz kirliliği, okyanusların kirlenmesi, bunlar hepimiz için çok aşına olduğu sorunlar ve bunları hiçbir zaman büyük beton yapıları oluşturarak çözeriz diye düşünemeyiz. Her şeyi kontrol edebiliriz, dere yataklarını kontrol edebiliriz diye düşünemeyiz ya da ıslah ederek bunların üstesinden gelebiliriz diye düşünemeyiz. Çünkü mesela ben Kuzey Makedonya'da bir projede çalışıyordum, siz bir yerde ıslah çalışması yaptığınız zaman yine aynı şekilde bir su arıtma tesisi üretmeniz gerekiyor. Yani burada doğa bazlı çözümler

var ama bunun yanında çok önemli bir konu daha var. Bu da doğaya saygı göstermek.

İkinci konulardan bir tanesi de mutlaka bilime saygı duymamız gerektiği. Pandemide şunu gördük. Bazen insanlar şöyle düşünebiliyorlar; evet ben göz ardı edebilirim bunları ve daha sonrasında sanki Facebook gibi sosyal medyadaymış gibi takip edebilirim diye düşünüyorlar. Hayır, bizim eğitime önem vermemiz gerekiyor ve çok genç yaşta buna başlamamız gerekiyor. Bazen görünmeyen bağlantılar var ve bilim bu bağlantıları anlatıyor. Mesela iklim değişikliğine ne sebep oluyor? Ama elbette burada çözümün mantığını anlayabilmek gerekli. Bunu ne kadar erken anlarsa, çözümler için de ne kadar sınırlı imkânlarımız olduğunu görmelerini çok daha erken sağlayabiliriz.

Evet, geçmişe saygı duymak, kültür son derece önemli konulardan bir tanesi. Bazen çok sığ bir tanım yapıyoruz. Yani müzeye bir şeyler koyuyoruz ve işte kültür buradaki anıtlara bakmak, buradaki eserlere bakmaktır diye düşünüyoruz. Ama biraz daha kültürel miras bağlamından baktığımız zaman, pek çok bağlamda, şehir merkezleri, şehirlerin hayatı ve buradaki mimarisi çok fazla bilgi veriyor bize. Bir Amerikalı olarak söyleyebilirim ki bizde çok berbat bir şehir görünümü var. Evet, kocaman alışveriş merkezleri, araba park etme yerleri, arabaların domine ettiği sokaklar, caddeler. Buraya baktığımız zaman, insanların birlikte ortak hayatın tadını çıkarabilecekleri alanlara ihtiyacı var diyebiliriz. Çünkü bu ortak olarak var olma kavramını destekliyor.

Son nokta da şu olabilir; evet birbirimize karşı saygı duymamız gerekiyor ve aynı zamanda dahil etmek son derece önemli. Her türlü tartışma, her türlü kültürün temelinde bu var. Döngüsel kültürden bahsederken de en önemli konu bu. Ben şurada bir alıntı yapmak istiyorum, UNESCO'nun kültürel çeşitlilik üzerine olan manifestosundan: Kültürel çeşitlilik, insan çeşitliliği doğadaki biyoçeşitlilik kadar önemlidir. Evet pek çok örnek var tarihte ama kendi son çağdaş dünyamızdan da şunu söyleyebiliriz: Kültür mutlaka içerisine dahil edilmeli. Bazı ülkelerde, bazı toplumlarda, bazı miraslar bazı grupların üstünlük taslaması yüzünden yok edilebiliyor. O yüzden de bizler mesela Rusya ve Ukrayna'da da bunu gözlemliyoruz. Hiç saygı yok, insanlığa ve kültürel miraslara karşı tamamen bir saldırı var ve bu kültürün tamamen yok edilmesi anlamına geliyor. Evet, birbirimize karşı saygı duymak son derece önemli ve bunun en önemli nosyonlarımızdan birisi olması gerekiyor.

Burada kelimelerime son verirken şunu söylemek istiyorum. Bizler burada çok fazla bilgiyi bir araya getiriyoruz ve bu bütünsel ve ikna edici bir bilgi, çok büyük bir konsept ama şu anda bizim için son derece önemli. Gezegenimiz için son derece önemli çünkü bütün

bu geri dönüşüm, kompost malzemeleri ve bunların hepsi de çok çok uygun ama barış için de son derece önemli. Yani hep birlikte el ele bunu gerçekleştirebiliriz.

Çok teşekkür etmek istiyorum bu fırsat için tekrar. Bizlere yine uzaktan bir konuşmacı olarak bu fırsatı verdiğiniz için çok teşekkür ediyorum. Keşke sizlerle birlikte olabilseydim ve UNDP'nin fikirlerini sizlere yüz yüze de anlatabilseydim. Sizlerle birlikte olabilmek, sizlerle çalışmak, yerel hükümetler ile birlikte olmak, belediyelerle birlikte çalışmak çok güzel. Aynı zamanda döngüsel ekonomi ve döngüsel kültür üzerinde çalışmak ve nihayetinde de daha yeşil bir gezegene sahip olmak birlikte mümkün olacak. Çok teşekkürler.

Mert Fırat

Louisa Vinton'a çok değerli konuşmasından dolayı teşekkür ediyoruz. Şimdi Jordi Pascual ile devam etmek istiyorum. Kendisi Dünya Belediyeler Birliği Kültür Komitesi Koordinatörü. Kültür politikaları, sürdürülebilir kalkınma ve uluslararası işbirliği konularında uzmanlaşmış bir program üreticisi ve araştırmacıdır. Uluslararası kültürel ilişkiler, kültür ve sürdürülebilirlik ve kültürün yönetişimi konularında yirmiden fazla dile çevrilmiş kitapları, makaleleri ve raporları yayınlanmıştır. Kendisine sorumuz ise şöyle: Sizce kültürel ürünler ve faaliyetler doğamızla, geçmişle, birbimizle ve değişimle kurduğumuz ilişkiye katkı sağlayabilir mi? Ya da nasıl katkı sağlar?

Jordi Pascual

Dünya Belediyeler Birliği (UCLG) Kültür Komitesi Koordinatörü

Çok teşekkürler davetiniz için. Kadıköy Belediyesi'ne de çok teşekkür ediyorum. Son derece önemli ve yerinde bir zirve. ICLEI'ye de teşekkür ediyorum. Aynı zamanda Serhan Ada'ya da buradan selam olsun, kendisi şu anda aramızda. Çok büyük katkıları oldu şimdiye kadar çalışmalarımıza. Mannheim Belediye Başkanı'na da selamlarımı iletiyorum sahneden ve tabii ki Tunç Soyer'e, İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı'na da. Gerçekten olağanüstü katkılar sağladı, Eylül 2021'de UCLG zirvesini organize etmişlerdi ve diğer tüm başkanlara da tabii ki selamlar ve sevgiler.

Döngüsel kültür dediğimizde bu kavramı herkes çok sevmiştir İzmir'de, zirveyi organize ettiğimiz zaman. Dört bileşenden oluşuyor ve özellikle İzmir'dekileri ve ICLEI'yi, bileşen kelimesini daha yerinde kullanmaya davet etmek istiyorum, sacayağı demektense. Yani bu dört bileşen dünyamızı daha iyi anlayabilmek için olmazsa olmaz. Aynı zamanda bizim beşeri hayatımızı ya da

insanoğlunun hayatını gelecekte de mümkün kılmak ve devam ettirebilmek için de olmazsa olmaz. Bir de uyum konusu. Uyum konsepti de son derece önemli bir konsept. Herkes uyumun, armoninin ne demek olduğunu bilir. Mesela dirençlilik kelimesini de kullanabiliydik değil mi? Ama uyum zaten açıklamaya gerek duymayan bir kavram. Dirençlilik kelimesi ise yeni ortaya atılan bir kelime ve herkes onu kullanıyor artık. Şunu söylemekte fayda var. Herkesin anlayabileceği bir dilden konuşmak lazım. Aksi takdirde kullandığımız dil popülistlerin eline geçer ve içi boşaltılır.

Şimdi taahhütlerimizi sağlamlaştırmamız gerekiyor ve bunu yapabilmek için, taahhütlerimizi büyütmek için de izleyebileceğimiz üç yol var, üç eksen var, öyle de diyebiliriz. Bu bahsettiğim konsepti UCLG'nin geçmişte kültürü ve sürdürülebilir kalkınma ile ilgili yaptıkları ile birleştirin. Sürdürülebilir kalkınmanın dört boyutundan bahsedildi. Lousia Vinton da daha önceki konuşmalarında hep dile getirmiştir. Kültür ve sürdürülebilir şehirler, Roma Şartı bizler için önemli, yani daha önceki UCLG müktesebatıyla uyumlu hareket etmek gerekiyor bundan sonra da. Aynı zamanda toplumumuzun geleceği ile ilgili yeni keşifler de yapmamız gerekiyor. En az 2010 yılından beri bu yeni arayışlar, keşifler vs. devam ediyor. İşin COP (Conferance of the Parties / Taraflar Konferansı) kısmı var. Birleşmiş Milletler'in yaptığı başka organizasyonlar var. Bunun ötesinde 15 dakikalık şehirler, döngüsel ekonomi ve aynı zamanda iklim adaleti, feminizm ve sömürgecilik sonrası kalkınmaya sağlanabilecek katkılar var. Bu konseptin sadece güzel laflardan ibaret olmadığını da söylemek gerekiyor. Politikalara ihtiyacımız var, aksi takdirde uygulamaya geçiremeyiz bu güzel sözleri.

Şu noktada küresel bir sivil toplum ve yerel yönetimler platformu girişimini de burada dillendirmek istiyorum. 2015 yılında ilk adımı atılmıştı fakat bu proje tamamlanamadı. Ama 2030 yılı sonrasına da uzanan kültürel bir hedefi belirlememiz gerekiyor. Konsept açısından, kavramsal açıdan aslında bunu oluşturmak hiç de zor değil. Burada asıl olan siyasi irade. Siyasi irade ortaya konulabildiği takdirde bu tarz hedefler gayet kolay gerçekleştirilebiliyor ama ülkelerin harekete geçmesi lazım.

“15 dakikalık şehirler, döngüsel ekonomi ve aynı zamanda iklim adaleti, feminizm ve sömürgecilik sonrası kalkınmaya sağlanabilecek katkılar var. Bu konseptin sadece güzel laflardan ibaret olmadığını da söylemek gerekiyor. Politikalara ihtiyacımız var, aksi takdirde uygulamaya geçiremeyiz bu güzel sözleri.”

Önümüzdeki eylül ayında Mexico City’de UNESCO’nun tertipleyeceğini toplantı bu bağlamda son derece önemli. Toparlayacak olursak eğer; döngüsel ekonomi ve kültür, aynı zamanda kültürel yaşama erişim ve katılma hakkı anlamına da geliyor şehirlerde. Bu olmazsa gerçek anlamıyla bir demokrasi inşa edemeyiz, gerçek anlamıyla sürdürülebilirlikten bahsedemeyiz. Ve bir dipnot geçmek istiyorum. Kültürel sektörün pek çok aktörü az önce bahsettiğim hedefin zıt yönünde hareket ediyorlar. Kültürel sektör çünkü mükemmeliyet peşinde, nokta! Hiçbir şekilde hak paradigmasını temel, kilit bir unsur olarak eklemiyor bu konseptte, bu kavrama. Ben mükemmeliyetçiliği kapı dışı bırakalım demiyorum ama her bir şehir yaşantısına dahil olan kişi için mükemmeliyet ilkesi benimsenecek ise benimsenmeli. Herkesin hakları eşit, özellikle de aynı yerde yaşıyorlarsa. Teşekkürler.

Mert Fırat

Bu kapsayıcı konuşmanızdan dolayı çok çok teşekkür ederiz. Tutum, söylev ve tavrın birbiriyle uyuşması esasına dayalı bir kültürel politika önerdiniz, tüm dünya için. Çok güzel, çok teşekkürler. Sırada Görgün Taner, İKSV Genel Müdürü. İstanbul Kültür Sanat Vakfı Genel Müdürü Görgün Taner, uzun yıllar İstanbul kültür hayatına değerli katkılar sunmuştur. Bu çerçevede sinema, müzik, çağdaş sanat gibi farklı branşlarda birçok ilke imza atan çalışmalarda yer almıştır. Kendisinin sorusu: İKSV bünyesinde hazırlanan “Ekolojik Dönüşüm İçin Kültür ve Sanat” başlıklı rapor kültür sanat dünyasının ekolojik krizle ilişkileri üzerinde duruyordu. Kültür ve sanat bizi nasıl harekete geçirebilir, sorusuyla devam edelim.

Görgün Taner

İKSV Genel Müdürü

Öncelikle çok teşekkürler davet için. Hem başkana hem de düzenleyicilere, Tunç Bey ayrıldı galiba ama kendisine de. Çok başarılı bir toplantı geçiyor. Şimdi burada konuşulanları da çok önemsiyorum. Niye? Çünkü Ekrem Başkan gitmeden şöyle bir rakamlar verdi bizim kentimiz için: 16 milyon nüfus, 2 milyon mülteci, 1.200.000 de üniversite öğrencisi dedi. Hani bunların her biri birer sayı ama bunlar orta ölçekli bir Avrupa ülkesine denk düşüyor. Tabii bunları yönetmek, buradan politika üretmek, sonra bunları doğru bir şekilde uygulayabilmek son derece zor. Size kolaylıklar dileyerek, özellikle ilçe ölçeğinde başarılı çalışmalarınızın da devamını da dileyerek birkaç noktaya parmak basayım.

Önce Jordi’nin konuşmasında tabii çok güzel bir şey dikkatimi

çekti. Bu da dil meselesi. Konuştuğumuz dil bizimle ilişkili olan herkesi bizden uzaklaştırıyorsa ve biraz anlaşılabilir kılıyorsa bunu değiştirmemiz lazım. Bu işte biz tıbbın dilini kullanıyormuşuz gibi kültür dünyasının da bazen kendine özgü bir jargon geliştirme, dil oluşturma sorunu çıkıyor ortaya. Bundan olabildiğince uzaklaşalım. Komşum Buket Hanım bana biraz kızacak, ben şimdi kültürel üretim diyeceğim. Onun için affına sığınarak onu birkaç defa kullanacağım, kusura bakmasın şimdiden.

“...gelecek eğer yerel yönetimlerin ve belediyelerin olacağı o zaman daha küçük ölçekli, desantralize bir dünyanın ve herkes için kültür sanata erişilebilirliğinin de ne olduğunu tartışmanın zamanı geldi diye düşünüyorum.”

Şimdi biz neler yapabiliriz kültür kurumları olarak? Bununla ilgili olarak yani mükemmeliyetçilikten uzaklaşmadan bahsetti Jordi. Doğru ama ben size isterseniz bütün bu konuşulanlardan bir kültür kurumu ne dersler çıkartmalı, onunla ilgili birkaç şey söyleyeyim. Çünkü eninde sonunda bizim yapmamız gereken şeylerden bir tanesi de, bir kültür kurumu adına konuşuyorsam, topu yere indirmek. Bugün her gün konuşmalarımızda 5 dakika içinde herhalde 8 defa sürdürülebilirlik, 4 defa esnek olma, 14 defa çevre, 36 defa doğa diyoruz ama eninde sonunda devasa kültür merkezlerinin yine yapılageldiği ve o kültür merkezlerinin içinde müthiş prodüksiyonların gerçekleştirileceği hayali vs. bunlar devam ediyor. Yani gelecek eğer yerel yönetimlerin ve belediyelerin olacağı o zaman daha küçük ölçekli, desantralize bir dünyanın ve herkes için kültür sanata erişilebilirliğinin de ne olduğunu tartışmanın zamanı geldi diye düşünüyorum.

Peki bir kültür sanat kurumu ekolojik dönüşüm için neler yapabilir? Biraz önce sağ olsun Mert bahsetti. “Ekolojik Dönüşüm İçin Kültür ve Sanat” diye bir rapor yayınladık biz İKSV olarak. İKSV nedir dersiniz, 1972’de kurulmuş, 1973’te ilk festivalini gerçekleştirmiş, bu sene 50. senesini kutlayacak olan İstanbullu bir kültür ve sanat kurumu. Kar amacı gütmeyen, kamu yararına bir kurum, kuruluş. Peki, biz böyle oturduğumuz zaman, kendi kendimize tabii sürekli sürdürülebilirlik falan demiyoruz arkadaşlarla. Peki diyoruz böyle bir durum var, biz bununla ilgili ne yapacağız. Çünkü bir sanat kurumu öncelikle bir artistik program üretir. Buket Hanım her seferinde üretir dedikçe size dönmek zorunda hissettim kendimi, kızdığınızı söylediğiniz için. Edebiyatın gücü hakikaten, işte sanatçının gücü

bu. Şimdi tabi bir artistik programlama yapmanız lazım. Bunu neye dayanarak yapacaksınız? Neleri gözetiyorsunuz, sizin öncelikleriniz arasında ne var? Şimdi sağ olsun Maslow zamanında bir üçgen çıkartmış, biz en tepesindeyiz, sıra hiçbir zaman gelmiyor. İşte bir COVID oldu turizm ile kültür en büyük darbeyi yedi. Turizm kendini kurtardı ama kültür sanattan çok bahseden yok. Hani biraz önce Şule Hanım burada mı, adı çok geçti, gitti galiba. Ben de kültür sanat için kredi isteyeceğim kendisinden ama kaçmış. Sıra bize gelmedi. Şimdi şöyle söyleyeyim, bu artistik üretim ve programlamada muhakkak ve muhakkak doğa, çevre neyse bunları odağa koyarak bir zihniyet geliştirebilirsek ve önceliklerimiz arasında o da varsa, hani bu İngilizce tabirle KPI deniyor ya hani başarı göstergesi içinde varsa, ona da bir tık atıyorsak, bunun zorunluluğu bunun kotasının olması ve eksenimize onu almamız zaten işlerin çoğunu halledecektir diye düşünüyorum. Ve böylece dönüşüm grupları, dönüşüm departmanı falan da kurmadan bu zihniyeti o çalıştığınız kurum, kuruluş neyse işte onun içinde çok rahatlıkla yerleştirebilirsiniz.

Etkinlikler için de aynı şey geçerli. Etkinliklere bakıyoruz işte, hepimiz sürekli sürdürülebilirlik, doğa vs. diyoruz, sonra bu tip faaliyetleri, kültürel faaliyetleri düzenlerken bir bakıyoruz "bunun çevreci olanı çok pahalıymış, hadi bu seferlik şundan oluversin" diyoruz geçiyoruz. Tabii bu kavramlar topun yere indiği günümüz dünyasının ilerde değişeceğini umut ettiğimiz durumları. Tabii bir de bu network günümüzde bence çok önemli. İşte bu bir networking. Aslında daha çevreci konuşursak artık bütün bunların online olması, bu büyük toplantılarda kişisel olarak bir araya gelmememiz gerekir, bu A şıkkı. B şıkkı da, insanlar bir araya gelmeyecek de nerede sosyalleşecek? İşte bu ikisinin dengesini nasıl artistik anlamda bir mükemmelleşmeden uzaklaşmayacaksa burada da bu dengeyi artık önümüzdeki dönemde çok iyi sağlamamız lazım.

Tabi bunların hepsinin başında uzun dönemli planlama yapabilmek, siyasetin kültür sanatla olan ilişkisini o malum 4 yıl - 5 yıl içine sıkıştırmadan planlamak gerekiyor. Galiba başkanlar otutumunda Ekrem Başkan'a sorulmuştu, siyasetin süresi ile kültürün süresi nasıl olacak, nasıl çıkışıyor diye. İşte onları da çok iyi planlamak gerekir diye düşünüyorum.

Sonuç olarak şöyle bağlamak istiyorum. Kültür ve sanat dünyası tabi ki bu doğa, çevre, insanlığın geleceği ve insanın bu bahsettiğimiz 4 unsurun ortaya çıkarttığı uyumla ilgili çalışacak, üretecek, eserler çıkartacak, yaratacak. Ama bütün bunların temelinde ve bütün bunları yapacakların da insan olduğunu unutmadan o dönüşümü gerçekleştirmemiz lazım. Bir defa daha çok teşekküller davet için, sağ olun var olun.

Mert Fırat

Çok çok teşekkür ediyoruz Görgün Bey'e. Gerçekten ortak değerlerde tutarlı bir şekilde var olabileceğimiz bir kültür yönetimi özetledi. Çok sağ olun. Sırada Güven Bey var, Güven Eken, İzdoğa A.Ş. Yönetim Kurulu başkanı, İzmir Büyükşehir Belediyesi başkan danışmanı. Sayın Eken, İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin başkan danışmanı ve İzdoğa A.Ş.'de yönetim kurulu başkanı olarak görev yapmaktadır. Doğa konusunda yaptığı çalışmalar nedeniyle Mayıs 2011 tarihinde Türkiye'nin fark yaratanlarından biri seçildi Eken. Kurucularından olduğu Seferihisar Doğa Okulu'nda 2013'ten bu yana teorik ve uygulamalı dersler vermeye devam etmektedir. Sorumuz şöyle: iklim krizi kapımızdayken, bir yandan da özellikle ülkemizde her gün doğal alanlarımızı tahrip eden ve korumaktan çok uzak bir anlayış ve uygulamayla karşı karşıyayken, buna tanık olurken, siz doğal alanlarımızın korunması doğrultusunda kültürel ürünlerin nasıl rol oynayabileceğini düşünüyorsunuz? Ya da nasıl rol oynarlar?

Güven Eken

İzdoğa A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı, İzmir Büyükşehir Belediyesi Başkan Danışmanı

Teşekkürler Mert, öncelikle bu nazik davet için çok teşekkür ederiz. Ben aslında konuyu bu programın başlığına getirmek isterim; döngüsel kültür meselesine. Biz arkadaşlarımızla beraber geçen sene UCLG İzmir'deki Kültür Zirvesi'ne hazırlanırken şöyle bir fikir düştü zihnimize. Yani çok çalışıldı, çok emek harcandı. Öyle bir ifade ortaya koyalım ki bu zirvenin sonucunda, tabii bir manifestosu olacaktı o zirvenin ama o manifesto da çok uzun bir şey olacağı için, hiç unutulmayacak, hatırlanacak ve belki de gezegenimizde yaşadığımız bu büyük meseleler için de zihinsel bir çözüm olabilecek bir ifadenin arayışına düştük. Bu ifadenin içerisinde döngüsellik ve kültürün olması tesadüf değil. Bir bir anlatmak isterim yani bu kelimelerin niye seçildiğini. Çünkü kelimeler hakikaten sihirli şeyler ve birçok şeyi değiştiriyorlar.

Döngüsellik bir zaruriyet, çünkü bizim kalkınmacı ideolojimiz, bu çağın kalkınmacı ideolojisinin dışında sadece yeryüzündeki değil evrendeki her şey döngüsel. Yani su döngüsel, rüzgar döngüsel, toprak döngüsel, ışık döngüsel, ağaçlar öyle, hayvanlar öyle, hayat öyle. Ölüyoruz, doğuyoruz. İşte gezegenler öyle, birbirleri etrafında dönüyorlar. Maddenin kendisi öyle, yıldızlar arasında sürekli o madde dönüşüyor. Fakat sadece bu yüzyılın bir kısmının ve bir bölgelerinde yaşayan insanların zihin dünyası döngüsel değil. Yani aslında burada Tunç Başkan'ın o yirmi dört saatin son saniyesinin tarifindeki gibi kendi pozisyonumuzu da öyle görmemiz lazım. Çünkü bizim ürettiğimiz entelektüel birikim

evrenin entelektüel biriminde işte ancak o saniyede ve sadece o entelektüel birikim kalkınmadan, ilerlemeden ve arkasına dönüp bakmadan koşturan bir gelişmeden bahsediyor ve buna inanıyor. Bu tabii bir inanç sadece, gerçekçi bir şey değil. Gerçek olan, her şeyin döngüsel olduğu. Dolayısıyla evreni değiştirmek için, kendimizi değiştirmek için, insanlığın içinden geçtiği iklim krizini değiştirmek için ortaya konulacak modelin muhakkak döngüsel olması gerekiyor. İşte su gibi, ağaç gibi, kendi bedenimiz gibi. Yani insanın kendi bedeni döngüselken, zihninin ilerlemeci olması aslında oldukça şizofrenik bir durum. Bu kadar fazla rahatsızlıkların, mutsuzlukların, stresin artmasına sebep bu olsa gerek. Yani sürekli vücudumuz döngüsel bir şekilde var, suyu içiyor, nefes alıyor, yeryüzüne bağlanıyor ama zihnimiz son derece küçük ve kapalı kutularda yaşamaya alışmış. Dolayısıyla bu kelime önemliydi.

İkincisi bu kültür kelimesini, İKSV Genel Müdürü'nün yanında bunu söylemek biraz zor tabii ama, sanatın tekelden kurtarmak gerekiyordu. Yani sanatsız bir yaşam taahhüt edemeyiz elbette ama "kültür", sanat da dahil olmak üzere her şeyi besleyen bir şey, var oluş biçimimizi anlatan bir şey. İşte tarımın İngilizcesinde kültür var. Yani kültür dediğimizde nasıl düşündüğümüzden başlayıp, nasıl hareket ettiğimiz ve birbirimize nasıl ilişki kurduğumuz, doğayla nasıl ilişki kurduğumuz gibi şeyler anlıyoruz. Dolayısıyla burada bir kültürü başka bir yere konumlandırmak gerekiyordu ki bilimi de, sanatı da, sporu da, teknoloji de, yenilikçiliği de her şeyi besleyen bir kültüre yeniden insanlık kavuşabilsin veya en azından kültüre dair böyle bir tanım geliştirmek istediğini fark etsin veya en azından bu ihtiyacı tanımlasın diye. Dolayısıyla, ikinci kelimenin böyle olması gerekiyordu ve zaten döngüsel ekonomi ve döngüsel şehir kavramları günümüzde kullanılan kavramlar. Aslında biz bunlara sadece bir kardeş üretmiş olduk. Çünkü döngüsel şehirler çok önemli, hani apayrı bir konu. Onu şimdi belki burada vaktimiz yetmez. Döngüsel ekonomi olmazsa olmaz. Fakat bunun sosyal açıdan da desteklenmesi gerekiyordu ve döngüsel kültür terimi oradan çıktı diyebilirim.

Aslında bu yeryüzündeki yaşamı korumak için ortaya atılmış bir kavram. Şimdi bunun bölümleri var, işte hepsi uyumla bitiyor: doğamızla uyum, birbirimizle uyum, geçmişimizle uyum, değişimle uyum. Yani aslında gelecekle uyum gibi çok basit bir şey söylüyor aslında. İnsanlar birbiri arasında uyumlu olsun, diğer canlılarla uyumlu olsun, geçmiş ile uyumlu olsun ve geleceğiyle uyumlu olsun. Çok kompleks bir şey değil, basit yani. Çok teknik bir şey gibi geliyor kulağa ekranda ama aslında hayatın kendisini anlatıyor. Buradaki uyum kelimesi çok önemli çünkü bugünün insanının belli bir grubunun yapmayıp da diğer canlıların her saniye yaptığı şey uyum meselesi. Şimdi bir ağacı ele alırsanız mesela ne yapıyor bir toprak üzerinde büyüyor ve o toprak aslında onun geçmişi.

"...evreni değiştirmek için, kendimizi değiştirmek için, insanlığın içinden geçtiği iklim krizini değiştirmek için ortaya konulacak modelin muhakkak döngüsel olması gerekiyor. İşte su gibi, ağaç gibi, kendi bedenimiz gibi. Yani insanın kendi bedeni döngüselken, zihninin ilerlemeci olması aslında oldukça şizofrenik bir durum."

O geçmiş üzerinde işte gövdesini büyütüyor, köklerini salıyor, yaprakları çıkıyor ve daima kendinden önce yaşamış ağaçların biriktirdiklerinde besleniyor. O ağaç aynı zamanda rüzgârı, ışığı, soğuğu hepsini takip ediyor, yani anlık değişimlerin hepsini. Mesela bugün İstanbul'da kar yağdı, gördüm erik ağaçlarının birçoğunda tomurcuk vardı ama hiçbiri bugün tomurcuklarını açmaya devam etmedi. Hepsi orada durdu çünkü değişimi çok iyi görüyor doğa ve ona güçlü bir uyum gerçekleştiriyor.

"...şehirlerin şu anki varoluşu, bulundukları kırsal alana sırtını dönmüş, onunla fiziksel, düşünsel, ekonomik, sosyal bağ kurmayan, kendi içinde kültürü üreten, kendi içinde düşünen, kendi içinde ilişkiler kuran, kapalı yapılara dönüşmüş şehirler. Belki birbirleriyle ilişkiler kuruyor şehirler, bugün bu toplantı olduğu gibi, ama şehir kendi etrafındaki mekanla ve o mekanda daha önce var olmuş şeylerin hiçbiri ile tam manasıyla bir ilişki kurmuyor. Dolayısıyla bu kapalı yapıyı, içine kapanmış yapıyı yeniden nefes alıp veren bir yapıya dönüştürmek gerekiyor."

Birbirimizle uyum ve diğer canlılara uyumsa aslında demokrasinin özünde olan bir şey. Sadece bunun yaşamın her anına sirayet etmesi lazım. Uyum kelimesi buradan geldi. Netice itibarıyla aslında bizim temel olarak unuttuğumuz şeyi hatırlatıyor bu kelime. Şehirleri alırsak, şehirlerin şu anki varoluşu, bulundukları kırsal alana sırtını dönmüş, onunla fiziksel, düşünsel, ekonomik, sosyal bağ kurmayan, kendi içinde kültürü üreten, kendi içinde düşünen, kendi içinde ilişkiler kuran, kapalı yapılara dönüşmüş şehirler. Belki birbirleriyle ilişkiler kuruyor şehirler, bugün bu toplantı olduğu gibi, ama şehir kendi etrafındaki mekanla ve o mekanda daha önce var olmuş şeylerin hiçbiri ile tam manasıyla bir ilişki kurmuyor. Dolayısıyla bu kapalı yapıyı, içine kapanmış yapıyı yeniden nefes alıp veren bir yapıya dönüştürmek gerekiyor. Doğanın korunması için olması gereken şey de bu. Çünkü dünya nüfusunun artık yarıdan fazlası şehirlerde yaşıyor ve sizin artık insanları yeniden yağmur ormanlarında, tarım alanlarında, kırsal alanda yaşatma şansınız yok. Ama şehirler doğaya küsmüş, doğa da şehirlerden çıkmış. Ne yapacağız? Yapılabilecek olan tek şey yeniden doğayı şehirlerin içine getirmek, insanları da yeniden şehirde yaşıyor olmasına rağmen doğayla bağ kurabilen, uyumlu yaşayabilen varlıklar haline getirebilmek. Geleceğin şehirleri doğa ile uyumlanmış şehirler olacak ve doğa ile arasındaki duvarları, bunlar sadece işte İstanbul unsurları gibi fiziki duvarlar değil, zihinsel, kültürel ve ekonomik duvarlar. Bu duvarları ortadan kaldırmış şehirlerin birbirleriyle arasındaki ilişkilerden gelecek, ne çözüm geliyorsa.

Burada daha önce söylenen bu desantralizasyon meselesi çok önemli. Mesela sanatın nasıl doğa dostu olabileceğinin en güzel çözümü aslında desantralize sanat olması. Resim ilk çıktığında galerilerde değil, duvarlardaydı. Tiyatro ilk çıktığında orta oyununuydu, sokaktaydı, hayatın içindeydi evlerdeydi. Keza müzik öyleydi, edebiyat öyleydi. Biz bunların hepsini birer kapalı ortamda plastik üretilen bir şey haline getirip, yaşamın içinden çıkardık. Aslında hepimiz birer sanatçıyız ve bir tasarımcıyız bir yandan. Hayata böyle bakmayınca doğadan adım adım uzaklaşıyoruz ve bu uzaklaşma sonucunda da şu anda çok iyi bileneni iklim krizi ama onun dışında, işte ben belki 10 dakika konuşmuşumdur, bu konuşma süresince ben size doğayı anlatmaya çalışırken bir canlının nesli tükendi. 10 dakikada bir canlının neslinin tükendiği bir gezegende yaşıyoruz ve bunun yegâne sebebi bizim doğayla olan zihinsel, kültürel, mekânsal bağlarımızı koparmış olmamız. Bedenen bağlıyız ama zihinsel olarak tamamen kopmuş olmalıyız. Siyasetin gövdesini artık buradan üretmesi gerekiyor. Çünkü bir evvelki oturumda da vardı. Bindiği dalı kesen bir sistem bu ve bir süre sonra siyaset yapacak insanlar, siyaset yapılacak insanlar kalamayacak, öyle bir durumda dünya. Dolayısıyla bütün bunların uyumlanması ve yeniden bu döngüsel kültürde tarif edilen belki ayaklarla sanatın da, bilimin de, sporun da, akademinin de bilimsel düşünme sistematüğinden başlamak üzere, yeniden tarif edilmesi lazım. Bilimsel düşünme sistematüğü de doğrusal, onun da bir daha ele alınarak bilimin en temel kurallarından başlamak üzere...

İnanın bu hiç zor bir şey değil. Çünkü zaten dünyada böyle düşünen böyle üretimler yapan insanlar, öyle geçmişte kalmış kabileler falan değil. Bugün hala Türkiye’de, dünyada böyle üretim yapan insanlar sanatçılar var. Sadece bir mıknaatısın etrafındaki tozları, demir tozlarını kendine toplaması gibi, bu tarz insanların tek tek bulunup onların zihin dünyasına günümüz sistemi içerisinde yol açmak lazım, meydan açmak lazım. Ancak o şekilde bu büyük krizleri çözebiliriz. Yoksa ne yazık ki sadece teknolojiyi, enerjiyi yeşillendirerek ya da organik beslenerek bu büyük krizin altından insanlık kalkamayacak. Doğayla topyekûn bağlandığı yeni siyasetler, yeni teoriler, yeni bilimsel perspektifler üretmesi lazım.

Tekrar bu fırsatı bize verdiğiniz için çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

Mert Fırat

Güven Bey’e çok çok teşekkür ediyoruz değerli konuşmasından dolayı. Sırada Merve Akı var. Sayın Akı, WRI Türkiye Sürdürülebilir Şehirler ekibinde Kentsel Hareketlilik Yöneticisi olarak çalışmaktadır. Kentsel hareketlilik alanında yer alan ve yaya ve bisikletli gibi aktif ulaşım

türlerinin planlaması ve tasarımında, entegre ulaşım konusunda, kamusal alan ve bütünlüklük sokak tasarımı alanlarında çalışma yürütmektedir kendisi. Sorusu şöyle: Sürdürülebilir kentsel gelişme, kentlerin tüm vatandaşların ihtiyaçlarına cevap veren, herkes için daha güvenli, daha sağlıklı ve daha tatmin edici mekânlar olarak tasarlanmasına yardımcı olmaktadır. Bu bağlamda sürdürülebilir kentsel gelişmenin sosyal, ekonomik ve çevresel faydalarının yanı sıra kültürel faydaları nelerdir?

Merve Akı

WRI Türkiye Kentsel Hareketlilik Yöneticisi

Aslında tam Güven Bey'in bıraktığı yerden de almak istiyorum, hem de şehirlerin sırtını dönmesi kısmından başlamak istiyorum. Aslında bu özellikle kent coğrafyacılarının da çalıştığı ve bir çözüm olarak önermeyi hedefledikleri eleştirel coğrafya akımının içinde "politik ekoloji" kavramı var ve aslında orada söyledikleri temel şey kent ve doğanın birbirinden kopuk olmaması gerektiği. Yani aslında Güven Bey'den sonra konuşmak benim için çok büyük bir fırsat oldu. Çünkü konuşmaya buradan başlamak istiyordum.

Bizler kenti bağımsız bir beton bloğu gibi görüp, doğayı onun dışında tanımlayıp, hatta kimi zaman derslerimizde bile böyle okuyup, kırsalı, hinterlandı yani faydalanacağı bir alan olarak görüp aslında koparttık bu ilişkileri. Birazcık yaşadığımız sıkıntılar bunlardan kaynaklanıyor. Sürdürülebilir kalkınmadan ve sürdürülebilir kentsel gelişmeden bahsettiğimiz noktada da bizim bu doğa ile olan ilişkileri yeniden kurmak, kentin içinde de doğanın var olduğunu, yaşadığını, bunun aslında devingen ve devamlı olduğunu fark etmemiz gerekiyor. Yani kentlerimiz sadece betondan oluşmak durumunda değil. On beş dakikalık şehirlerden bahsediyoruz, yirmi dakikalık şehirlerden bahsediyoruz. Aslında bunları niye tartışmaya açıyoruz ve gündemimize alıyoruz? Bir yandan bir çözüm üretmek, daha aktif ulaşım türlerini, yayayı, bisikletliyi ya da daha temiz ulaşım türlerini ön plana alabildiğimiz, bunları mümkün mertebe yeşille, kentsel yeşil akslarla ve doğayla ilişkilendirebilmek için. Hatta kentlerde kent ormanları yaklaşımlarından bahsedebildiğimiz bir sistem tasarlamayı planlıyor kentsel gelişme yaklaşımları, sürdürülebilir kalkınma.

Bunun da en büyük temel nedenlerinden bir tanesi Birleşmiş Milletler'in 2018'de açıkladığı nüfusla ilgili kriter. Yani dünyanın yarısı şu anda kentlerde yaşıyor ve 2050'ye geldiğimizde yüzde 68 olacak bu oran. Bazı kentlerde bu kentleşme hızı çok daha hızlı ve dolayısıyla sonuçlarını daha çok, daha şiddetli bir şekilde görüyoruz. Bununla birlikte, bir önceki oturumda da bahsedildi IPCC'nin (Intergovernmental Panel on Climate Change /

Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli yayınladığı rapor aslında bir buçuk derecenin üzerine çıkamayacağımızı söylüyor. Ama biz kentlerde yaptığımız üretimle, kullandığımız otomobillerimizle, kullandığımız yakıtlarla aslında bunu sürekli körüklüyoruz ve biz şu anda konuşurken de bir yandan göç devam ediyor kentlere. Tüm bunlar, aslında Rio ve Brundtland raporuyla birlikte başlayan ve 76'lardan beri konuşulan tüm o süreçlerin, geldiğimiz noktada hala benzer şekilde tartışıldığını gösteriyor. Ben de çözümün çok uzak olmadığını düşünüyorum. Çok ekstrem tasarımlara gitmeye gerek yok. Doğayla bir aidiyet geliştirmek gerekiyor ki kentimizde bulunan bir yeşil alan, su havzası kentin içinde aslında, kopartmaya gerek yok. Sadece onun ilişkilerini kurmak gerekiyor. İşte kültürün geliştiği ve önem kazandığı nokta tam olarak burası oluyor.

Bu yine eleştirel coğrafya akımında konuştuğumuz imitasyon doğa üretimleri söz konusu. Ne anlıyoruz imitasyon doğa deyince? Aslında bize daha çok böyle doğanın yeşil olarak kodlandığı, topografyanın değiştirildiği, o ekolojiye uygun ağaç ya da peyzaj ürünleri sistemlerinin olmadığı, zorla orada ekstra eforla üretilen alanların gerçekleştiği ve steril bir doğa imajından bahsediyoruz. Aslında böyle bir imaj yerine gerçekten var olan, oraya uygun ve kendi akışında ilerleyen sistemleri kurgulayıp, onların yaşamlarına izin verdiğimiz noktada, işte o zaman gerçekten bu sürdürülebilir kalkınmadan ciddi anlamda, özellikle kent ölçeğinde bahsedebiliyor olacağız.

Dolayısıyla benim temel olarak söylemek istediğim şey; tüm yaklaşımlar, on beş dakikalık şehirler ya da yeni şehircilik yaklaşımları, tüm bu tartıştığımız konular, desteklediğimiz konular, düşük emisyon bölgeleri, bunların hepsi günün sonunda tek bir sonuca çıkıyor. Biz farklı yerlerde farklı çözümler üretmeye çalışıyoruz. Ama aslında kenti doğadan ayrı bir şey olarak düşünmek yerine ikisinin eşlenik ve birbirinin içinde olduğu, birbirini besleyebileceği bir şey olarak düşünmek gerekir. Aslında tam olarak dögüsel kentlere referans veriyorum, birinin atığının diğerinin ilk materyali olduğunu kabul edebildiğimiz ve bunun da aslında daha çocukluktan ömür boyunca bizlerde bir kültür, arka planda işleyen bir düşünce olarak yansıyabildiği bir sistemle gerçekleştirebileceğini düşünüyorum.

Ben umutlu olmayı severim. Bugünkü konuşmalarda da bunun için çabaların olduğunu görüyorum ve gerçekten şehirler bir noktada bunu başaracak diye umut etmeye de devam ediyorum. Belki çalıştığım kurum nedeniyle de böyle düşünüyor olabilirim ama önceki oturumda Şerdil Başkan'ın söylediği, "Biz bunun için kararlı mıyız?" sorusu bence kritik bir soruydu ve kararlı olmalıyız, çünkü yaşayacağımız bir hayat olmayacak öteki türlü. Çok teşekkür ederim.

Mert Fırat

Merve Hanım, çok çok teşekkürler. Siz de Şerdil Başkan'a pası atmışken, deminden beri de herkes vurgu yaptığı bu söylemle eylemin gerçekleşmesi ve bu noktada harekete geçmekle ilgili Şerdil Başkan ve ekibinin çok pratik uygulamaları var. Başkanım mutlaka söyleyecektir. Şerdil Dara Odabaşı, Kadıköy Belediye Başkanı. Türkiye'nin kültür başkenti haline gelmekte olan Kadıköy'ün belediye başkanı kendisi. Döngüsellik tartışması bağlamında kültürün rolü nedir başkanım? Döngüsellik ve kültür ilişkisi Kadıköy Belediyesi'nin çalışmalarına nasıl yansımaktadır?

Şerdil Dara Odabaşı

Kadıköy Belediye Başkanı

Ona cevap vermeden önce biraz önceki oturumda Şule Hanım'a "Kararlı mısınız?" diye sordum, Şule Hanım gitti. Şimdi Görgün Bey'e soracağım, Kadıköy Belediyesi ile İKSV'nin çok ciddi işbirlikleri var, siz de kaçacak mısınız sorudan sonra? Şule Hanım parayı vermeden gitti ama siz Türkiye'nin en köklü sanat vakıflarından birisiniz. Sizinle de çok fazla işbirliğimiz var. Umarım bu işbirliği artarak devam eder. Şule Hanım'ı kaçırdık, siz de kaçmazsınız. Ben Şule Hanım'ın kaçtığını düşünmüyorum çünkü o da bu dünyada yaşamak istiyor, onun yaşamı için, onun gelecekteki bugünkü standartlarını koruyabilmesi için birbirimizi desteklememiz gerekiyor.

Ben söyledim biraz önce biz risk alıyoruz, mevzuatsal anlamda risk alıyoruz. Onlar da ekonomik olarak risk alacaklar. Siz başka bir alanda, kültürel anlamda, size işte sponsor olan, sizi destekleyen kuruluşların daha rahat yaşayabilmeleri için çünkü kültürü geliştirme noktasında risk alıyorsunuz. Çünkü hepimiz bu dünyada yaşıyoruz, başka da bir dünya yok. Buna sahip çıkmamız gerekiyor. Ben onun için biraz önce o soruyu sordum, yapıyormuş gibi mi yapacağız yoksa gerçekten yapacak mıyız, kararlı mıyız? Ama arada gelen herkes "Evet biz kararlıyız, bunu yapacağız" dedi. Umarım bu zirve, bu etkinlik bunun başlangıç noktası veya bir ileri götüren aşaması olur. 11-13 Mayıs'ta Malmö'de ICLEI'nin Genel Kurulu'nda bunlar daha detaylı konuşulur. Karar alma noktasında, karar alma süreçlerine baskı unsuru olma, kamuoyu oluşturabilme noktasında daha etkin bir çalışma içerisinde oluruz.

Kadıköy Belediyesi olarak kültür politikamız ne, bu olaylara, kültüre nasıl bakıyoruz? Her olaya baktığımız gibi bakıyoruz yani bugün sadece yorumlayarak veya bugünü baz alarak yapmıyoruz. Gündelik savrulmalarla değil, planlı, uzun vadeli geleceğe hazırlıyoruz Kadıköy'ü ve kültür de bunun en önemli parçalarından bir tanesi. Bunu planlarken hizmetlerimize bütünsel

olarak bakmamız gerekiyor; geçmiş, bugün ve gelecek ekseninde. Geçmişimiz bizim için çok önemli, çünkü 1989 yılından beri sosyal demokratlar tarafından yönetilen bir belediye anlayışı var ve oradan gelen bir kültürel miras var. Biz bu mirasın üzerine bu mirası daha da büyüterek üzerine koyacaklarımızla Kadıköy'ü geleceğe hazırlıyoruz. Onun için o eksen birbirini tamamlayan, birbirini destekleyen kavramlar. Çabamız ise Kadıköy'ü özgürlüğün, eşitliğin, kardeşliğin simgesi bir kent olarak yaşatmak. Dayanışmanın, sosyal adaletin, laikliğin taşıyıcısı bir Kadıköy'ü mutlak kılmak siyasi olarak en büyük hedeflerimizden birisi. Kadıköy'ü örnek bir ilçe yapan da köklerine, kültürüne sahip çıkması.

Biraz önce söyledim, bu gerçekten ve bu mirastan yola çıkarak geleceği kurmaya çalışıyoruz. Bunu yaparken de vazgeçilmezimiz çağdaş demokrasiyi içselleştirmiş çok sesli bir toplumu yaratmak. Sürdürülebilir kalkınma ve dirençli kentler kavrayışımızı da bu anlayışla şekillendiriyoruz, temellendiriyoruz. Kültür politikalarını bu süreçlerin merkezine odak olarak alıp bunun üzerine, etrafına kurmaya çalışıyoruz. Çünkü bizim için kültür sadece sanat demek değil. Çağdaşlık ve demokrasi ilkelerimizin bir uzantısı olarak ilerici bir yaşam kurmanın tüm aşamalarını kültür olarak algılıyoruz ve bunu yaşatmaya çalışıyoruz.

Biliyoruz ki kültürsüz bir kent yaratmak veya kalkınma anlayışı kenti ancak ataerkil kılar ve farklılıkları dışlar, geleceği de inşa edemezdi. Nitekim bunun örneklerini başka ilçelerde görüyoruz. Bu anlayışı da Kadıköy'de yaşatmaya çalışıyoruz. Benim hemen bir alt katta yapmış olduğum bir meclis konuşması var. AK Parti Grup Başkan vekilinin LGBT'lerle ilgili yapmış olduğu yoruma karşı benim bir konuşmam vardı. Orada da insan haklarına odaklayarak, farklılıkları odaklayarak, Kadıköy'de yaşayan mağdur kesimleri, Kadıköy'de yaşayan ezilenleri eğer bir kurum olarak belediye olarak bu yaşayanlara sahip çıkmazsak bir tarafımız eksik. Çünkü biz hani dini, dili, ırkı, cinsel yöneliminden dolayı insanları bir kenara ötekileştirip bırakamayız. Bunları yaşayan herkese eşit bir anlayışla hizmet

götürmemiz gerekiyor ve bunu yaparken de tamamen kendinden bağımsız, yaşadığı soruna çözüm üretmemiz gerekiyor. Bunları Kadıköy'de yaptığımız için, kültürel anlamda çeşitliliği sağladığımız için Kadıköy kültürün başkenti.

Biz Kadıköy'de yaşayan herkesin biraz önce söylediğim gibi dinine, diline, ırkına, cinsel yönelimine, tuttuğu takıma bakmıyorum. Ben Fenerbahçeliyim, Galatasaraylıların da çöpünü topluyorum, veya Kartal Belediye Başkanı Gökhan, o da Fenerbahçelilerin çöpünü topluyor, o da Beşiktaşlı. Yani biz ayırım yapamayız. Sosyal demokrat belediyelerin, sosyal demokrat kişilerin kendilerini geleceğe hazırlarken bu ayrımlardan mümkün olduğu kadar da uzaklaşmaları gerekiyor.

Döngüsel kültür kavramıyla benim ilk tanışmam; İzmir'de Dünya Belediyeler Birliği'nin düzenlediği Kültür Zirvesi'nde kabul edildi ve orada ortaya çıktı. Geçmişle, günümüzle, birbirimizle, doğayla uyumlu bir geleceği hedefliyor. Biraz önce söyledim, ben bizim Kadıköy'de yapmış olduğumuz bu hizmetleri çok iyi formüle eden anahtar kelimeler oldu bu kavram. Biraz önce söyledim gibi, geçmişimiz bizim için önemli çünkü geçmişimizden ders olarak geçmişimizi yücelterek, geçmişimizin vermiş olduğu mirası kullananak kenti bugüne ve geleceğe hazırlıyoruz. Kadıköy'de yaşam kültürü denince Kadıköylülerin yaşama katılmalarını, karar süreçlerinde rol almalarını, aktif yurttaş olmalarını sağlayacak mekanizmaların da kurulmasını anlıyoruz ve bunu sağlamaya çalışıyoruz. Kültür, sanat, spor olanaklarından yararlanmalarını, bireysel girişimlerini desteklemeyi, sağlıklı ve maalesef ki bugünün Türkiye'sinde pek rastlamadığımız bir şekilde mutlu bireyler olmalarını amaçlıyoruz. Yani bu bizim için öncelikli anlayışlarımızdan, öncelikli yapmak istediklerimizden birisi.

Doğa ise bize döngüsellüğün ne kadar önemli olduğunu anlatan en önemli kavram. Şimdi bundan sonra anlatacaklarımın da birçoğunu Türkiye'de ilk yapan belediyeyiz. Onun için hani biraz övünerek ve gurur duyarak bunları anlatacağım. Çalışma arkadaşlarımız emeklerine sağlık. Kadıköy olarak, Kadıköy Belediyesi olarak günümüzün önemli gündemlerinden olan iklim krizi hakkında yaptığımız çalışmalar nedeniyle iklim başarı rozeti aldık. Bir atıksız yaşam hareketi başlattık ve bu atıksız yaşam hareketini destekleyen Atıksız Dükkan'ı açtık, Türkiye'de yerel anlamda bu bir ilk. Bu dükkanda tek kullanımlık ürünler yerine uzun ömürlü, ambalajsız ve ekolojik ürünlere erişim imkanı sunan, döngüsel ekonomiyi destekleyen, tüketiciyle yerel ürünü ve üretici buluşturan, biraz önce söyledim Türkiye'nin ilk ve tek yerel uygulaması.

İklim krizi ile mücadele konusunda ise şöyle bir durum var. Hükümet Paris Anlaşması'nı yeni imzaladı. Biz bu anlaşmayı ilk Paris Anlaşması ilan edildikten hemen sonra uygulamaya başladık.

Türkiye Cumhuriyeti devleti kabul etmeden Kadıköy Belediyesi olarak Paris İklim Anlaşması'nda yerine getirilmesi gereken yükümlülükleri belediye anlamında üzerimize düşeni yerine getirmeye başladık. İklim adaptasyon eylem planımızı hazırladık. Kurumsal sera gazı salımlarını hesaplayan sistemlerimiz var. Yeni binalar için yağmur suyu toplama mecburiyetini getirdik. Yeşil bina mecburiyetini getirdik. 2000 metrekaresinin üzerindeki binalarda gri su toplama için gerekli imar değişikliklerini geliştirdik. Şu an Kadıköy Belediyesi'nde sokakları yıkayan çöp yıkama araçları yağmur suyunu kullanıyorlar veya bazı parklarımızdaki sulamalar yine yağmur suyundan elde edilen sularla yapılıyor.

Güneş enerjisi santralleri kuruyoruz. Şule Hanım kaçtı, ikincisi için kredi isteyecektik. İsteyemeden gitti ama kendi öz kaynaklarımızla ikinci güneş enerjisi santralimizi de yapacağız. Genelde belediye başkanları yol açmakla övünür. Biz bir sokağımızı yolu kapatarak hava koridoru oluşturduk. Birsen Hanım burada mı, Bozkurt Belediye Başkanımız biraz önce 40.000 hektar tarım alanım var demişti. Bizim Geri Dönüşüm Atık Merkezi'ni kurabilmemiz için 1000 metrekareye ihtiyacımız vardı Kadıköy'de. 1000 metrekare yer bulamadığımız için Kadıköy Belediyesi'nin bahçesinde yaptık. Bu ihtiyaçtan hareketle bir sokağı kapatarak yeşillendirdik. Trafikçe kapattık çünkü çok fazla yeşilin olmadığı bir mahallemizdi. O mahalledeki sokağı kapatarak hava koridoru yarattık.

Çevre izleme ve erken uyarı sistemimiz var. Çok daha önemli çocuklarımız toprağı sevsin ve yeşili sevsin diye kent bostanları açtık. Bir örnek vermek istiyorum; geçen kardan sonra tam kar yağarken bostan sahibi olan bir komşumuz marulun üzerindeki karı temizlemeye gitmiş. Sordum niye gittiniz. "Kar belki zarar verir" diye dedi. Tam tersine kar onu korur, hani soğuğa karşı, dona karşı korur. Çünkü o kadar topraktan kopmuşuz ki, o kadar üretimden kopmuşuz ki o kadar tüketime alışmışız ki... Çocuklarımız domatesin ağaçta, çileğin ağaçta yetiştiğini biliyorlar. Çok küçük alanlar, gerçekten çok küçük alanlar, yani dört tane bostanımız var. Belki bunu bazı belediye başkanlarımız veya Avrupa'dan gelen dostlarımız anlamakta zorluk çekebilir ama o büyük binaların arasında küçücük yerlerde tarım yapmaya çalışıyoruz ve buradaki amacımız sağlıklı bir üretim yapmak, bunun ötesinde çocukların neyi nasıl üretildiğini görmelerini sağlamak. Yeşil de bizim döngüsel yaşamımızın vazgeçilmezlerinden birisi.

Çok fazla uzatmayacağım. Sürdürülebilir kalkınma ve dirençli bir kent yaratma hedefi bizim Kadıköy'de temel hizmet politikalarımızın en temel ilkelerinden biri. Tekrar söylüyorum, biz Kadıköy'ü geleceğe hazırlarken bu prensiplere hazırlamaya çalışıyoruz. Bunda kararlıyız ve buna inanıyoruz. Buna sadece benim inanmam yeterli değil tüm çalışma arkadaşlarımızın,

başkan yardımcılarını, ilgili müdürler, tüm müdürler, belediye meclis üyelerimiz ve Kadıköylüler gelecekte neyle karşılaşacağını bilerek bize talepte bulunuyorlar ve bu inancımızı, kararlılığımızı destekliyorlar.

Burada ikinci amacımız; benim seçim sloganım “Daha Çok Kadıköy” idi. Bu zirve sonrasında burada elde edilen, Kadıköy’de uygulanan iyi politikaların, iyi uygulamaların farklı paydaşlarla, yeni işbirlikleri yaratarak önce Türkiye’de sonra da dünyanın değişik ülkelerinde yerlerinde uygulanmasını sağlamak istiyoruz.

Hepinize tekrar çok teşekkür ediyorum. Görgün Bey’den de gelecek için desteğini esirgememesini rica ediyorum.

Mert Fırat

Değerli konuşmanızdan dolayı çok teşekkür ederiz Başkanım. Daha çok Kadıköy, daha çok Kadıköylü. İzmir’in de en çok göç aldığı yerlerden biri Kadıköy’ müş bu arada. Şu anlamda söylüyorum, hem daha çok Kadıköy hem daha çok İzmirli. Daha çok bu anlayış ve bu anlayışın içselleştirilmesi diyelim. Ve Dr. İrem Daloğlu Çetinkaya, Boğaziçi Üniversitesi Çevre Bilimleri Enstitüsü’nde akademisyendir kendisi. İklim değişikliğinin ekosistemler üzerindeki etkilerini modellemek için araştırmalar yapmakta ve iklim değişikliği ve çevre politikaları konusunda dersler vermektedir. Sizce insanın doğal kaynaklarını sürdürülebilirliği üzerindeki etkilerini azaltabilecek bir ekosistem mümkün müdür? Çok net bir soru.

İrem Daloğlu Çetinkaya

Boğaziçi Üniversitesi Çevre Bilimleri Enstitüsü

Net ama zor. Çok teşekkürler. Bu aynı soruya farklı bakış açılarının birlikte olduğu besleyici bir panel. Gerçekten çok teşekkürler, çok keyifli katılması. Şimdi ben sorunuza şöyle bir şeyle cevap vermek istiyorum. Ekosistem dediğimiz şeyi nasıl tanımlıyoruz? Ekosistemi 1990’ların sonundan sonra sosyal ekolojik sistemler olarak tanımlıyoruz. Yani yaptığımız her davranışın ekosistem üzerinde bir etkisi var. Sosyal ekolojik sistemler olarak tanımladığımızda, dediğim gibi biz bireyler olarak davranışlarımızın ekosistemler üzerindeki etkisini, ekosistemlerdeki değişimin de bizlerin üzerindeki etkisini kabul ederek devam etmeliyiz. Yani ekosistemi bir kompartımana ayırmamalı ama bütüncül, daha kapsayıcı bir şekilde kabul ettiğimizi, ne kadar karmaşık olduğunu da anlıyoruz. Ne yazık ki $2 + 2$ eşittir 4 kadar kolay bir denklem yok çevre bilimlerinde ve bunun belki de en çarpıcı, güncel ve bizi zorlayan örneği de iklim krizi. Neden sonuçlandığını biliyoruz,

neden burada olduğumuzu anlıyoruz ki IPCC'deki bilim insanları bundan çok emin konuşuyorlar. Yani insan davranışları nedeniyle iklim krizinin içerisindeyiz. Davranışlar, bütün fosil atıklar, fosil enerji kullanımı olsun, bunlarla buradayız. Fakat çözüme baktığımızda bu bütüncül bakış açısını kavramamız gerekiyor. Yani bizler, insanlar, sosyal bireyler olarak ekosistem üstündeki etkimiz çok fazla ve ekosistemden de ciddi bir şekilde etkileniyoruz, ekosistem üzerindeki etkilerinden.

İklim krizi bunun en çarpıcı örneği dediğim gibi. İklim krizini şöyle tanımlayabiliriz; global ölçekte bir deney. Aslında bilmiyoruz neler olacağını. Bazı modeller kullanıyoruz, bazı çıkarımlar, senaryolar yapıyoruz ama emin de değiliz. Bir buçuk derecenin altında bir ısınamayla ekosistemin sağlığını koruyabileceğini düşünüyoruz ama bu da net değil. O zaman ne yapmak gerekiyor? Kısa, küçük bir penceremiz var. Yakın zaman içerisinde davranışlarımızı değiştirmemiz gerekiyor. Yani şu ana kadar kabul görmüş, çoğu zaman da bir hak olarak gördüğümüz bazı şeylerden arınmamız gerekiyor. Bu insan odaklı bakış açısından uzaklaşmamız gerekiyor. Daha bütüncül, daha kapsayıcı bakmamız gerekiyor ekosisteme.

Bugün panelde de çok fazla kullanıldı uyum kelimesi. Acaba her değişikliğe uyum sağlayabilecek miyiz bunu da düşünmeliyiz. Yani ekosistem çok hızla değişiyor. İklim kriziyle birlikte büyük riskler altındayız. Acaba ekosistemdeki her değişime uyum sağlayabilecek güçte miyiz? Ben çok emin değilim, uyumun da ne yazık ki bir sınırı var. Bu yüzden de azaltıma da odaklanmamız gerekiyor. Yani iklim krizine yol açan davranışlarımızı değiştirmeye de odaklanmamız gerekiyor. Bu noktada yerelin ve bireyin gücünün farkında olmalıyız. Beni çok umutlandıran bir gerçek bu. Yerelden birçok çözüm çıkıyor. Kadıköy Belediyesi bunun çok güzel bir örneği. Yerelden gelen çözüm birey tarafından daha çabuk uygulanıyor. Bu yüzden de yerelle karşılaştırdığımızda, makro ölçekteki politikaların uyum olanağı oranı daha düşük.

Tüm bunlar aslında bir umut bence ve mesela kültürü konuşuyoruz, kültürün yeni bir tanımı sanat tabii ki kültürün bir parçası ama kültürü ben şöyle de yorumlamak istiyorum; insan davranışlarının normların hepsi. Günümüzdeki davranışlarımızı özetlemek gerekirse veya daha farklı bir bakış açısıyla bakmak gerekirse çok tüketim odaklı yaşıyoruz. Farkındalık dediğimizde bütün tüketimin bir karbon ayak izi olduğunun, bir su ayak izi olduğu, bir çevre ayak izi olduğunun farkında olarak bu tüketime evet demek gerekiyor. Bu hem ne kadar büyük bir güce sahip olduğumuzu da gösteriyor birey olarak. Tüketim ile birlikte gelen ayak izlerinden kurtulmanın yolu da bizde. Toplumsal değişimin çözümü de yine birey olarak bizlerde.

Ben kendimi çok şanslı hissediyorum üniversitede çalıştığım için.

"Bugün panelde de çok fazla kullanıldı uyum kelimesi. Acaba her değişikliğe uyum sağlayabilecek miyiz bunu da düşünmeliyiz. Yani ekosistem çok hızla değişiyor. İklim kriziyle birlikte büyük riskler altındayız. Acaba ekosistemdeki her değişime uyum sağlayabilecek güçte miyiz? Ben çok emin değilim, uyumun da ne yazık ki bir sınırı var. Bu yüzden de azaltıma da odaklanmamız gerekiyor. Yani iklim krizine yol açan davranışlarımızı değiştirmeye de odaklanmamız gerekiyor."

Her zaman genç ve dinamik ve umut dolu insanlarla birlikteyim, göreceli olarak. Ve üniversitede onların değişim kapasitesinin farkına varmaları için çalışıyoruz. Sahip oldukları gücün farkına varmalarına çalışıyoruz ve onların da önceki nesillerle karşılaştırınca daha az bencil olduklarını düşünüyorum açıkçası. Daha değişime açık olduklarını düşünüyorum ve bütün bunları birleştirince, bilim tarafından bakınca, umutlu olmak için sebebimiz var. Ama bir yandan da zaman hızla ilerliyor. Davranışları değiştirmeye bir kültürel dönüşüm gerekliliğinin altını çizmenin önemli olduğunu düşünüyorum. Karbon ayak izi, su ayak izimiz bunların hepsi bizim dünyaya bıraktığımız iz ve bu sosyal ekolojik sistemler olarak düşündüğümüzde bu ayak izlerini düşürerek daha az ekosisteme zarar verdiğimiz bir senaryonun da mümkün olabileceğini düşünüyorum.

Çok teşekkür ediyorum.

Mert Fırat

İrem Hanım'a çok çok teşekkür ediyoruz ve son konuşmacımız Buket Uzuner; yazar, romancı, hikâyecisi ve gezi yazarı. Çevrebilimci, feminist, hayvan ve çevre hakları savunucusu, iklim değişikliği çevre sorunlarını ele aldığı ve Türk mitolojisinden fantastik öğeler kullandığı habitat dörtlemesi romanları "Su", "Toprak", "Hava" ve "Ateş" serisinin yazarı kendisi. Kültürel edebiyat ve sanatın doğamızla, geçmişle, birbirimizle ve değişimle kurduğumuz ilişkiye nasıl bir katkısı olur? Nasıl katkı sağlar?

Buket Uzuner

Yazar

Merhaba hepinize. Bir Kadıköylü olarak ben evimde bulunmaktan tabii çok mutluyum. Böyle bir şeyin, böyle bir iklim meselesinin Kadıköy'de konuşulmuş olmasından çok mutluyum. O yüzden Kadıköy Belediyesi'ne ve burada mı bilmiyorum ama İzmir Belediye Başkanı Tunç Bey'e de sevgilerimi iletmek istiyorum. Tabii edebiyat yine sonra kaldı ama hiç dert etmiyorum. Çünkü biz homosapiens insan türü olarak aslında homoneransız yani hikâye eden ve hikâye dinleyen bir canlıyız. Diğer bahsedilen insan dışı hiçbir canlı böyle bir şansa sahip değil. O yüzden eninde sonunda hepimiz o hikâyelere, masallara, ninnilere, mitolojilere döneceğiz, döneceksiniz. Bütün sanatların da anası olduğunu düşünüyorum. Çünkü Taş Devri'nde duvara yapılan, mağaralarda yapılan resimlerin de bir hikâyesi vardı. Önce bir hikâyesi var, ondan sonra imgeler geliyor. Bundan kaçamayız.

Ben de komşum gibi aslında bir çevre bilimciyim. Türkiye’de çevre biliminin adının anılmadığı, hatta dünyada bile çok konuşulmadığı yıllarda, onun okula başladığı yıldan epeyce önce okudum ben. Biyoloji üzerine mikrobiyal ekoloji okumaya karar verdim. Türkiye’de bunun ne işe yaradığını çok bilen yoktu. “Çevreci ne demek, ne işe yarıyor, bahçe düzenlemesi mi yapacak?” diye soranlar oluyordu babama. Bu mesele, 1980’lerde de gündemdeydi ama tabii benden önce bunu yapanlar da vardı.

İki gün önce Adana’daydık. Adana Belediyesi’nin Türkiye’nin Homeros’u diye anılan çok değerli büyük yazarımız, üç dört kere de Nobel edebiyat ödülüne aday olmuş olan Yaşar Kemal’i anmak için oradaydık. Yaşar Kemal tabii boşuna bu kadar çok sevilmiyor. Çünkü edebiyatımıza çevre sorunlarını 1970’lerden önce röportajları, sonra da romanları ve kurgu eserleriyle kültür hayatımıza armağan eden, kendinden sonraki yazarlara da bu duyarlılığı aşılayan çok önemli bir yazardır. Onun özellikle “Deniz Küstü” romanı İstanbul’da Marmara Denizi gibi çok önemli bir iç denizde, özellikle balıkların ama daha çok bir yunusun ki Marmaramızın çok önemli canlılarındandır, çok şükür hâlâ varlar ama daha ne kadar dayanırlar onu bilmiyoruz. Bir balıkçıyla bir yunus arasında geçen, aslında duygusal bir ilişkiyi edebiyatımızda çok ender o sıralarda rastlanan insan dışı canlıların de karakter olduğu romanları kurmasıyla hepimize öncü olmuştur. Biliyorsunuz geçen senelerde ki bu yaz da olması büyük ihtimal, Marmara Denizi’nde müsilağ adı verilen çok önemli bir ekolojik sorun yaşıyoruz. Bu aslında biyolojide ve çevre bilimlerinde çok bilinen bir şeydir. Oksijensizlik ve diğer canlıların yok olmasıyla ilgili bir sorundur ve temel olarak ekolojide öğretilir.

Bu arada benim en büyük hayallerimden birisi Türkiye Cumhuriyeti’nde, anaokullarında ekoloji dersinin konmasıdır. Ekoloji aslında tabiat sevgisi demektir, tabiatın nasıl işlediğini anlatmaktır. Çocuklara ağaçların da canlı olduğunu öğretilseniz onlar büyüüp siyasete girdiklerinde zeytin ağaçlarını kesmeyi amaç edinmezler. Çünkü onun da bir canlı olduğunu, onun da canının yandığını çocukken anlamış olurlar. Bu çok önemli bir

bilgidir. Edebiyatın şimdi tabiatı içine alan ve tabiatla, iklim kriziyle ilgili sorunlarını bünyesinde barındıran, bunu öne çıkaran bir ekol ya da dal olarak, tür olarak "iklim kurgu" adı verilen bir bölümü var. Bu tabii yine Amerikalıların çok sevdiği bir şey biliyorsunuz etiketler koymak. Ama bazıları çok güzel oluyor. Çünkü iklim kurgu, climate fiction, çok kısaltıyorlar da clarify diyorlar. Çok havalı geliyor insana, nedir bu diye ilgi duyuluyor. Aslında baktığınızda işte Yaşar Kemal'in "Deniz Küstü" romanı Hemingway'in "İhtiyar Adam ve Deniz" hikâyesi ya da adını anmadan tabii geçemeyiz Aldo Leopold adlı çok önemli bir Amerikalı tabiat yazını ustasını da bu alanda düşünebiliriz. Onun toprak etiği, toprağın da haklar olduğu fikrinde bahsettiğimde, ben Toprak romanımda bundan bahsettim, bazı okurlar bana insan haklarının sorun olduğu bir ülkede insanın haklarından mahrum olduğu bazı coğrafyalarda tabiat etiği ya da toprak etiği nedir diye soruyorlardı. Oysa onlar olmadığı için insan haklarını kaybettiğimizi, ancak bize hikâyeler, masallar, destanlar anlatır.

Bugünlerde mitolojiye çok büyük bir ilgi var. Neden diye sorarsanız, benim bu tabiat dörtlemesi diye başladığım "Su", "Toprak", "Hava" ve henüz yazmakta olduğum "Ateş" gibi romanları yazarken yaptığım çalışmalar nedeniyle görebiliyorum. Ben, hiçbir sosyal bilim eğitimi almamış olmama rağmen on üç yıldır çok ciddi bir şekilde özellikle Türk mitolojisi, Sibirya'daki Türk mitolojisini çalışmaya başlamamla, bunun neden bu kadar gündeme geldiğini, yani mitolojilerin bütün dünyada neden yeniden çok gündeme geldiğini çok rahatlıkla görüyorum. Çünkü aslında animist inançlarda, yani tek tanrılı dinlerden önceki inançlarda bütün dünyada ister şaman olsun, bizim Türk kültürümüzde olduğu gibi, ister pagan olsun hepsinin tabiatla korkunç güzel bir ilişkisi var. Bu ilişki tabiatın efendisi olmamak bazına, temeline bağlı. Çünkü onlar tabiatın bir parçası olduğunun farkında olan ninelerimiz ve dedelerimizmiş. Bu çok önemli bir bilgi. Çevre bilimin aslında hep söylediği gibi sade yaşamak aslında onların bildiği bir bilgi.

Bugün yazı ve sanat gibi, bilim gibi çok önemli buluşlara sebep olan, bunları yaratan insan zihni maalesef eskiden öğrendiği, eskiden bildiği şeyleri unutmuştur. Bugün edebiyatın ve sanatın en önemli rolü insana bunları hatırlatmasıdır. Bizler devridaim denen bir kavramın çocuklarıyız. Bu sadece Alevi, Bektaşî, Sufi geleneğinden gelen bir şey değildir. Bu ülkede sürdürülebilirliğin çok eski, binlerce yıl öncesine dayanan devridaim diye bir döngüsellikten bahsettiği, ölen insanların arkasından "devridaim olsun" derken o insanın toprağa karıştığında onun toprakta yeniden bir ağaçta ya da başka bir canlıda devam edeceği fikri var. Bunun bizim mitolojimizde hayat ağacına bağlanacağı, o masallarla o öykülerle ve o destanlarla aslında bize tabiatla nasıl uyum içinde yaşamamız gerektiğini, o bilgelerin özellikle otacı, otçu, şıfacı

ninelerin bize anlattığını biliyoruz.

Ben daha uzun bir konuşma hazırlamıştım ama sona kalan biraz yazıya kalacak. "Toprak" romanından bir bölüm okuyacaktım, onu da erteliyorum çünkü burası biraz sıcak ve uzun oldu. Onu artık isteyenler okur diye düşünüyorum. Teşekkür ederim.

Mert Fırat

Çok çok teşekkür ediyoruz tüm katılımcılarımıza ve emeği geçen herkese. Uluslararası Sürdürülebilir Kentsel Zirvesi için çok çok teşekkürler, başta başkanlarımıza ve emeği geçen herkese. Sağ olun.

16:00 - 17:30

Avrupa ve Küresel Girişimlerin Yerelleştirilmesi

Moderatör: Wolfgang Teubner

ICLEI Avrupa Bölge Direktörü

Peter Kurz

Mannheim Belediye Başkanı, Almanya

Gerd Trogemann

UNDP İstanbul Bölge Ofisi Direktörü

Dr. Göktuğ Kara

Sürdürülebilir Hareketlilik ve İklim Değişikliği Takım Koordinatörü, AB Türkiye Delegasyonu

Verena Schwarte

Uluslararası İlişkiler ve Küresel Sürdürülebilirlik Departmanı, Bonn Belediyesi, Almanya

Julia Bartmann

Heinrich Böll Stiftung Türkiye Temsilciliği Direktör Yardımcısı

Chris Castro

Sürdürülebilirlik ve Dirençlilik Ofisi Direktörü, Orlando, ABD

Gökhan Yüksel

Kartal Belediye Başkanı

Wolfgang Teubner

Biliyoruz ki bütün yerel yönetimler belirli çabalar harcıyor ve bu çabalar belirli taahhütlere dayanıyor. Sürdürülebilirlik Kalkınma Amaçları, Paris Antlaşması ve Belediyeler Birliği Antlaşması var. Bu anlaşmaların hepsi birbiri ile bağlantılı. Çok çeşitli uluslararası anlaşmalar ve taahhütler var. Avrupa seviyesinde de aynı şekilde taahhütlerimiz var. Yeşil Mutabakat var. Bunların hepsi çok bütünsel

projeler. Özellikle iklimi nötr bir hale getirmek için çok kararlı hedefler ve amaçlar söz konusu. Bunu da çevre ülkelere ve bütün dünyaya yaymak istiyoruz. Çok önemli iş birlikleri var, bu bağlamda Türkiye'yi de saymadan geçemeyeceğim. Türkiye de çok önemli bir paydaş. Bizler burada bir şekilde kentlerin, uluslararası organizasyonların nasıl bu sözleşmeler doğrultusunda çalışmalarını ve yerel politikaları şekillendirdiği üzerinde biraz konuşacağız. Elbette burada çeşitli kanallar oluşturuluyor, bu kanallar sayesinde iletişim kurulabiliyor ve uluslararası politikalar oluşturulabiliyor. Şimdi sözü ilk konuşmacımız olan Mannheim Belediye Başkanı Sayın Peter Kurz'a vereceğim. Mannheim gerçekten önemli ve yetkin çalışmalar gerçekleştiriyor. Çeşitli antlaşmalar ve yaptığı taahhütlerle bu bağlamda önde gelen kentlerden bir tanesi. Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları, Politikalar ve yerel uygulamalar uyguluyorlar. Aynı zamanda Avrupa içinde çok önemli uygulamalara temel oluşturuyorlar. Kendi iklim-nötr hedeflerini de 2030 yılında gerçekleştirmek üzere bir taahhütleri var. Kendisine sorum şu; Mannheim neler yapıyor, nasıl bir mücadele içerisinde ve tutarlı bir gelecek stratejisi oluşturmak için ne gibi çalışmalar yapıyor? Sözü Başkan Sayın Kurz'a bırakmak istiyorum.

Peter Kurz

Mannheim Belediye Başkanı, Küresel Belediye Başkanları
Parlamentosu Başkanı

Öncelikle bu nazik davet için Kadıköy Belediye Başkanı Sayın Şerdil Dara Odabaşı'na ve organizasyon ekibine çok teşekkür etmek istiyorum. Soruya gelirsek; neden bizler böyle bir çaba içerisindeyiz? Öncelikle uluslararası gündemlere uyum sağlamaya çalışıyoruz. Malmö Belediye Başkanının söylediği gibi Malmö'de olan her şey dünyayı etkiliyor ve dünyada olan her şey de Malmö'yü. Yani bizim birbirimize olan bağlılığımıza ve uluslararası gündemlere baktığımızda, uluslararası gündemler bu koordinasyonu sağlıyor, bizler de kendi yerimizi belirliyoruz ve ortak bir hedef doğrultusunda hareket etme şansını bulabiliyoruz.

Bir diğer boyut da bizler ortak olarak hedefler belirliyoruz ve bu hedefler de oldukça ikna edici hedefler. İkna edici derken bu gündemlerin, anlaşmaların hepsi çok kapsamlı ve bütüncül. O yüzden hepsi çok önemli. Örneğin Paris Anlaşması ve ardından gelen yükümlülükler. Paris Anlaşması iklim değişikliğine odaklanmışken, bir yandan Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları farklı bir yaklaşım gerektiriyor. Eğer bir şekilde bizler sürdürülebilirlik amaçlarına uyum sağlayamazsak yine hedeflerimize ulaşamıyor olacağız. Dediğim gibi çok kapsamlı bir yaklaşımdan bahsediyoruz ve bunlar yerel bir seviyeden başlıyor. Çünkü yerel seviyede özel bir boyuttan bahsediyoruz. Özel boyut derken sadece sektörel

bir yaklaşımdan bahsetmiyoruz. Kamu alanından bahsediyoruz ve farklı sektörlerin, boyutların bir arada bulunması gerekiyor. Bu tip bir anlayışa ihtiyacımız var. Peki başarılı olabilmek için neye ihtiyacımız var? Bizim gerçek, çok katmanlı bir yönetişime ihtiyacımız var. Ne demek istiyorum; gerçek yönetim dediğimiz zaman sadece uygulamadan, karar verme mekanizmalarından bahsetmiyorum. Farklı seviyede bir mekanizmadan bahsediyorum.

Bizlerin yerel seviyeden politikalar tasarlamamız gerekiyor ve uluslararası boyutta da bunun etkisini yaratmamız gerekiyor. Ancak bu şekilde sürdürülebilirlik amaçları gerçekleşebilir ve bu gerçekleştiğinde uluslararası gündem oluşabilir. Peki burada ilginç olan konu nedir? Önceki yıllarda bizler kentlerin öneminden çokça bahsettik. Ancak başlangıçta bu böyle değildi. Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları içerisinde 11. madde öngörülmemişti. Şimdi bu madde ana bir amaç ve sürdürülebilir kentler en önemli hedeflerimizden bir tanesi. Bütün hedeflerin uygulaması da tekrar kentlere dayanıyor. Daha önce de söylediğim gibi yerleşme son derece önemli çünkü böyle bir çerçeve oluşturabiliyoruz.

Aynı zamanda bölgesel ve yerel olan bütün uygulamalar aşağıdan yukarı doğru aksiyonlarla ilerliyor. Bildiğiniz gibi şu anda yerel seviyede bu önlemlerin alınması gerekiyor. İklim değişikliği kapsamında azaltım politikaları son derece önemli ve adaptasyon önlemlerinin alınması gerekiyor. Bu da sürdürülebilir amaçlar açısından en önemli konulardan bir tanesi. Yerleşme stratejisine baktığımız zaman sürdürülebilirlik ve iklim-nötr olmak son derece önemli ve bunu yapabilmek için de buradaki sonuçların ölçülmesi gerekiyor. 10 yıl önce bizler bir yönetim modeli oluşturduk ve bu model sayesinde kent yönetimlerini etkin odaklı bir şekilde gerçekleştirebiliyoruz. Bu aslında Almanya'da sıradışı bir yöntem. Çünkü Mannheim 2019 yılında, 2021 hedeflerine ulaştı ve BM 2030 Gündemi ile tamamen uyumluydu. O yüzden göstergeler çok detaylı bir şekilde ele alınmalı ve kentlerin sürdürülebilirlik

amaçları net bir şekilde belirlenmeliydi. Şu anda bir sonraki aşamaya geçtik ve bir hazırlık içerisindeyiz. Bu da bize yeterli seviyeye gelemediğimiz gösteriyor. Ama politik zorluklar var. Kendimizi zorlamamız gerekiyor. ICLEI ile beraber, süreçlerimizi tamamlayabilmek için ve bu zirvenin çıktılarına ulaşabilmek için Mannheim'dan mesajımızı ilettik.

Bugün de yaklaşık olarak 55 bölge kendini buna adadı ve Avrupa Yeşil Mutakat konularını uygulamaya çalışıyor, konseptlerini bu bağlamda oluşturuyor. Bizler başka bir gezegen oluşturmak istemiyoruz, bir platform oluşturmak istiyoruz. Bir şekilde bu mesajı Glasgow'da verdik ve aynı şekilde kendi hedeflerimizi korumak istedik. 2030 yılına kadar da Mannheim için taahhütlerde bulunduk. Öncelikli 100 kent oluşturulması gerekiyor ve bizim kentimiz de bunlardan bir tanesi. Özellikle sanayi yoğun kentlerde ekolojik duyarlılık son derece önemli bir konu haline geldi ve bunu asla göz ardı edemeyiz. Bizler sanayi yoğun kentler başta olmak üzere bir rol model olmak istiyoruz. Burada kendi öncelikli Yeşil Mutakat çözümlerimizi önerdik. İlk olarak potansiyellere bakmak istiyoruz. Özel tasarlanmış çözümlere bakmaya çalışıyoruz, ekosistemler, biyoçeşitlilik, sürdürülebilirlik, sürdürülebilir enerji, verimli binalar gibi çeşitli konulara odaklanıyoruz. Bu yaptığımız çalışmalarla beraber bölgemizde ısıtma sistemlerinde karbon salımını %65 oranında azaltma çalışmaları yaptırıyoruz.

Bugün çok önemli konular ve zaman içerisinde sürdürülebilirliği geliştirmek isteyen paydaşlar var. Biz de buradaki hangi yönetim yapısını takip edeceğimize bakmak istiyoruz, bu da diğer Avrupa şehirleri tarafından takip ediliyor. Amsterdam mesela aynı şekilde en uygun gelişim stratejisini bulmaya çalışıyor ve aynı şekilde bireysel ihtiyaçlar doğrultusunda bunun yapılması gerekiyor. Biz paydaşlarımızı harekete geçirebilmek için bunu bir fırsat olarak görüyoruz. Şirketler ve komşularımızla beraber bunun üzerine çalışıyoruz ve inanıyoruz ki çok ciddi bir şekilde farkındalık oluşturuyor olacağız. Kentlerimizi dönüştürüyor olacağız, zaten bu süreci çoktan başlattık. Bir pilot şehir olarak yeni bir yaklaşım oluşturuyoruz, sürdürülebilirliği politikalarımızın merkezimize aldık ve diğer kentler de bizlerden öğrenebilirler. Sadece başarı hikayelerimizi değil aynı zamanda öğrendiğimiz dersleri de paylaşmak istiyoruz. Mutlaka bilgi alışverişinde olmamız gerekiyor ve en iyi çözümü bulabilmek için birlikte çalışmamız gerekiyor. Bu bağlamda bu zirveye katılmaktan mutluluk duyuyoruz.

Wolfgang Teubner

Son derece derli toplu ve nokta taşı tespitler yapan bir sunum dinledik. Aynı zamanda Yeşil Mutakat'tan da bahsettiğiniz için şimdi sözü çok güzel bir şekilde devredebiliyorum. Sürdürülebilir Hareketlilik ve

İklim Değişikliği takım koordinatörü, Ekonomik ve Sosyal Kalkınma Bölümü AB Türkiye Delegasyonu'ndan Sayın Doktor Göktuğ Kara'ya sözü vereceğim. Kendisine şunu sormak istiyorum; Yeşil Mutabakat 2050 yılına kadar iklim-nötr olma taahhüdünü içeriyor ama şimdi akıllı kentler için hedefleri ve taahhüdümüzü 2030 yılına çekti. Avrupa Birliği Komisyonu elbette kentleri ve aktörleri bu taahhüde onların da uyması için Avrupa Birliği dışında da motive etmeye çalışıyor. Türkiye'deki kentler de buna dahil. Türkiye'deki kentler bu yolda nasıl çalışıyor?

Dr. Göktuğ Kara

Sürdürülebilir Hareketlilik ve İklim Değişikliği Takım Koordinatörü, Ekonomik ve Sosyal Kalkınma Bölümü, AB Türkiye Delegasyonu

Öncelikle konuşmacı daveti için Kadıköy Belediyesi'ne çok teşekkür etmek isterim. Soru aslında yerel yönetimlerle Avrupa Birliği işbirliğinden geldi. Avrupa Birliği'nin özellikle iklim konusundaki ana sürücüsü şu anda *Green Deal* dediğimiz Yeşil Mutabakat. Yeşil Mutabakat temel itibarıyla sürdürülebilirlik felsefesinin 3 alanında; çevresel, ekonomik ve sosyal alanda bir sürü temel öğeyi bir araya getiren bir büyüme stratejisi. Bu büyüme stratejisini ortaya koyarken bir yandan biyoçeşitliliği, döngüsel ekonomiyi, çevre kirliliği ve ekosisteme hasar verici unsurların azaltılması ve elimine edilmesi gözetilirken, ekonomik alanda Avrupa endüstrisinin geliştirilmesi ve sosyal alanda da toplumun bütün kesimlerine ve dezavantajlı coğrafyada yaşayan bütün insanlığı, kimseyi geride bırakmama prensibiyle adil bir geçiş sağlanması hedeflenmekte. Bu bağlamda Yeşil Mutabakat'la daha adil, daha varlıklı, modern kendi kaynaklarını kendi üreten, hidrokarbonlara çok bağımlı olmayan ve özellikle de 2050 yılında -bence burası da en kritik mevzu- net emisyonların sıfırlandığı ve ekonomik büyümenin kaynak kullanımından bağımsızlaştırıldığı bir Avrupa öngörülüyor. Tabii bunlar biraz dile kolay, uygulamaya geldiği zaman da oldukça zorlayıcı hedefler.

Yeşil Mutabakat bence çok önemli. 2019 yılında ortaya konulduğunda aslında ilk çıkış hedefi 2030 yılındaki %40 emisyon azaltım hedefinin %55'e çıkarmak üzerine başlamış mevzuatsal bir bildirge. Avrupa Birliği 2030 yılındaki hedefini 1990 yılı seviyesine göre %55'e çıkardı. Bunu yaparken de yaklaşık on sekiz tane mevzuatını değiştirdi, bu mevzuatlar da enerjiden ulaştırmaya birçok alanı kapsıyor, yani oldukça kapsamlı. Bir de Avrupa Birliği çok önemli bir şey daha yaptı geçen yıl, 2021 yılının Haziran ayında bir iklim kanunu ortaya koydu. Bu hedefler artık bir bildirge, beyanat olmaktan çıktı, net kanun haline geldi ve Avrupa Birliği

kendini bağlamış oldu. Dedi ki 2030 yılında %55, 2050 yılında nötrallite olarak hedefimi belirledim, buraya doğru gidiyorum. Bunu da bir yandan politika önceliklendirilmesi, bir yandan mevzuatı düzenlemeler, bir yandan da finansman gücünü buraya aktarmak şeklinde yapacak. Yani önümüzdeki 7 yılın bütçesinin %30'unun iklim odaklı eylemlerde harcanması öngörülüyor. Avrupa Birliği bu iklim nötrallite hedefine yönelik olarak toplamda da bir trilyon Euro'luk bir finansman paketini hareketlendirmiş oldu.

Temelinde Avrupa Birliği'nin kendi içerisinde çok daha farklı, büyük bir dalga boyu var. AB iklim kanunuyla, Yeşil Mutabakat'ıyla, bunun için yapmış olduğu regülasyon, mevzuatı düzenlemeler ve finansman ile birlikte çok büyük bir dönüşümü başlattı. Ama Avrupa Birliği yeni bir endüstriyel devrim gibi niteliyor, kendi dokümanlarında da böyle geçiyor. Bir dönüşüm projesi hem sosyal hem ekonomik hem endüstriyel. Yakıtların değiştiği, 2050 yılında net sıfırı hedefleyen, başka bir çağa dönüşüm projesi. Bunun içerisinde de iklim kanunu tabii arkasındaki en büyük destekçilerden bir tanesi olarak varlığını sürdürüyor. 3 kategoride sıralayabileceğimiz ana aktörlerimizden bir tanesi, toplum kendisinin değişmesi ve dönüşmesi gerekliliği -bu önceki seanslarda da söylendi- ikincisi döngüsellik; bunun içinde tabii endüstrilerin, özel sektörün bu döngüsellik içerisinde yerini tam olarak alması gerekiyor ve üçüncüsü de yerel yönetim ve yerel yönetimlerin özellikle alacağı tedbirler. Çünkü kentler emisyonların yüzde yetmişini oluşturmakla beraber, toplam nüfusun yaşadığı alanlar, ekonomik ve sosyal aktivitenin en yoğun olduğu alanlar olarak karşımıza çıkıyor. Bu yüzden kentlerin aldığı tedbirler, yaptığı eylemler önümüzdeki dönemde çok önem kazanacak.

Türkiye özelinde değerlendirdiğimiz zaman AB'nin Türkiye'de kentlerle çalışma kültürü oldukça derin. Öyle ki 2002 yılından beri yapılmış birçok proje var. Yani iklim ve çevre alanında AB'nin Türkiye'de yapmış olduğu yaklaşık bir buçuk milyar Euro'luk hibe finansmanlı proje mevcut. Bu oldukça önemli bir rakam. Yine bir milyar Euro'ya yakın demiryolları altyapısına verilmiş hibe programları var, bunlar da çok önemli. Ama önümüzdeki dönem için benim verebileceğim en net tavsiyeler için teorik kısmını bir tarafa bırakırsak; bugün Kadıköy Belediyesi'nin bahsettiği iklim eylem planının, yani SECAP (*Sustainable Energy and Climate Action Plan*) oluşturulması çok önemli. Yani bu mesela Türkiye'deki bütün belediyelerin kısa vadede yapması gereken bir şey. Bu tarz ve özellikle bunu yaparken de kredibilitesi muteber metodları kullanan, modern, çağdaş, bilimi kullanan yöntemleri kullanarak böyle iklim eylem planlarını oluşturmalarını öneririm. İzleme, değerlendirme metodu olan ve emisyonların kaynaklarının belirlendiği, düzenli olarak nereden geldikleri, nasıl hareket ettiklerini belirlendiği bir altyapının oluşması çok önemli.

"Belki Eylem Planı'ndan önce de bir vizyon ortaya konması önemli. Vizyon olmadan, bir yere gideceğinizin vizyonunu çizmeden zaten gitme şansınız yok. Belediye başkanlarımıza burada 2030, 2050 hedeflemeleri için çok önemli roller düşüyor. Türkiye taraf olduğu Paris Anlaşması'nı yürürlüğe aldı. Buradaki kentlere düşen spesifik vizyon ne olacak? Yani başkan emisyon, yaşam kalitesi, hava kalitesi vb. birçok konuda 2030 ve 2050 yılında nerede olacağını birçok sektörü kesen şekilde söyleyebilmeli."

Belki Eylem Planı'ndan önce de bir vizyon ortaya konması önemli. Vizyon olmadan, bir yere gideceğinizin vizyonunu çizmeden zaten gitme şansınız yok. Belediye başkanlarımıza burada 2030, 2050 hedeflemeleri için çok önemli roller düşüyor. Türkiye taraf olduğu Paris Anlaşması'nı yürürlüğe aldı. Buradaki kentlere düşen spesifik vizyon ne olacak? Yani başkan emisyon, yaşam kalitesi, hava kalitesi vb. birçok konuda 2030 ve 2050 yılında nerede olacağını birçok sektörü kesen şekilde söyleyebilmeli. Yani bir vizyon net sıfır tanımlaması yapılması lazım. Çünkü vizyon olmadan eylem planlarına geçmek çok doğru olmayabilir.

Bir diğer önemli nokta da yeşil proje havuzlarının oluşturulması. Finansman ciddi bir sorun. Çünkü belediyelerin eylem aldıkları süre kısa fakat yapılan projelerin geri ödemeleri çok uzun. Türkiye'de finansman mekanizması buna çok imkân tanımıyor. Belediyelerimizi şöyle düşünün; Türkiye'nin şu andaki CDS dediğimiz ülke riski 7,5 puanlara çıkmış durumda. Euro üzerinden 7,5 puan ülke riski var. Belediye olarak bir projede finansmana gittiğiniz zaman; 10-15 yıl ömrü olan bir yatırım finansmanı için ülke riskinin üzerine ek risk bindirerek bu borçlanmaları yapabiliyorsunuz. Bunlar çok ciddi rakamlar ve aslında fizibiliteleri de öldüren rakamlar. Bu yüzden eğer bir iklim dönüşümünden bahsediyorsak bunun finansmanının da arkasından gelmesi lazım. İklim finansmanından faydalanmak istiyorsa yerel yönetimlerimizin yeşil proje havuzlarına yatırım yapmalarında fayda var. Yeşil proje havuzları; enerji verimliliği, yenilenebilir enerji, su yönetimi, sürdürülebilir kentsel hareketlilik gibi birçok alanda olabilir.

Mesela sürdürülebilir kentsel hareketlik (SUMP) bugün Paris Anlaşması'nda tanınmış bir azaltım eylemi ve Avrupa'da 2030 yılına kadar bütün belediyelerin yapmakla yükümlü olduğu bir plan. Türkiye'de de biz şimdi 10 tane büyükşehir belediyesi ile çalışıyoruz. Bunların içerisinde üç büyükşehirimiz İstanbul, İzmir ve Ankara da var. AB finansmanı veya uluslararası finansman kullanarak devamını da getirmek istiyoruz. Bu planlar da 20-30 yıllık planlama ufku ortaya koyduğu için, bu ufuk içerisinde azaltımları daha net eylemlere dökme şansımız olacaktır.

Mesela yine AB'nin 100 İklim-nötr Kent İnisiyatifi var. Buraya 20'ye yakın Türkiyeli belediyenin başvurduğunu öğrendik. Bu inisiyatif önemli bir alan bizim için; burada AB'deki otoritelerle nasıl bir destek verebileceğimizi inceliyoruz.

Bir de dijitalleşme alanına dikkat çekmek istiyorum. Dijitalleşme alanında da belediyelerimizin özellikle bu dönemde yatırıma başlaması, bir iklim eylem planı haricinde bir dijitalleşme eylem planı oluşturması gerekiyor. Dijitalleşmenin de bir plana oturtulması önemli, çünkü ölçemediğiniz şeyi yönetme şansınız yok. Bu alanda da çok büyük açıklıklar ve eksiklikler

var. Çok parçalanmış bir yapıda ilerliyor bu alandaki görüntü ve uzun vadede izlemeyi/ölçmeyi/değerlendirmeyi zorlayacak konseptlerden biri.

Bir de inovatif finansmana değinmek istiyorum. Yeni dönemin bence kritik alanlarından bir tanesi yeşil finansman dediğimiz yeşil bonolar, iklim bonoları. Bu alanlarda AB çok iddialı ve yeni finansal enstrümanlarla, yapılandırmalarla gelmek istiyor. Garanti mekanizmalarını kullanarak ülkelerde riski satın alarak finansal uygulama yaptırmak istiyor. Bu durumun getirisi olarak hem büyükşehir belediyelerimizde hem diğer belediyelerimizde finansman anlayışının da kuvvetlendirilmesi yönünde bir kapasite ihtiyacı doğacak. Yani yeşile yönelik bu proje havuzlarının oluşturulması, yeşil finansmanın kapısını çalmamızı sağlar. Yeşil finansmanın kapısını çaldıktan sonra finans dünyasıyla karşılıklı sosyal iletişimi sağlayacak olan bir kurumsal kapasite de gerekiyor. Bu durum açısından büyük eksiklikler var şu anda. Sadece Türkiye açısından yaşanan bir eksiklik değil, fakat yatırım yapılması gereken alanlardan biri.

Bir önceki oturumda konuşulan döngüsel kültür konusuyla bağdaştırarak, halkla iletişimin önemine vurgu yapmak istiyorum. Daha önce belirttiğim gibi AB'nin 10 tane sürdürülebilir kentsel hareketlilik planı, belediyeler birliğiyle olan proje, belediyelere kapasite sağlanması ve halkla ilişkilerin kuvvetlendirilmesi gibi çok ciddi projeleri var. İletişim bileşeni bu noktada çok kritik. Vatandaşın önümüzdeki iklim dönüşümüyle ilgili ikna olması gerekiyor.

Yani çok basit bir örnekle anlatmak gerekirse; iklim meselesinin önümüzdeki dönem ön plana çıkaracağı en kritik konulardan bir tanesi de ortak kamusal alanların paylaşımı ve demokratikleşmesi. Hareketlilik açısından mesela, Türkiye'de şu anda 1000 kişinin 250'sinde araç sahipliği söz konusu iken artan gelirle tıpkı Avrupa veya Amerika örneklerinde olduğu gibi bu 2 katına çıkabilir. Dolayısıyla birçok kentin altyapısı bunu kaldırmayacaktır. Birçok belediyenin yaşadığı alan bulamama sıkıntısı ile birlikte bahsi geçen araçlar için ulaşım hizmeti sunmak çok zorlaşacaktır. Bundan ötürü kent içerisinde bazı davranış kalıplarının, kafa yapılarının değişmesi gerekiyor. Bunun için de yine vatandaşla iletişim kurulması ve bu konunun iyi anlatılması gerekiyor. Otomobil kullanımı bırakıldığında toplu taşımanın iyi bir alternatif sağlayabilmesi gerekiyor. Kentte otomobil kullanımı için ayrılan alanın orantısız olduğu ve bu alanların herkes tarafından kullanılabilir alanlara dönüşmesi gerektiği vb. konularında halkla iletişim kampanyalarının önümüzdeki dönemde önemli olacağını düşünüyorum. Halkın ikna edilmesiyle de dönüşümün hızlanacağını düşünüyorum. AB'nin bu konular doğrultusunda da önemli destekleri var.

Şimdilik söyleyeceklerim bu kadar. Çok güzel bir oturum oluyor, herkese teşekkür ederim.

Wolfgang Teubner

Çok teşekkür ediyoruz. Biz de elbette Türkiye'deki şehirlere destek vermeye devam edebilmek için hem AB ile hem de diğer kurumlarla daha fazla işbirliğini sabırsızlıkla bekliyoruz. Sözü Kartal İlçesi Belediye Başkanı Sayın Gökhan Yüksel'e vermek istiyorum. Kartal ilçesini Mannheim'a benzetebiliriz aslında, çünkü Kartal ilçesi Mannheim kenti gibi Türkiye'nin en sanayileşmiş ilçelerinden bir tanesi. Genç dostu ve çevre dostu bir ilçe olarak da biliniyor. Pek çok çocuk yuvası var, gençlik orkestrası var. Başka faaliyetler de yürütülüyor. 2019 yılında Heinrich Böll Stiftung derneği Kartal ilçesini en yeşil ilçe seçti. Ayrıca uzun süredir ICLEI üyesi. Kendisine sorum şu; Kartal ilçesi olarak deneyimlerinizi bizimle paylaşır mısınız? Özellikle de gençlerle olan faaliyetlerinizden bahsederseniz memnun oluruz.

Gökhan Yüksel

Kartal Belediye Başkanı

Öncelikle hepinize merhaba bu güzel toplantıya ev sahipliği yapan değerli mevkidaşım Kadıköy Belediye Başkanımıza ve bütün çalışma arkadaşlarına teşekkür ediyorum. Tabi haberdardım organizasyondan fakat hem benden önceki oturumları dinlediğimde hem de bu oturumumuzda değerli mevkidaşım Mannheim Belediye Başkanı'nı dinlediğimde buna ne kadar çok ihtiyaç olduğunu bir kez daha hissediyorum ve anladım. Çünkü sizlerin de söylediği gibi, biz de Mannheim kentine benzer özellikler taşıyan bir ilçeydik. Bizdeki sanayi gerçekten ciddi manada Mannheim gibi yeterliydi ve çokça sektörde işlev görüyordu. Fakat bundan bir otuz yıl önce bu sanayinin artık İstanbul'un merkezinde olmasının endişe verici olmasından ötürü biraz daha kent dışına taşındı. Dolayısıyla o günlerden başlayan kent planlaması sürecimiz dün itibarıyla sona erdi. 35 yıldır bekleyen kent planımız dün İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nde onaylandı. Bu güzel rastlantıyı da sizlerle paylaşmak istedim.

Ne demek bu? Oradaki sanayi çöküntü alanına dair yeni hedefimiz sürdürülebilir bir kent yaratmak, bir akıllı kent örneğini o bölgede hayata geçirmek. Bu bölge dört yüz hektarlık bir alan, Kartal'ın onda biri. Bu alanda yeni bir kenteleşme gerçekleşecek ve hedeflerimizin arasında bu alanda hayata geçen yapıların enerji verimli, yeşil dostu, kendi enerjisini üreten yapılar olması var. Bu hedef doğrultusunda belki ülkemizde de ilk örneklerinden biri olacak.

Bu anlamda ilk adımı dün itibarıyla bürokratik olarak tamamladık, şimdi uygulamaya geçmek istiyoruz.

Konumuz itibarıyla akıllı kentler, sürdürülebilir kent örneklerini dünyada da görmek elbette bize de güç katıyor. ICLEI'nin bu konuda bize yapmış olduğu öncülüğün ve doğru örneklerin bizler tarafından incelenip, öğrenilip, uygulama aşamasını daha kolay hale getirdiğini görebiliyoruz. Dolayısıyla bu oturumları, bu tecrübeleri paylaşımlarını çok önemsiyorum. Sizin de bahsettiğiniz gibi Kartal, çocuk ve genç dostu bir kent. Yine mevkidaşımın söyledikleri beni çok heyecanlandırdı. Ben sadece bizlerin böyle düşündüğünü hissediyordum Türkiye'de. Yerel yönetimlerin öneminin dünyanın birçok yerinde güncel olması ve o kenti yönetenlerin de bunun farkında olması çok kıymetli. Çünkü karar vericilerin yasalaştırdığı bu kararlar uygulanmadığı takdirde kağıt üzerinde kalıyor. Bunu uygulayan ilk birimler ise yerel yönetimler. Dolayısıyla pilot uygulamaları bizler gerçekleştiriyoruz ve bizim yaptığımız doğru uygulamalar da bazen kanunlaşıp ülkeye mal olabiliyor, hükümete mal olabiliyor veya dünyaya mal olabiliyor.

Çocuk dostu kent dediğiniz için bu örneği açtım. Mesela Kartal'da kreş diye adlandırdığımız okul öncesi eğitim için belediye bir seferberlik haline girdi. Kartal'da şu an 17 tane kreş ve anaokulu var ve bu ortalama yılda 2000 öğrenciye tekabül ediyor. 2019 itibarıyla İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ni Ekrem Bey kazandıktan sonra, İstanbul'da da bir okul öncesi eğitim-kreş seferberliği başlattı. İstanbul genelinde 150 kreş hedefi koydu. Dolayısıyla okul öncesi eğitime yerel yönetimlerin vermiş olduğu değerden sonra, geçtiğimiz ay merkezi hükümet de ilçelerde Milli Eğitim Bakanlığı'yla anaokulu yapmaya karar verdi. Görüyoruz ki yerelin gücü, yerel yönetimlerin aldığı kararlar bir anlamda karar vericileri de harekete geçirebiliyor. Bu çok kıymetli tabii.

Bu güzel örneklerin yanında en çok zorlandığımız konu bugün ilk panelinde konuşulan konu, yani bu projelere finansman bulmak. Görev süremiz 5 yıl. Bu anlamda klasik bankacılık hizmetlerinden aldığımız kredilerle, sadece 36 ay geri dönüşle projelerimizi gerçekleştirmek için imkân bulabiliyoruz. Yerel yönetimlerin ekonomilerinin, gelir bütçelerinin artırılması bizim doğa dostu kent, daha yeşil kent, sürdürülebilir kent olma yolunda önümüzü açacaktır. Tabii ki bir kontrolü ve bir kriteri olmalı, bundan memnuniyet de duyarız. Fakat şu an bu teknolojileri uygulamak için çok ciddi bir finansmana ihtiyacımız var.

Bahsetmiş olduğum Kartal ilçemizdeki 400 hektarlık alanda en büyük şansımız da mevkidaşımın söylediği gibi özel sektör. Özel sektörlerin yapacağı konutlara biz yerel yönetim olarak daha çevre dostu, daha çok yeşil isteyen yeni kriterler koyduk. Bir önceki oturumda sevgili Kadıköy Belediye Başkanımızın söylediği gibi

yağmur suyu toplama kanallarının devreye girmesinden tutun, solar panellerin farklı örnekleri gibi aklınıza gelebilecek birçok yeni teknolojik kavrama kadar. Bu kriterleri yapması için bir ödev olarak özel sektörün önüne koyacağız. Biz belirleyici ve düzenleyici rolü üstlenmiş olacağız fakat bunu ülkenin genelinde yapmak çok kolay değil. Kartal'daki proje alanımız sanayiden dönüştüğü için ağırlıklı sanayicilerin mülk sahibi olduğu bir alan. Bu yüzden kolaylıkla bu kriterleri yaptırma cesareti bulabiliyorum. Fakat diğer kentsel dönüşüm projelerinde insanların kentsel dönüşümü gerçekleştirebilmesi için yapılarını yapmakla alakalı başka zorlukları var ve onlara yeni teknolojik ürünleri kullandırtmak, o yapıları bunları yeni kriter olarak koymak çok kolay olmuyor. Çok daha maliyetli oluyor.

Evet yeniden yapı yapmanın zor olduğu bir ekonomik krizin içerisindeyiz fakat bu pilot bölgemiz için çok iddialıyız ve şanslıyız. Bunu hayata geçireceğiz ve bu örneği ilk önce ülkemize sonra da dünyaya sunmak isteyeceğiz. Mannheim kentinde daha erken gerçekleşirse orayı ziyaret ederim. Kartal projemiz daha erken gerçekleşirse de sevgili mevkidaşımı misafir etmek isterim. Ben süremi doğru kullanmak için sözü daha fazla uzatmak istemeyip mevkidaşlarıma sırayı vermek isterim. Çok teşekkür ediyorum.

Wolfgang Teubner

Çok teşekkürler Sayın Yüksel. Haklı olarak şimdiye kadar başardıklarında gurur duyuyorsunuz ama çok samimi bir şekilde yaşadığınız zorluklardan da bahsettiniz. Desteğe ihtiyacınız olduğunu da burada söylediniz. Bunda zaten hiçbir beis yok. Karşılıklı öğrenmenin ne kadar önemli olduğunu da vurgulamış oldunuz. Şimdi tekrar küresel ölçeğe dönmek istiyorum.

Çok taraflı yönetimden bahsedilecek. Sayın Gerd Trogemann'a sözü vereceğim. Kendisi UNDP İstanbul Bölge Ofisi Direktörü olarak görev yapıyor. Size şunu sormak istiyorum; bir sürü zorluk yaşıyoruz önce pandemi vardı, şimdi savaş başladı. İklim meseleleri, ekosistem meseleleri, bunları hissediyoruz. Günbegün artıyor etkileri. Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarının 2030 yılına kadar gerçekleştirmeye konusunda da zorluklar yaşanacak illa ki. Aynı zamanda çabaların bir acil afet durumuna getirilmesi çağırısı yapılıyor. Çok taraflılığın olmasına ve bir uluslararası danışmanlık kurumunun da gerekli olduğu vurgu yapılıyor. Size göre yerel yönetimler küresel çabalara nasıl katkı sağlayabilir? Bu tarz zorlukların altından daha iyi kalkabilmek için yenilikçi, çok taraflı, çok seviyeli, çok kademeli bir ilişki nasıl tesis edebilir?

Gerd Trogemann*UNDP İstanbul Bölge Ofisi Direktörü*

Öncelikle Kadıköy Belediyesi'ne, Belediye Başkanı'na ve organizasyon komitesine çok teşekkür etmek istiyorum. Ben aslında dinlediğim konuşmalarda meslektaşlarımın ortaya koyduklarından daha farklı bir bakış açısını ortaya koymak istiyorum. Malmö hakkında bir alıntı vardı, "Malmö'de olan her şey dünyayı etkiliyor ve dünyada olan her şey Malmö'yü" denmişti. Evet bu perspektif benim başlamak istediğim perspektif aslında.

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) olarak biz de çok yoğun çabalar içerisindeyiz. Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SDG) çabalarıyla beraber şu anda yaşadığımız krizin etkilerini minimize etmeye çalışıyoruz. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri çok az ülkenin finansal anlamda sürdürülebilir şehirleşmeyi gerçekleştirebilme kapasitesine sahip olduğunu söyledi. Ukrayna'da olan savaş, pandeminin etkisi vs. hepsi bir kelebek etkisi yarattı ve çok önemli şoklar yaşıyor toplumlarımız. Her seviyede bu şokları yaşıyoruz ve bu krizlerin sonunu göremez durumdayız. Yine bu şok dalgalarından bahsediyoruz; iklim krizi, ikliminin acil bir durum alması ve bunun neticesinde de bizler bunların hepsini hissetmeye başladık. Ama tam anlamıyla hala hissetmedik. Covid-19 pandemisi ile beraber çok daha zor bir durumun içerisinde bulduk kendimizi. Ama görüyoruz ki hayatlarımızı günlük olarak idame ettirebilmek ve ülkelerin, kentlerin ve toplumların sosyo-ekonomik dokusu için bu noktada dalga etkisini azaltmamız gerekiyor.

"UNDP olarak yerel seviyede çeşitli gelişme programları yapıyoruz. Elbette hükümetler seviyesinde mutabık kalınıyor ama sonuçta bunları belediyelerle gerçekleştiriyoruz."

Şimdi Ukrayna'daki savaş etkisi de kendini çok ciddi bir şekilde hissettirmeye başladı. Bu hafta Ukrayna'dan çıkan mültecilerin sayısı 3 milyonu buldu. 2 milyondan fazla insan ve 3-5 milyon çocuk yerinden edildi. Şu anda pek çok ülke mültecileri kabul etmeye başladı ve yüz binlerden fazla mülteci de yine bizim çok yakın sınırlarımızda. Yine Avrupa'nın doğu bölümüne gidiyor ve buradan daha ileriye gitmeyi hedefliyorlar. Mülteciler bu savaşın yalnız bir boyutu ama birkaç başka dalga etkisinden de bahsetmemiz gerekiyor. Bizim içinde olduğumuz bölgede hem İstanbul, hem Orta Asya hem de Doğu Avrupa'da daha önce Rusya Federasyonu'nda olan on milyon iş gücünün artık eve dönmeyeceklerini görüyoruz. Onlar da işlerini kaybediyorlar, kendi ülkelerine dönüyorlar. Aynı şekilde, iş gücünün göç etmesi farklı seviyede farklı ulusal sorunları da beraberinde getiriyor. Bunun insan mobilitesi açısından ne anlama geldiğini düşünemiyor musunuz? Ama bu daha da ileriye gidiyor çok korkutucu.

Mesela Afrika'ya baktığınız zaman 44 tane ülke var ve üçte biri mutlaka ithalata ihtiyaç duyuyor. Burada yüzde %55 oranında yine

Ukrayna'ya yapılan bir ihracat söz konusu ve Rusya Federasyonu da bu ülkelerden bir tanesi. Bunun gibi çok büyük etkilerden bahsedebiliriz. İstanbul'da ve dünyanın her yerinde fiyatlar artıyor, enflasyon artıyor. Artık vatandaşlar için günlük ihtiyaçlarını karşılayabilmek her seviyede zorlaşmaya başlıyor. Küresel Gündemi (*Global Agenda*) oluştururken finansal yapı ve üzerindeki stresten, yerel hükümetlerin ihtiyaç duyduğu finansmandan bahsettik. Bütün bu ihtiyaçlar gitgide artmaya başladı. Şu anda Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'na baktığımız zaman çok önemli bir gündem bizleri bekliyor.

Yine danışma grubu genel sekreterliği hem bölgesel hem yerel hükümetleri desteklemek için 3 ana katman ortaya koydu. Birincisi Birleşmiş Milletler ve diğerleriyle yapısal ortaklıklar, ikincisi görünürlük ve görünürlük aşamasında da devam eden çalışmaların yapılması, üçüncüsü yerel ve bölgesel hükümetler bazında kapasiteyi, yetkinlikleri artırabilmek. Yani biz şu anda UNDP olarak yerel seviyede çeşitli gelişme programları yapıyoruz. Elbette hükümetler seviyesinde mutabık kalınıyor ama sonuçta bunları belediyelerle gerçekleştiriyoruz. Burada üç tane önemli nokta var. Öncelikle çok daha iyi bir bağlantı içerisinde olabilmek, aldığımız taleplere daha iyi cevap verebilmek. Özellikle de yeşil dönüşüm çabası içerisinde olan ve alternatif modeller arayan belediyelere destek olmak istiyoruz. Bunun en iyi yönü de bu zirvede olduğu gibi bir araya gelmek, aktörleri bir araya getirmek, deneyim paylaşımlarını sağlamak, neyin işe yarayıp neyin işe yaramadığını anlamak ve ortak bir şekilde bir yol haritası belirleyebilmek.

Birleşmiş Milletler ve Avrupa Birliği ortaklığında birtakım projeler gerçekleştiriliyor Avrupa'da. Belediyelerle çalışıyoruz ve özellikle de kent öğrenme merkezleri oluşturuyoruz. Uzmanlar bir araya geliyorlar ve özellikle belediye seviyesinde stratejik risklere bakıyorlar. Yani yaptığımız sadece sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşmak veya bunlara ulaşmaya çalışmak değil, aynı zamanda belediyelerin yaşayabileceği riskleri minimize edebilmek. Aynı

programlarla beraber amacımız her şeyi daha görünür hale getirebilmek.

Bizler farklı yerlerde 300'den fazla belediye ile çalışıyoruz ve ekonomik hedefler belirleyen belediyelerle bu çalışmalarımızı gerçekleştiriyoruz. Bu programı da özellikle eski geleneksel bir plan ve programlama yöntemiyle gerçekleştiriyoruz. Geliştirdiğimiz yaklaşım içerisinde çeşitli çalışma yöntemlerini test ediyoruz. Belediyelerle nasıl çalışabileceğimizi anlamaya çalışıyor, sistem yaklaşımlarını ve sistemi belediye bağlamında ele alıyoruz. Bu portfolyoları hazırlarken öncelikle belediye başkanlarıyla birlikte çalışıyoruz. Onları destekliyoruz ve Avrupa Birliği ile birlikte bu destekleri sunuyor, kapasitemizi değişim, eğitim ve yeni etkinlikleri oluşturmak olarak yansıtıyoruz. Şu anda 12 tane belediyeyle bu anlamda çalışmamız var. Çok net çıktılar var. Bu çıktılar yerel planlamanın nasıl farklı olduğunu, bir projeden bir projeye, bir belediyeden bir belediyeye ne kadar değişebileceğini gösteriyor. Buradaki opsiyonlara bakıldığı zaman, sadece bir projeden bir anlam çıkarmak değil, bütünsel olarak bu farklılıkları algılayabilmek ve farklı elementlerin birbirlerini nasıl etkilediğini görebilmek bizler için çok önemli. Her proje kendine göre benzersiz ve bu anlamda da biz yetkinlikleri oluşturmaya çalışıyoruz.

Kısaca şunu söyleyebilirim ki; evet bu çok katmanlı bir çerçeve ve Malmö'nün söylediği gibi Malmö'de olan her şey dünyayı etkiliyor, aynı şey Mannheim ve İstanbul için de geçerli. Burada bir fırtına etkisi var, yerel yönetimlerin bir fırtına etkisi yarattığımızı söyleyebiliriz. Bizler daha önceki toplantılarda da bunu dinledik; şu anda bizim etkimiz artıyor, yani yerel yönetimlerin etkisi artıyor, pozisyonları çok daha kuvvetlenmeye başlıyor, sorumlulukları daha fazla artıyor ve kentler de bu değişimin hemen merkezinde duruyor. İstatistikler de bunu gösteriyor, sizler zaten bu istatistikleri bize verdiniz. Yapmamız gereken, kentlerin çok büyük bir resmi etkilediğini kabul etmek ve kurbanlar yerine bunun mücadelesini verenler olmak.

Wolfgang Teubner

Evet gerçekten bunları duymak ve bir destek olduğunu görmek çok cesaret verici. Hem anlaşılacak hem tanınmak ama aynı zamanda bu desteğin verilmesi ve yerel hükümetlere bir kapının açılması çok cesaret verici. Çünkü bizler de politikalarımızı buna göre şekillendirebiliriz ve bunlar kentleri son derece etkileyen politikalar.

Şimdi bir sonraki konuşmacımıza söz vermek istiyorum Sayın Verena Schwarte. Bonn Belediyesi, uluslararası ilişkiler ve küresel sürdürülebilirlik departmanını temsilen katılıyor. Bonn kenti, Mannheim gibi Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları üzerinde yoğun

şekilde çalışıyor ve gönüllü raporlamayı da yapan ilk şehirlerden bir tanesi. Aynı zamanda küresel sürdürülebilir kalkınma politikasını da yerle indiren ilk şehirlerden bir tanesi. Kendisine sorum şu; Bonn kenti Viyana sürecinden geçerken nasıl bir fayda elde etti? Çok teşekkürler.

Verena Schwarte

Uluslararası İlişkiler ve Küresel Sürdürülebilirlik
Departmanı, Bonn Belediyesi, Almanya

ICLEI ve Kadıköy Belediyesi'ne bu zirveyi organize ettikleri için teşekkür ediyorum. Belediye başkanımız Katja Dörner'in selamlarını iletiyorum sizlere. Kendisi şu anda ICLEI yürütme kurulunun başka bir toplantısında bulunuyor ve Bonn için iklim nötr hale gelme taahhüdünün de aslında somut bir dışavurumu bu toplantıya katılıyor oluşu.

Zirvenin erken saatlerini de takip ettim ,Türkiye'de neler oluyor, Türkiye'deki kentlerin durumu nedir, bunu öğrenmek istediğim için. Sorunuza geliyorum; Viyana sürecinden Bonn nasıl fayda sağladı? Aslında bu sorunun cevabı kısmen verildi. Sayın Gerd Trogemann portföyün tamamına bakmamız gerektiğini söyledi ve sürecin olmazsa olmaz bir parçası bu. Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'nı yerel düzlemde elde etmek ve iklim politikası yürütmek yeni bir şey değil. Bizim kentimizde 1990'lardan itibaren başlayan bir süreç. Bir ofisimiz vardı bu işlerle ilgilenen ve 2011 yılından itibaren bir Master Plan oluşturduk. Aynı zamanda 2010 yılında açılan yerel bir toplumsal cinsiyet ofisimiz de var. Tam da sürdürülebilir raporlama, sürdürülebilir kalkınma için eğitim, kamu ihaleleri, gıda güvenliği gibi alanlarda çalışmaya başladığımızda bu ofisi açmıştık. Yani on yıllardır aslında kent için sürdürülebilirlik üzerinde çalışıyoruz. Ama Gündem 2030 ve Sürülebilir Kalkınma Amaçları bağlamında neler değişti onu anlatmak istiyorum.

BM'nin Gündem 2030'u kabul edilişle birlikte Bonn kenti hemen işe koyuldu ve kent meclisi Gündem 2030'u yerelleştirme kararı aldı. Bu karar zaten takip edecek olan diğer faaliyetler için de yeşil ışık yakmak anlamına geldi. Ayrıca kentimizin bir nevi yönetim kurulu diye ifade edebileceğimiz kurulu, ilk sürdürülebilirlik stratejisini de kabul etti. Bu strateji bizim yerelleştirme çabalarımızın zaten tam kalbinde yer alıyor. Tüm süreç boyunca aslında pek çok konu bir arada düşünülerek dile getirildi ve konulara tek bir mercekten baktık. Belediye Başkanı Sayın Kurz da bütüncül kapsayıcı bir yaklaşımı benimsemek gerektiğini söylemişti. Gündem 2030'un de özünde yer alan yaklaşım ve yerelde de gerçekleştirmeye çalıştığımız şey bu.

Peki Bonn'da ne yaptık? Tüm belediyeçilik faaliyetlerini

"BM'nin Gündem 2030'u kabul edilişle birlikte Bonn kenti hemen işe koyuldu ve kent meclisi Gündem 2030'u yerelleştirme kararı aldı. Bu karar zaten takip edecek olan diğer faaliyetler için de yeşil ışık yakmak anlamına geldi. Ayrıca kentimizin bir nevi yönetim kurulu diye ifade edebileceğimiz kurulu, ilk sürdürülebilirlik stratejisini de kabul etti. Bu strateji bizim yerelleştirme çabalarımızın zaten tam kalbinde yer alıyor."

uyumlaştırdık ve Bonn kenti için 2030 yılına kadar 6 öncelikli sürdürülebilir kalkınma alanı belirledik. Sayın Dr. Kara hareketlilikten (*mobility*) ve ulaşımdan bahsetti. Bu Bonn'un da öncelikli konularından bir tanesi. Sınırlı bir alan ve kaynak var, kentsel nüfus hızla artıyor. Dolayısıyla kullanılabilir alan daha büyük önem kazanıyor. Gündem 2030 ve Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'nın kentimiz üzerindeki etkisine bakacak olursak şunu görüyoruz; pek çok belediye aslında Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile sinerjik bir ilişkiye girdikleri için çok büyük fayda sağladılar. Örneğin uygun fiyatlı barınma fırsatları, temiz hava koridorları veya yeşil koridorlar nasıl yaratılır? Bonn kenti coğrafi konumu itibarıyla bir vadide yer alıyor. Özellikle sıcak geçen yaz aylarında vadede oluşumuz elbette bizi çok etkiliyor ve hava dayanılmaz hale geliyor. Bu bağlamda temiz hava koridorları bizim için çok faydalı.

Dediğim gibi tüm belediyecilik faaliyetlerine bu bütüncül yaklaşımı yaymaya çalışıyoruz. Bunun için sivil toplum, akademi, özel sektör, şirketler ve çeşitli siyasi aktörlerle de beraber çalışıyoruz. 2019 yılının şubat ayında bu stratejiyi kent olarak kabul ettiğimizde, kentin daha fazla gelişebilmesi için pek çok tetikleyici konuyu da beraberinde getirdi. Aynı zamanda uzun vadeli ve 2030 yılına kadar bağlayıcı bir çerçeve çizilmiş oldu. Artık şunu görüyoruz; sürdürülebilirlik stratejisinin kabul edilışinden sonra, pek çok siyasi karar ve atılan pek çok siyasi adım zaten bu stratejiye atıfta bulunuyor ve sürdürülebilirliği ortak bir zemine yaymış oluyor bu şekilde. Ayrıca Bonn kentinde yaşayanlar da bu stratejiye sık sık atıfta bulunuyorlar. Böylelikle kent ile kentli arasında veya kent ile yaşayanlar arasında da çok yakın bir bağ oluşuyor.

Bunun çok önemli bir örneği var; Bonn meclisinin 2035 yılına kadar iklim-nötr hale gelmeyi taahhüt etmesinin hemen ardından "Gelecek İçin Bonn (*Bonn for Future*)" girişimi kuruldu. Yaklaşık 60 meşhur diye tabir edebileceğimiz kişi bu girişim için harekete geçti. Girişimi tanıtmaya başladılar ve insan kazanmaya çalıştılar. Bu şu anda baktığımızda iki yılı aşan bir süreç haline dönüştü. Kent artık pek çok sivil toplum aktörü ile birlikte tüm kenti kapsayacak şekilde iklim-nötr hale gelmek için beraber çabalıyor. Ama tabi bizim kent şirketleri dediğimiz belediye iştirakleriyle de çalışmak gerekiyor. Sürdürülebilirliğin ve sürdürülebilirliğe katkı sağlama sürecinin uyumlaşması için başka süreçler de var elbette.

Kısaca değineyim, Belediye Başkanı Sayın Kurz Mannheim'dan bahsetmişti, Bonn da 2020 yılında gönüllü bir rapor yayınladı. Ama aslında bunun evveliyatı da var. 2005 yılından beri 16 göstergeyi, indikatörü dikkate alan bir raporu zaten yayınlıyorduk. Ama ancak bu gönüllü raporlama adımı sayesinde kentin ve federal hükümetin belirlediği önceliklerle uyumlu bir raporun yazıldığını görmüş

olduk. Şu an için projenin 2. aşamasına ulaşmış olduk. Almanya sürdürülebilir kalkınma kuruluyla beraber daha ölçülebilir bir raporlama üzerinde çalışıyoruz. Aynı zamanda bu rapor SKA ile siyasi hedefler arasında da bir uyumu gözetecek.

Sürdürülebilirlik stratejisinin belediye bütçesi üzerinde de etkisi var. Finansmandan bugün epeyce bir bahsettik. Belediyeler ve kentler için para sınırlı bir kaynak ve herkes finansman arayışında çünkü ihtiyacımız var. Ama hedef odaklı bir bütçeleme yapmaya gayret ediyoruz. Bütçeyi oluştururken de Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'nı ve göstergelerini dikkate alıyoruz. Bu sayede elimizdeki paranın verimli kullanılıp kullanılmadığını anlıyoruz, nerelere harcadığını görüyoruz. 2021-2022 olmak üzere 2 yıllık bütçeleme yapmaya başladık.

Bir örnek daha vermek gerekirse ki bu yeni ortaya çıktı ve oldukça ilginç bir örnek. Sürdürülebilir binalar için bir anket oluşturduk; bu alan belediyelerin özellikle sürdürülebilirliğe vurgu yapmaları gereken bir alan. Geliştirilen bu anket sayesinde şehircilik ve kent planlamasında eksiklikleri ve artıları tespit edebiliyoruz. Şimdiye kadar anlattıklarım bana göre nasıl bütüncül bir yaklaşımı benimsediğimizi, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'nın ve sürdürülebilirlik stratejimizin kent yaşantısına ve kentin sürdürülebilirliğe verdiği öneme ne ölçüde katkı sağladığını göstermiş oldu diye düşünüyorum. Çok teşekkürler.

Wolfgang Teubner

Çok teşekkürler Sayın Schwarte. Son derece kapsayıcı bir özet geçmiş oldunuz bize. Planlamadan strateji, göstergeler, indikatörler ve bütçelemeye kadar geniş bir yelpazede örneklerle konuşmanı zenginleştirdin. Bir sonraki konuşmacımıza geçmek istiyorum. Bir sonraki konuşmacımız Sayın Chris Castro. Kendisi Orlando Belediyesi Sürdürülebilirlik ve Dirençlilik Ofisi Direktörü. Burada özel bir durumla karşı karşıyayız. Çünkü siyaseti takip eden herkes herhalde şunu görmüştür; Amerika Birleşik Devletleri politikaları iklim meseleleri olsun sürdürülebilirlik meseleleri olsun çok net değildi. Bir vardı bir yoktu, bir taahhütte bulunuluyordu bir değişim olmuyordu vs. gelgitliydi diyebiliriz tabiri caizse. Ama artık görüyoruz ki büyükşehirler bu taahhütleri üstlenmiş durumda. Yani ABD'de yerelde artık bir şeyler oluyor. Bakalım Orlando kentinde neler olup bitiyor, kazanımlar neler olmuş. Orlando da gönüllü bir rapor hazırladı. Size sormak istediğim soru şu; nerelerden destek gördüğünüz? ABD'de ne denli işbirliklerini iz oldu? Buyurun söz sizin.

Chris Castro

*Sürdürülebilirlik ve Dirençlilik Ofisi Direktörü,
Orlando Belediyesi*

Öncelikle çok teşekkür etmek istiyorum bu davet için. Orlando Belediyesi adına katılıyorum. Orlando her zaman bu diyalogların bir parçası olamıyor ama ilerleyen zamanlarda bizim hakkımızda çok daha fazla şey duyuyor olacaksınız. Belediyemizde baş danışman olarak çalışıyorum. Aynı zamanda Orlando'da kentleri geliştirebilmek, farklı politikalar ve yasal programları okuyabilmek, ortaklıklar üretebilmek ve küresel hedefleri oluşturabilmek için çalışmalar yapıyoruz.

Orlando'yu mutlaka duymuşsunuzdur çünkü en önemli eğlence parklarına sahiplik ediyoruz. Burada yaptığımız liderlik son derece önemli. Özellikle sürdürülebilir kentlere liderlik yapma konusunda en hızlı büyüyen kentlerden bir tanesi. Orlando kentimize her hafta taşınan binden fazla insan ve yılda 75 milyondan fazla insanın yıllık ziyareti ile Amerika'nın en hızlı büyüyen kentlerinden biridir. Ama sürdürülebilir bir ekonomi yapabilmek, bunu ekonomik bir kalite içerisinde yapabilmek çok zor ve daha sorumluluk sahibi bir bilinçle yapmamız gerekiyor. Bu anlamda biz yeşil teşvik planı oluşturarak; sürdürülebilirlik ve dayanıklılık çerçevesinde çevre dostu, sosyal olarak kapsayıcı ve ekonomik olarak canlı bir kent oluşturmaya çalışıyoruz. Orlando şu anda tutarlı bir şekilde avangart bir kente dönüştü ve çok daha sağlıklı, refahı yüksek bir topluma ulaşma konusunda çalışmalarını hızla devam ettiriyor.

Biz Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (*Sustainable Development Goals, SDG*) ile birlikte çalışıyoruz. İşbirliklerimiz 2018 yılında başladı. Ortak bir yeşil plan, sürdürülebilirlik eylem planı oluşturduk. İlk adımları da 2030 gündemine ulaşma hedefleriyle gerçekleştirdik. Küresel hedeflere bütün yetkinliklerimizi kullanarak ulaşmaya çalışıyoruz. Bizler 2023 yılında New York'ta gerçekleşecek BM Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları Zirvesi'ne davet edildik. Bizler yine burada farklı çalıştaylara katılma fırsatı bulduk. Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları çerçevesinde aksiyonların alınması bağlamında yerel hükümetlerin ne kadar önem arz ettiğini anlamış olduk bu çalıştaylarda. Bununla beraber sürdürülebilirlik anlamında bütün aksiyonlarımızı federal seviyede gerçekleştiriyoruz. Yerel hükümetler şu anda bu momentumu devam ettirmeye çalışıyorlar. Yapılan çalışmalar doğrultusunda Orlando ve diğer belediyeler ile beraber bir deklarasyon hazırladık. New York tarafından da imzalandı deklarasyon.

Bununla birlikte bizler öncü bir rol üstlenmiş olduk. Orlando neden bu çalışmaları yapıyor, neden bizim için önemli? Şöyle özetlemek gerekirse Verena harika nedenlerden bahsetti. Bizim için Orlando'da

küresel bir kent olabilmek çok Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları önemli bir araç. Çünkü kolektif bir şekilde toplumlarımızda bir mobilite sağlayabiliyoruz. Aynı zamanda 21. yüzyılın zorluklarıyla da çok daha kolay baş edebiliyoruz. Bunu yaparken de bizi sürdürülebilirlik hedeflerimize yakınlatacak bir fırsat oluyor ve birleşmek, hızlanmak konusunda da çok daha hızlı çalışıyoruz.

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları konusunda şunu fark etmeye başladık; bizler yalnız değiliz ve farklı örnekleri de dinleme şansımız olabiliyor. Yönetişimler etrafında bir çerçeve oluşturabiliyoruz. Çevresel anlaşmalar ile tamamen sonuç ve toplum odaklı çalışmalar gerçekleştirebiliyoruz. Ortak bir dil oluşturuyor ve gündem oluşturabiliyoruz. Kapsayıcılık, güvenlik, çevresel koruma, iklim değişikliği vs. her türlü konuda çok önemli çalışmalar yapıyoruz. Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'nı daha iyi bir dünya için yükselen bir yıldız olarak görüyoruz ve hepimiz bundan faydalanabiliriz. Orlando Brookings kurumu Sürdürülebilir Kalkınma Merkezi tarafından oluşturulmuş bir liderlik ağı olan "SDG Cities"e katılmanın heyecanını yaşıyor. Artık Durban, Malmö, Mannheim, Bogota, Los Angeles, New York, Mexico City, Buenos Aires, Orlando ve daha birçok küresel kent birlikte çalışabiliyorlar. Deneyimleri paylaşarak, en iyi uygulamalara bakarak, veri, yönetim, finansman konularına odaklanarak karmaşık yapıların üstesinden birlikte gelebiliyorlar. Dahası biz bunu yaparken bütün iç dinamikleri ve öngörülerini topluyoruz. Teknik bir desteğe ihtiyaç olduğu zaman da bunları bütün topluma ve dünyanın her yerine duyurabiliyoruz. Çünkü amacımız sürdürülebilirliği geliştirebilmek.

ICLEI çok yakın dostumuz ve sürdürülebilirlik anlamında bizlere çok büyük destek veriyor. 2030'daki hedefler ve öncelikler konusunda "SDG Mapping" çerçevesi oluşturuluyor. Yaptığımız görüşmeler ve mülakatlar sayesinde, yöneticiler ve toplum düzeyinde tüm paydaşları bu sürece dahil etmeye çalışıyoruz. Bunu yaparken de yayınlar oluşturuyoruz. ICLEI'nin rehberliğinde yürütülen süreç, Orlando'nun SDG'ler konusunda yaptığı çalışmaların da anlık

bir görüntüsünü oluşturuyor. Şu anda 17 tane Sürdürülebilir Kalkınma Amacı'ndan 9 tanesini gerçekleştirebiliyoruz. Bu 9 amaç kapsamında hikâye anlatma yöntemi "story telling" ile Orlando'nun hikâyesini ortaklıklarımız ile beraber anlatmaya çalışıyoruz. Enerji şirketleri, üniversiteler, kamu okulları ve özel okullar vb. birçok kurumla ortak çalışmalarımız var.

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile beraber özellikle sürdürülebilir enerji alanında çok önemli hedeflerimiz var. 2030 yılı için %100 temiz enerjiye dönmek istiyoruz ve 2050 yılında bunu kentin her yerine yaymış olmayı hedefliyoruz. Şu anki stratejimiz tamamen yenilenebilir enerji üretebilmek. Özellikle solar güneş sistemleri üzerine birtakım yatırımlar gerçekleştiriyoruz. Ucuz enerjiye ulaşabilmek için inovatif finans tekniklerini kullanıyoruz. Enerji sektöründeki ortaklıklarımız ile beraber hareketli solar sistemler oluşturuyoruz ve hareketli solar sistemler sayesinde çok daha uygun yenilenebilir enerji kaynakları oluşturuyoruz. Bu inovasyonlar bizim için çok önemli. Enerji şirketleriyle beraber stratejik planlar gerçekleştiriyoruz ve bu sayede Orlando'daki kömür fabrikalarını da kapatmak istiyoruz.

Bu bağlamda 2030 yılı hedeflerimiz sayesinde 2050 yılı için belirlenen hedefler, aslında yirmi yıl öncesinde gerçekleşmiş olacak. Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile beraber temiz su, eşitliği artırmak ve yaşam kalitesini artırmak gibi farklı birçok konuda çalışmalar yapmış olacağız. Kentler üzerine bu çerçevede çalıştığımız zaman daha faydalı bir şekilde araçlarımızı kullanabileceğimizi ve hedeflerimize çok daha başarılı bir biçimde ulaşabileceğimizi düşünüyorum.

Sizleri de Orlando'da görmek isteriz. Birbirimizden öğreneceğimiz çok şey var. Beni dinlediğiniz için çok teşekkür ederim.

Wolfgang Teubner

Bizlere dinamik bir konuşma yaptığınız için çok teşekkür etmek istiyorum Sayın Castro. Şimdi son konuşmacımız Sayın Julia Bartmann'ı takdim etmek isterim. Kendisi Heinrich Böll Stiftung Türkiye Temsilciliği Direktör Yardımcısı. Biliyorsunuz ki bu yıl Stockholm+50 konferansımız var ve Avrupa'da yapılan çalışmalarla beraber bu anlamda her şeyin başlangıcı olarak görülüyor. Fakat sürdürülebilirlik konusunda potansiyel olarak çok fazla kayıp zaman olduğunu düşünüyorum. Elbette hep söylediğimiz gibi kentler bunu tek başına yapamazlar, paydaşlara ihtiyacımız var. Dolayısıyla Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'nı ileriye taşımak isteyen topluluk, taban örgütlenmeleri ve aktivistler var.

Kendisine sorum şu; bu bağlamda Türkiye'de çalışan birkaç kuruluştan

bir tanesi de sizsiniz. Sizler taban örgütlenmeleri aktivitelerini nasıl görüyorsunuz? Temel olarak buradaki yerel yönetimler nasıl desteklenebilir ve pratik olarak nasıl karşılıklı fayda sağlanabilir?

Julia Bartmann

Heinrich Böll Stiftung Türkiye Temsilciliği Direktör Yardımcısı

Öncelikle davet için teşekkür etmek istiyorum Kadıköy Belediyesi ve organizasyon ekibine. Oldukça ilham verici bir konferans oldu. Şunu söylemem gerekiyor Sayın Kurz ve aynı zamanda diğer konuşmacılar da referansta bulundular, oturum bağlamında söylemek gerekirse, burada Avrupa ve küresel anlaşmaların yerleştirilmesi ve sürdürülebilirlik konusunda bütünsel bir bakış açısına ulaşmak çok önemli. Çünkü özellikle Avrupa Yeşil Mutabakatı konusunda Türkiye’de farklı zorluklar olduğunu gözlemliyorum. Türkiye Yeşil Mutabakat’ın yeni gerçeklerinden büyük ölçüde etkilenecek. Çoğu zaman bu anlamda tartışmanın genellikle ticaret ilişkisine, ekonomiye vb. gittiği hissine kapılıyorum. Ancak sosyal unsur bakış açısını yitiriyor diye düşünüyorum ki sosyal unsur çok önemli. Çünkü ekolojik ve sosyal dönüşümü bu itekliyor. Hatta bazen Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları tartışmasının ekonomik alanlara çok fazla girdiğini, iklim kriziyle mücadele ana hedefini gözden kaçırdığını düşünüyorum.

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları’nın getireceği yapısal değişimden etkilenenlere de hitap etmek ve bir tür farkındalık yaratmak bence çok önemli. Sayın Kurz’un söyledikleri çok hoşuma gitti. Hepimiz birbirimize bağlıyız, tüm sosyal, ekonomik ve politik gelişmeler o kadar iç içe geçmiş durumda ki bunları ayrı ayrı ele almak mümkün değil. Bu yüzden Avrupa Yeşil Mutabakatı’nı sosyal bir anlaşma olarak da görmek gerektiğini düşünüyorum. Avrupa Birliği’nin pek çok yerinde, komşu ülkelerde yerel yönetimler ve girişimler özellikle sosyo-ekolojik dönüşüm için birer umut ışığı yakmış durumda.

Elbette Avrupa Yeşil Mutabakatı'nı yerelleştirmek gerekiyor. Çok taraflı bir kademede kalmamalı, yerle inmeli. Bunu zirve boyunca pek çok kez duyduk. Ama ister sıfır atık olsun ister enerji işbirliği olsun hiç fark etmez, bugün duyduğumuz girişimler pek çok alanda fark yaratıyor ve çok büyük dönüştürücü bir gücü de açığa çıkarıyorlar. Bu güç yerel yönetimlerin ve girişimlerin bir araya gelmesi gereken bir güç.

Sivil toplumun da devreye girdiği bir alan var. Sivil toplum sağladığı katkıyla sadece sosyal, ekolojik bir değer yaratmakla kalmıyor aynı zamanda demokratik siyasi bir değer de yaratıyor. Toplumda yarattıkları olumlu, ilerici değişim-dönüşüm ile toplum yaşantısına da katkı sağlıyorlar. Bunun bence altının çizilmesi gerekiyor.

Bir diğer son derece önemli nokta ise şu; merkezi yönetimlerin ve sivil toplum örgütlerinin bir araya gelip, bir ekip halinde çalışmaları gerekiyor. Evet, pek çok yerel girişimin etkisini duyduk. Herkes kendine göre katkı sağlıyor; bazıları bilgi birikimi ile ön plana çıkıyor, bazıları deneyimiyle vs. Ama aynı zamanda ilerici, yenilikçi fikirler ortaya atanlar da var. Aklımıza Start-Up'lar geliyor. Pek çok Start-Up, mesela sıfır atık konusunda yenilikçi, yaratıcı fikirlere sahip. Yani bütün bu bilgi birikimi ve hükümetlerin, devletlerinin elindeki altyapıyı eşleştirdiğimizde gerçek manasıyla bir sosyo-ekonomik dönüşüme vesile olabiliyor. Ancak Avrupa Yeşil Mutabakatı özel sektör bağlamında da çok konuşuluyor ve genellikle o bağlamda konuşuluyor. Ama hal böyle olunca sivil toplumun biraz dışarıda kaldığını düşünüyorum. Bu yüzden taban örgütlenmelerini ve girişimleri mutlaka bu süreçte dahil etmek lazım. Yani yerel girişimler vasıtasıyla devletler süreçte sivil toplumu dahil edebilir. Çünkü en nihayetinde sivil toplumun önemli aktörlerden bir tanesi olduğunu unutmamak gerekiyor. Bunun bir ekip işi olduğunu söylemiştim. Açıkçası bu ekip işinin hiçbir olumsuz etkisini görmüyorum. Elbette taban örgütleri farklı bir çalışma ahlakına sahipler ve bazen taraflar arasında çatışmalar olabiliyor. Ama aslına bakarsanız hedef ve amaç aynı. Ancak bu şekilde bir araya gelenebilir diye düşünüyorum. Daha iyi bir yolu yok. Hâlihazırda İstanbul'da böyle işbirliklerinin olduğu alanlar var.

Mesela bildiğim kadarıyla İBB, geçen sene ortaya çıkan müsilağ meselesi başta olmak üzere birçok konuda sivil toplum örgütleriyle beraber çalışıyor. Bunlar son derece olumlu örnekler. Mart ayının başında bu göreve getirildim. Yani Türkiye'ye yeni taşındım. Öncesinde Berlin'deydim. Berlin duvarından arta kalan son kırıntılar da şöyle bir şey yazar; "pek çok küçük insan küçük yerlerde küçük işler yaparsa dünyanın kaderini değiştirebilir" minvalinde bir yazı yazar. Bu aklıma geldi. Genel olarak hiç zamanımız kalmadı, yani bir 15 yıl daha bekleme gibi bir lüksümüz yok. Dolayısıyla da acilen harekete geçmemiz gerekiyor. En iyi örnekleri paylaşmamız gerekiyor.

"Ancak Avrupa Yeşil Mutabakatı özel sektör bağlamında da çok konuşuluyor ve genellikle o bağlamda konuşuluyor. Ama hal böyle olunca sivil toplumun biraz dışarıda kaldığını düşünüyorum. Bu yüzden taban örgütlenmelerini ve girişimleri mutlaka bu süreçte dahil etmek lazım. Yani yerel girişimler vasıtasıyla devletler süreçte sivil toplumu dahil edebilir."

Zirvede Mannheim, Turku, Bonn olmak üzere birçok farklı yerden de örnekleri dinledik zaten. Bunların hepsini benimseyebiliriz ve kendimize uyarlamaya çalışabiliriz. İklim krizi o kadar aciliyet gerektiren bir mesele ki bekleyecek zamanımız yok gerçekten. İlk önemli adımı attık zaten. Belki bir sonraki zirvede daha fazla sivil toplum temsilcisini davet ederiz. Konuşmamı burada sonlandırmak istiyorum. Çok teşekkür ediyorum.

Wolfgang Teubner

Çok teşekkür ediyoruz Sayın Bartmann. Zaten bu bütün konuşulanlar da bizi işin başına; Döngüsel Kültür ve 4 ayaklı yapısına döndürdü. Bu da sivil toplumu ve sivil toplum ile olan iş birliğini dahil ediyor. Hepimizin son derece iddialı hedefleri var ve bunlara ulaşmanın tek yolu sivil toplumun dahil edilmesi. Güzel örnekler dinledik, son derece zengin tartışmalar oldu. Hepinize son derece değerli katkılarınız için çok teşekkür ediyorum.

ICLEI Kadıköy Bildirgesi 2022

Krizler Çağında Sürdürülebilir Bir Kentsel Dünya İçin Köprüler Kurmak

Bizler; İstanbul Kadıköy’de yapılan Sürdürülebilir Kentler Zirvesi’nde ortaya çıkan ve aşağıda yer alan maddelerde kararlılığımızı duyuruyoruz.

1- Yerel yönetimler demokrasi, barış, sosyal adalet, sağlık, refah ve sürdürülebilirlik için kritik öneme sahiptir.

Günümüzde insanlık hayati zorluklarla karşı karşıyadır; iklim acil durumu kılınma noktalarına ulaştı, COVID-19 salgını sosyal ve ekonomik eşitsizlikleri derinleştirdi. Demokratik kurumlar ve ilkelerin zayıf düştüğü süreçlere tanık oluyoruz. Savaşlar ve askeri çatışmalar Rusya’nın son Ukrayna işgali ile yeni zirvelere ulaşmakta. Ne yazık ki, küresel çok taraflı yönetim bu hayati zorlukların hiçbirine yeterince yanıt vermemekte. Küresel nüfusun çoğunluğunun kentlerde yaşadığı dikkate alındığında, her düzeyde yönetimler arasında işbirliğini içeren “çok katmanlı eylem” vizyonunun bir umut ışığı olarak hizmet edebilmesi için, yerel ve bölgesel yönetimleri güçlendirmeye, yetkinleştirmeye, ilişkilendirmeye ve sürece dahil etmeye kararlıyız.

2- ICLEI, Türkiye belediyelerinin sürdürülebilirlik çabalarında önemli bir ortaktır.

2000’li yılların başında Türkiye, Yerel Gündem 21’i en iyi uygulayan ülkeler arasında başı çekmekteydi. Önde gelen küresel ağlardan biri olarak ICLEI, Türkiye belediyelerinin 2030 ve 2050’ye yönelik sürdürülebilirlik taahhütlerini desteklemek için büyük bir potansiyel sunmaktadır. Mart 2024’e kadar, ICLEI’ye üye olan Türkiye belediyelerinin sayısında büyük bir artış kaydedilmesini umuyoruz. Ayrıca Türkiye belediyelerini ICLEI girişimlerine ve ağlarına aktif olarak katılmaya teşvik ediyoruz. İklim alanında *GreenClimateCities*, doğa alanında *CitiesWithNature*, döngüsel ekonomi alanında ICLEI

Circulars, gıda alanında *CityFoodNetwork*, sürdürülebilir hareketlilik alanında *Ecomobility Alliance*, çevre dostu satın alma alanında *Procura+*, iklim eylemlerinin finansmanı alanında *Transformative Actions Programme*, enerji alanında *100% Renewables*, sürdürülebilir kalkınma hedefleri alanında *SDGsInCitiesChallenge* bunların başında yer almaktadır. ICLEI'yi, Türkiye'den dünya kamuoyuna sunulan benzersiz ve yenilikçi bir yaklaşım olan, **Döngüsel Kültür** kavramının küresel olarak daha da geliştirilmesini ve yaygınlaştırılmasını desteklemeye davet ediyoruz.

3- Türkiye kentlerinin Avrupa ve küresel sürdürülebilirlik hedeflerine ve girişimlerine katılması

Hiçbir şehir, belediye başkanı veya ülke, küresel zorluklarla tek başına yüzleşemez. ICLEI'nin ağırları ve ortaklıkları aracılığıyla, Türkiye belediyeleri, Avrupa ve küresel ölçekteki girişimlere daha kolay katılabilir. Avrupa ölçeğinde öncelikli girişimler arasında Belediye Başkanları İklim Sözleşmesi, Avrupa Yeşil Şehir Anlaşması, Avrupa Döngüsel Kentler Bildirgesi, Avrupa Yerel Yeşil Anlaşmaları yer almaktadır. Birleşmiş Milletler ölçeğindeki öncelikli girişimler ise Paris İklim Anlaşması'nın 2050 itibarı ile sıfır net karbon ve dirençli kentler hedeflerine yönelik olarak BM İklim Değişikliği Sekretaryası öncülüğünde yürütülen *Race-To-Zero* ve *Race-To-Resilience* kampanyaları, afetlere karşı dirençli kentleri öngören *Making Cities Resilient 2030* kampanyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri Yerel Gönüllü İzleme süreçleri yer almaktadır.

4- Türkiye'nin ötesine geçmek

Türkiye'nin kültürel, tarihi, sosyal ve jeopolitik bağlantıları çok çeşitli ortaklık potansiyelleri sunmaktadır. Avrupa, Akdeniz, Karadeniz, Balkanlar, Orta Doğu ve Batı Asya'daki diğer şehir ve bölgelerin küresel sürdürülebilirlik çabalarına aktif katılımını artırmak için Türkiye belediyelerini ICLEI ile işbirliği yapmaya davet ediyoruz.

5- Türkiye kentlerinin 2022 boyunca ve sonrasında düzenlenecek uluslararası görüşmelere aktif katılımı

ICLEI sahip olduğu geniş ağ sayesinde, Türkiye belediyelerinin küresel hedeflere yönelik uluslararası görüşmelere daha aktif katılarak bilgilenmelerine ve deneyimlerini etkin bir şekilde paylaşmalarına aracı olabilir. BM Genel Sekreteri tarafından yürütülen Ortak Gündemimiz süreci ve Kentlerin Geleceği Görev Gücü çalışmaları, Fildişi Sahili, Çin ve Mısır'da düzenlenecek İklim-Bioçeşitlilik-Çölleşme Taraflar Konferansları, Polonya'daki 11. Dünya Kent Forumu bunların başında yer almaktadır. Ayrıca 2024 yılında Türkiye'de düzenlenecek Bioçeşitlilik 16. Taraflar Konferansı'na özel olarak hazırlanacağız. Son olarak, bu belgede listelenen hedeflerin etkin biçimde uygulanması, yaygınlaştırılması ve takibi için Türkiye belediyelerini 11-13 Mayıs 2022 tarihlerinde Malmö'de yapılacak ICLEI Dünya Kongresi'ne, aktif olarak katılmaya davet ediyoruz.

18 Mart 2022'de Kadıköy, İstanbul, Türkiye'de imzalanmış ve ilan edilmiştir.

“Küresel ölçekte kentsel nüfusun hızla artıyor olması ve kaynakların kontrolsüz kullanımı, başta doğal çevre olmak üzere birçok alanda kapsamlı sorunlara yol açıyor. Bir yandan da kentlerde yoğunlaşan nüfus grupları arasındaki sosyo-ekonomik ayrım artıyor ve kentsel yoksulluk, kentsel güvenlik gibi sorunlar da kentsel yaşam kalitesini olumsuz etkiliyor. Bu bağlamda ortaya çıkan veya gittikçe katmanlaşan sorunlara çözüm bulabilmek için sürdürülebilir kentlere ulaşma amacı günümüzün büyük önceliğini oluştururken; dünyanın geleceği konusunda büyüyen riskler her seviyede kamu yöneticilerinin de harekete geçmesi gerektiğini gösteriyor. Bu noktada, küresel ölçekte kabul edilen ilke kararlarının yerelde somut uygulamalar haline getirilmesi önem kazanıyor.

Böylesi bir zaman diliminde, Kadıköy Belediyesi ve ICLEI - Sürdürülebilirlik için Yerel Yönetimler, Sürdürülebilir Kentler Zirvesi ile dünyanın farklı coğrafyalarından aktörleri, iyi uygulama örneklerini ve deneyimlerini paylaşmak üzere Kadıköy’de bir araya getiriyor. Sürdürülebilir Kentler Zirvesi’nin; sürdürülebilirlik, iklim krizi, gıda krizi gibi konularla ilgilenen belediyelerin deneyimlerini paylaşması, ICLEI ağı içindeki küresel muadilleriyle işbirliği fırsatları yaratması ve küresel finansal kaynaklara erişim konusunda uluslararası temsilcilerle diyalog geliştirmesi gibi somut hedefleri bulunuyor.”

- Uluslararası Sürdürülebilir Kentler Zirvesi çağrı metninden.

